

STATISTIČKA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA „MARINE KAŠTELA D.O.O.“ OD 2010. DO 2017. GODINE

Bojić, Tajana

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:087522>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-24**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

DIPLOMSKI RAD

**STATISTIČKA ANALIZA FINANCIJSKIH
IZVJEŠTAJA „MARINE KAŠTELA D.O.O.“
OD 2010. DO 2017. GODINE**

Mentor:

Prof. dr. sc. Elza Jurun

Student:

Tajana Bojić

Split, rujan, 2019.

SADRŽAJ:

1. UVOD	4
1.1. Problem istraživanja	4
1.2. Predmet istraživanja	5
1.3. Hipoteze istraživanja	6
1.4. Ciljevi istraživanja	6
1.5. Metode istraživanja	7
1.6. Doprinos istraživanja	8
1.7. Struktura diplomskog rada	8
2. TEMELJNA FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I POKAZATELJI POSLOVANJA	10
2.1. Zakonska regulativa	10
2.2. Pojam, vrste i značaj temeljnih financijskih izvješća	12
2.2.1. Bilanca	14
2.2.2. Račun dobiti i gubitka	17
2.2.3. Izvješće o novčanom tijeku	18
2.2.4. Izvješće o promjenama kapitala	20
2.2.5. Bilješke uz financijska izvješća	21
2.3. Metode analize financijskih izvještaja	22
2.4. Pokazatelji poslovanja poduzeća	23
2.4.1. Pokazatelji likvidnosti	24
2.4.2. Pokazatelji zaduženosti	25
2.4.3. Pokazatelji aktivnosti	27
2.4.4. Pokazatelji ekonomičnosti	28
2.4.5. Pokazatelji profitabilnosti	28
3. PODUZEĆE MARINE KAŠTELA D.O.O.	30
3.1. Povijesni razvoj	30
3.2. Misija i vizija poduzeća	34
3.3. Cilj poslovanja	34
4. STATISTIČKA ANALIZA POSLOVANJA PODUZEĆA MARINE KAŠTELA D.O.O.	36
4.1. Horizontalna i vertikalna analiza bilance poduzeća Marine Kaštela d.o.o.	36
4.2. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o.	45
4.3. Statistička analiza poslovanja poduzeća Marine Kaštela d.o.o. putem pokazatelja poslovanja	52
4.3.1. Pokazatelji likvidnosti	52

4.3.2. Pokazatelji zaduženost.....	54
4.3.3. Pokazatelji aktivnosti.....	57
4.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti.....	59
4.3.5. Pokazatelji profitabilnosti.....	60
5. USPOREDBA POSLOVANJA PODUZEĆA MARINE KAŠTELA D.O.O. S KONKURENTIMA	63
5.1. Odabrani konkurenti	63
5.1.1. Konkurent A.....	64
5.1.2. Konkurent B.....	66
5.1.3. Konkurent C.....	68
5.2. Usporedba poslovanja poduzeća na temelju odabranih pokazatelja poslovanja ..	70
6. ZAKLJUČAK.....	79
POPIS SLIKA I TABLICA	81
LITERATURA	83
SAŽETAK.....	86
SUMMARY.....	87

1. UVOD

1.1. Problem istraživanja

Zakonom o računovodstvu (ZOR) Republike Hrvatske (RH) donesenom 1993. godine utemeljena su financijska izvješća. Svi poduzetnici RH imaju zakonsku obvezu sastavljanja i objavljivanja financijskih izvješća. 2008. godine na snagu stupio je izmijenjeni Zakon o računovodstvu (NN br. 109/07), koji uvodi novost kako svi poduzetnici postaju obveznici primjene Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (HSFI). Poduzetnici i sve pravne i fizičke osobe, koje su obveznici poreza na dobit dužni su primjenjivati odredbe Zakona o računovodstvu.

Poduzetnici su dužni izraditi godišnja financijska izvješća prema odredbama navedenog Zakona. Financijska izvješća moraju biti istinita i objektivno prikazivati financijsko stanje i uspješnost poslovanja, jer čine osnovicu analize poslovanja poduzeća, te daju uvid u informacije o poduzeću, njegovoj imovini, svim obvezama, postignutim financijskim rezultatima kroz prihode i rashode, te provedenim novčanim tijekovima.

Prilikom poslovne analize poduzeća provodi se analiza financijskih izvješća na temelju kojih se dobiva uvid u sadašnje ekonomsko stanje poduzeća, te daljnje poslovanje. Financijska izvješća služe i unutarnjim i vanjskim korisnicima jer takva informacija predstavlja „obrađene podatke prezentirane u takvoj formi koji su pogodni za primatelja i koji imaju značajnu vrijednost u tekućim ili budućim aktivnostima i odlukama.“¹ Financijska izvješća čine osnovicu analize poslovanja poduzeća. Daju uvid u informacije o poduzeću, njegovoj imovini, svim obvezama, postignutim financijskim rezultatima kroz prihode i rashode, te provedenim novčanim tijekovima.

Zadaća računovodstva je „prikupljanje i obrada podataka financijske prirode, te prezentiranje tako dobivenih informacija zainteresiranim korisnicima.“² Podatci financijske prirode predstavljaju financijska izvješća. Temeljna financijska izvješća su:³

- Bilanca;
- Račun dobiti i gubitka;

¹ Horngren C. T., Datar S. M., Foster G. (2003): Cost Accounting: a Managerial Emphasis, Prentice Hall, New Jersey, str. 157.

² Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 52.

³ Narodne novine (2016): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 120., str. 12 (čl. 19.)

- Izvještaj o promjenama glavnice;
- Izvještaj o novčanom tijeku;
- Bilješke uz financijske izvještaje.

Bilanca prikazuje strukturu i obujam imovine, kapitala i svih obveza. Račun dobiti i gubitaka daje uvid u uspješnost poslovanja poduzeća. Izvješće o promjenama glavnice prikazuje promjenu kapitala uzevši u obzir tekuću i prethodnu ili više prethodnih godina. Izvještaj o novčanom tijeku prikazuje priljev i odljev novca i novčanih ekvivalenata. Bilješke uz financijska izvješća služe za objašnjavanje podataka iz financijskih izvješća.

Funkcija menadžmenta u poduzeću se uspješno provodi ukoliko se donese dobra odluka o planovima i programima poslovanja u budućnosti. Za donošenje ključnih odluka potrebno je proučavanje informacija koje se dobivaju analizom podataka sadržanih u financijskim izvješćima. Osnovni cilj izrade financijskih izvješća je informiranje korisnika o financijskom položaju poduzeća.

Problem istraživanja odnosi se na uspješnost poslovanja poduzeća i uspješnost u odnosu na konkurente, što se može iščitati iz financijskih izvješća, odnosno na temelju informacija iz financijskih izvješća i njihovom analizom može se pravovremeno reagirati na problem koji utječe kako na uspješnost poslovanja samog poduzeća tako i na njegovu poziciju u odnosu na konkurente.

1.2. Predmet istraživanja

Iz navedenog problema istraživanja izveden je predmet istraživanja. Predmet rada je analiza uspješnosti poslovanja poduzeća Marine Kaštela d.o.o. kroz dostupna financijska izvješća u vremenskom razdoblju od 2010. do 2017. godine, te usporedba uspješnosti poslovanja s odabranim konkurentima. Marine Kaštela d.o.o. s radom je počela 2002. godine i tada je osiguravala prostor za pristanak manjeg broja brodova i jedrilica. Dugogodišnjim razvojem i ulaganjima, povezivanjima i proširenjem aktivnosti Marina je razvila 400 pristaništa, sa vizijom stvaranja pravog nautičkog centra koji će biti privlačan kako amaterima, tako i profesionalcima, što će doprinijeti razvoju zajednice Kaštela.

Da bi se provela analiza uspješnosti poslovanja potrebno je provesti analizu financijskih izvješća. Stoga su financijska izvješća poduzeća Marine Kaštela d.o.o. analizirana kroz

horizontalnu i vertikalnu analizu poslovanja poduzeća, te su prikazani i rezultati poslovanja prema pojedinačnim pokazateljima poslovanja. Odnosno, predmet istraživanja diplomskoga rada je teorijska i empirijska razrada procjene uspješnosti poslovanja na temelju financijskih izvješća poduzeća Marine Kaštela d.o.o., te usporedba uspješnosti poslovanja s tri odabrana konkurenta čija imena neće biti spominjana u radu zbog Opće uredbe o zaštiti podataka.

1.3. Hipoteze istraživanja

Sukladno identificiranim i postavljenim predmetom istraživanja, postavljaju se hipoteze istraživanja. One glase:

H1: Analiza financijskih izvješća od 2010. do 2017. godine poduzeća Marine Kaštela d.o.o. pokazuje da poduzeće uspješno posluje u promatranom razdoblju.

H2: Na temelju pokazatelja poslovanja u 2017. godini Marine Kaštela d.o.o. je ostvarila bolje poslovne rezultate u odnosu na tri promatrana konkurenta.

Postavljene hipoteze su testirane tako što je uz analizu financijskih izvješća poduzeća Marine Kaštela d.o.o. u razdoblju od 2010. do 2017. godine analizirano i poslovanje tri konkurenta na temelju pokazatelja od 2015. do 2017. godine. Nakon toga je napravljena i usporedba temeljem odabranih pokazatelja. Konačni sudovi izvedeni iz provjere hipoteza prikazani su u posljednjem poglavlju rada – Zaključku.

1.4. Ciljevi istraživanja

Nakon definiranja problema i predmeta istraživanja, te postavljanja hipoteza pristupa se prikupljanju saznanja, kako teorijskih tako i praktičnih. Cilj istraživanja diplomskoga rada je dokazivanje i/ili opovrgavanje postavljenih hipoteza koje se odnose na poslovnu uspješnost poduzeća Marine Kaštela d.o.o. na temelju analize financijskih izvješća u razdoblju od 2010. do 2017. godine, kao i na usporedbu uspješnosti poslovanja s tri odabrana poduzeća.

U okviru ovoga rada obrađena su i neka od temeljnih pitanja primjenjiva i na druga poduzeća. Kako bi se došlo do postavljenog cilja bilo je potrebno odgovoriti na sljedeća pitanja:

- Koji su rezultati analize bilance i računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o.?

- Koje su mogući problemi u poslovanju poduzeća Marine Kaštela d.o.o. na temelju dobivenih rezultata?
- Jesu li konkurenti uspješnije poslovali u odnosu na Marinu Kaštela ili ne?
- Koji pokazatelji poslovanja se najviše razlikuju u usporedbi poslovanja Marine Kaštela d.o.o. i odabranih poduzeća?
- Što se zaključuje na temelju izračuna pokazatelja uspješnosti poslovanja poduzeća Marine Kaštela d.o.o. i usporedbe s poslovanjem odabranih poduzeća?

1.5. Metode istraživanja

Rad je koncipiran kao istraživanje sačinjeno od prikupljanja neophodnih teorijskih spoznaja iz sekundarnih izvora, te njihove adekvatne obrade u specifične svrhe ovog rada. Nadalje, sa ciljem prezentiranja tih teorijskih saznanja, u drugom dijelu rada prikazana je i poslovna stvarnost, odnosno praksa i to u okviru studije slučaja.

Kao sekundarni izvori informacija korišteni su knjižnični fondovi matične ustanove - Ekonomskog fakulteta kao i Sveučilišne knjižnice u Splitu, ali i digitalni izvori poput portala znanstvenih/stručnih članaka i baza podataka. Relevantna literatura pisana je uglavnom na hrvatskom a u manjoj mjeri na i engleskom jeziku, a predočena je u obliku tiskanih te digitalnih formata, dakle: knjiga, članaka, propisa i relevantnih internet stranica. Pri oblikovanju spomenutih izvora znanja korištene su razne metode znanstvenog istraživanja i to: analiza i sinteza, dedukcija, komparacija, statističko ekonometrijska metoda, kao i metode kompilacije i deskripcije pri objedinjavanju i opisivanju teorijskih postavki.

Metoda analize koristi se za raščlanjivanje složenih pojmova, primjerice sintagme financijska izvješća, na njihove sastavne dijelove. **Metoda sinteze** se koristi kako bi se jednostavniji dijelovi povezali sa složenijim. Ova metoda se primijenila kako bi se prikazali rezultati koji se postižu s ciljem postizanja i očuvanja poslovne uspješnosti. **Metoda dedukcije** se koristi kako bi se iz općih znanja izveli pojedinačni zaključci. Ova metoda se primijenila kako bi se utvrdili utjecaji pojedinačnih parametara na cjelokupnu financijsku uspješnost poslovanja poduzeća Marine Kaštela d.o.o. **Metoda komparacije** se koristi u analizi parametara financijskog izvješća u odabranom razdoblju kao i u analizi parametara poduzeća Marine Kaštela d.o.o. s odabranim poduzećima. **Statističko ekonometrijska metoda** se implementirala pri interpretaciji i obradi podataka koji se odnose na uspješnost poslovanja poduzeća Marine Kaštela d.o.o. te usporedbi poslovanja s odabranim poduzećima.

Sva prikupljena saznanja i rezultati istraživanja dobiveni korištenjem navedenih korišteni su u svrhu izražavanja ključnih stavova diplomskog rada, odnosno prikaza uspješnosti poslovanja poduzeća Marine Kaštela d.o.o. u promatranom razdoblju i njegove uspješnosti u odnosu na promatrane konkurente.

1.6. Doprinos istraživanja

Kako je prethodno ukazano, obuhvat rada je ne samo u sistematizaciji teorije već i u empirijskim istraživanju na odabranom poslovnom subjektu te njegovoj usporedbi s drugim poduzećima iz iste gospodarske grane. Istraživanje je u cilju novih saznanja iz domene rada a to je: korištenje financijskih izvještaja, tj. njihovih informacija sa svrhom procjene „financijskog zdravlja“ i cjelokupne uspješnosti poslovanja pri donošenju poslovnih odluka. Stoga je neophodni dio ovog cilja uporaba i prezentacija uporabe javno dostupnih financijskih podataka za i odabrano poduzeće i za njegove konkurente, i to putem FINA-e, točnije njezina e-servisa RGFI - javna objava.

Pored toga, istraživanja u okviru ovoga rada mogu doprinijeti boljem shvaćanju problema uspješnosti poslovanja poduzeća općenito, a posebno će doprinijeti bogaćenju spoznaje svih dionika u širem spektru poslovanja Marine Kaštela d.o.o.

1.7. Struktura diplomskog rada

Problematika diplomskog rada proučavana je u okviru šest poglavlja. U prvom poglavlju rada, *Uvodu* iznesene su uvodne odrednice rada, a to su:

- Problem i predmet izrade rada;
- Istraživačke hipoteze;
- Ciljevi istraživanja;
- Metode i doprinos istraživanja, te
- Struktura rada.

Uvodni dio diplomskog rada, daje uvid u problematiku rada, ciljeve razrade izabrane teme, u svrhu razumijevanja daljnjih poglavlja rada.

U okviru drugog poglavlja rada *Temeljna financijska izvješća i pokazatelji poslovanja* definirani su pojmovi koji se odnose na financijska izvješća, metode analize financijskih

izvještaja te pokazatelji uspješnosti poslovanja. Također, navedene su i zakonske odredbe koje se odnose na sastavljanje i važnost financijskih izvješća.

Treće poglavlje rada *Poduzeće Marine Kaštela d.o.o.* služi prezentaciji odabranog poslovnog subjekta, u koju svrhu se daje uvid u povijesni razvoj poduzeća, njegovu ponudu, viziju i misiju, te ciljeve daljnjeg poslovanja.

U četvrtom poglavlju rada *Statistička analiza poslovanja poduzeća Marine Kaštela d.o.o.* prikazuje se horizontalna i vertikalna analiza poslovanja, te pokazatelji poslovanja u promatranom razdoblju.

U petom poglavlju *Usporedba poslovanja poduzeća Marine Kaštela d.o.o. s konkurentima* se prikazuje uspješnost poslovanja s tri odabrana konkurenta i to putem rangiranja istih pomoću PROMETHEE metode.

U šestom poglavlju, *Zaključku*, iznose se zaključni stavovi autorice rada, temeljeni na prethodno definiranoj problematici, te postavljenim hipotezama diplomskoga rada.

2. TEMELJNA FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I POKAZATELJI POSLOVANJA

2.1. Zakonska regulativa

Financijsko izvještavanje je uređeno regulatornim okvirom kojeg sačinjava računovodstvena regulativa kao širi, te računovodstvena legislativa kao uži, odnosno specifičniji pojam. Naime, računovodstvena regulativa objedinjava sva pravila, propise, uredbе, načela i standarde za vođenje poslovnih knjiga, sastavljanje financijskih izvještaja, vrednovanje i/ili uopće propisivanje računovodstva. S druge strane, računovodstvena legislativa obuhvaća one zakonske propise donesene od strane zakonodavne skupštine a koji se odnose na prethodno spomenuto.⁴ Prema Odboru za standarde financijskog izvještavanja (OSFI), a koje predstavlja mjerodavno tijelo za pitanja financijskog izvještavanja u RH, legislativu u području financijskog izvještavanja čine:⁵

1. Zakoni:
 - 1.1. Zakon o računovodstvu (ZOR);
 - 1.2. Zakon o reviziji;
 - 1.3. Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja.
2. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI);
3. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI).

Temeljni zakon je **ZOR**, a u skladu s čijim odredbama poduzetnici sastavljaju i prezentiraju godišnje financijske izvještaje i to primjenom HSFI ili MSFI. Slijedom kriterija razvrstavanja poduzetnika propisanih ZOR-om, poduzetnici i grupe poduzetnika se svrstavaju u skupine te ovisno o tome postaju obveznici primjene ili hrvatskih ili međunarodnih standarda financijskog izvještavanja.

Primjenom sljedećih triju pokazatelja:

- Iznos ukupne aktive;
- Iznos prihoda;
- Prosječan broj radnika tijekom poslovne godine,

⁴ Vidi: Vuko T. (2013): Analiza financijskih izvješća, Interna skripta (nastavni materijal), Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet Split.

⁵ Vidi: Internet, raspoloživo na: <http://www.osfi.hr/Default.aspx?sid=2> [06.09.2019.].

utvrđenim na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji, poduzetnici se razvrstavaju se na **mikro, male, srednje i velike**. Odnosno, grupe poduzetnika se razvrstavaju na **male, srednje i velike**, ovisno o pokazateljima utvrđenim na konsolidiranoj osnovi na zadnji dan poslovne godine.⁶

U nastavku rada dan je tablični prikaz načina svrstavanja poduzetnika sukladno odredbama ZOR-a.

Tablica 1: Razvrstavanje poduzetnika sukladno odredbama ZOR-a

POKAZATELJ	MIKRO	MALI	SREDNJI	VELIKI
	su oni koji ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta			
IZNOS UKUPNE AKTIVE	2.600.000,00 kn	30.000.000,00 kn	150.000.000,00 kn	
IZNOS PRIHODA	5.200.000,00 kn	60.000.000,00 kn	300.000.000,00 kn	
PROSJEČAN BROJ RADNIKA	10	50	250	

Izvor: : Izrada autorice prema ZOR-u

Također, u velike poduzetnike svrstaju se i banke, štedne banke, stambene štedionice, institucije za elektronički novac, društva za osiguranje, društva za reosiguranje, leasing-društva, društva za upravljanje UCITS fondovima, društva za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima i druge slične institucije, i to neovisno o tome ispunjavaju li propisane uvjete.⁷

Poduzetnici koji spadaju pod mikro, male i srednje, dužni su sastavljati i prezentirati godišnje financijske izvještaje sukladno HSFI-evima. Dok su veliki poduzetnici kao i subjekti od javnog interesa definirani ZOR-om, dužni pri sastavljanju i prezentiranju godišnjih financijskih izvještaja primjenjivati MSFI-eve.⁸

⁶ Vidi: Narodne novine (2016): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 120., str. 4-5. (čl. 5. i čl. 6.)

⁷ Ibid. str. 4. (čl. 5.)

⁸ Ibid. str. 11. (čl. 17.)

HSFI se temelje na domaćoj računovodstvenoj teoriji i praksi i Direktivi 2013/34/EU. Oni sadrže zahtjeve priznavanja, mjerenja, procjenjivanja, prezentiranja i objavljivanja transakcija i događaja važnih za financijske izvještaje opće namjene. Cilj je da financijski izvještaji temeljeni na ovim standardima pruže informacije o financijskom položaju, financijskoj uspješnosti i novčanim tokovima poduzetnika koje koriste, u prvom redu, vanjski korisnici u donošenju ekonomskih odluka. Financijski izvještaji koji se temelje na HSFI pružaju informaciju o imovini obvezama, kapitalu, prihodima, rashodima, dobiti i gubitku, promjenama u kapitalu i novčanom toku. U konačnici, svrha ovih standarda je razvijati u javnom interesu računovodstvene standarde koji zahtijevaju kvalitetne, transparentne i usporedne informacije u financijskim izvještajima.⁹

MSFI su međunarodni računovodstveni standardi kako su uređeni člankom 2. Uredbe (EZ) br. 1606/2002.¹⁰ MSFI-eve donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (International Accounting Standards Board – IASB). Cilj tog tijela je razvijati, u javnom interesu, jedan skup visoko kvalitetnih, razumljivih i globalno primjenjivih računovodstvenih standarda koji zahtijevaju kvalitetne, transparentne i usporedive informacije u financijskim izvještajima i drugim financijskim izvještavanjima kako bi se pomoglo sudionicima u svjetskim tržištima kapitala i drugim korisnicima pri donošenju poslovnih odluka.¹¹

2.2. Pojam, vrste i značaj temeljnih financijskih izvješća

Financijski izvještaji predstavljaju završnu fazu računovodstvenog procesiranja podataka i pojavljuju se kao nosioci računovodstvenih informacija. Cilj financijskog izvještavanja je informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća i o uspješnosti poslovanja. Informirati korisnike znači predočiti im sve relevantne i istodobno pouzdane informacije u obliku i sadržaju prepoznatljivom i razumljivom osobama kojima su namijenjene.¹² Ti korisnici su:¹³

- Menadžment;
- Vjerovnici;

⁹ Vidi: Narodne novine (2015): Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 78.

¹⁰ Narodne novine (2016): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 120., str. 11. (čl. 16.)

¹¹ Vidi: Internet, raspoloživo na: <https://bit.ly/30MIbI5> [06.09.2019.].

¹² Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 52.

¹³ Vidi: Ivanović, Z. (1997): Financijski menadžment, 2. izd., Sveučilište u Rijeci, Hotelijerski fakultet Opatija, str 72.

- Vlasnici;
- Državne institucije;
- Zaposlenici, i
- Javnost.

Navedene skupine korisnika oslanjajući se na informacije iz financijskih izvještaja donose razne poslovne odluke. Odluke vezane uz pribavljanje, korištenje i vraćanje novčanih sredstava njihovim izvorima, odluke o kupnji, držanju ili prodaju ulaganja u glavnici, odluke o mogućnostima poduzeća da plati i pruži ostale povlastice svojim zaposlenicima, te odluke o sigurnosti novčanih iznosa posuđenih poduzeću i sl. Sukladno čemu je neophodno da pružene informacije budu upotrebljive.¹⁴

Kvalitativna obilježja koja informacije iz financijskih izvještaja čine upotrebljivim za njihove korisnike su:¹⁵

- **Razumljivost** nalaže da informacije iz financijskih izvještaja moraju biti odmah razumljive njihovima korisnicima za koje se s druge strane pretpostavlja da dovoljno znaju o poslovnim i ekonomskim aktivnostima računovodstva te da s dostatnom pozornošću takve informacije žele proučiti;
- **Važnost** nalaže da informacije moraju biti dovoljno značajne njihovim korisnicima pri donošenju odluka, a značajne su i važne ako utječu na poslovne odluke korisnika pomažući im da procijene prošle, sadašnje ili buduće događaje odnosno da potvrde ili isprave svoje prošle procjene;
- **Pouzdanost** pretpostavlja da je informacija neutralna, nepristrana, objektivna, da vjerodostojno odražava ono o čemu govori i da ne sadrži značajnije pogreške;
- **Usporedivost** kao obilježje informacije podrazumijeva da informacija izlaže podatke, činjenice i obavijesti usporedive i mjerljive sa sličnim podacima i činjenicama u tom poduzeću, izvan poduzeća ili u širem okruženju.

¹⁴ Vidi: Ivanović, Z. (1997): Financijski menadžment, 2. izd., Sveučilište u Rijeci, Hotelijerski fakultet Opatija, str 71-72.

¹⁵ Ivanović, Z. (1997): Financijski menadžment, 2. izd., Sveučilište u Rijeci, Hotelijerski fakultet Opatija, str 72-73.

Dakle, svrha istih je „istinito i fer prezentirati financijski položaj, financijsku uspješnost i novčane tokove poduzetnika. Istinito i objektivno predočavanje zahtjeva vjerno predočenje učinaka transakcije i drugih poslovnih događaja, a u skladu s kriterijima priznavanja imovine, obveza, kapitala, prihoda i rashoda.“¹⁶

Godišnji financijski izvještaji u kojima su informacije sukladne s gornjim pretpostavkama sadržane su:

- Izvještaj o financijskom položaju (bilanca);
- Račun dobiti i gubitka;
- Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti;
- Izvještaj o novčanim tokovima;
- Izvještaj o promjenama kapitala, te
- Bilješke uz financijske izvještaje.¹⁷

Svi ti financijski izvještaji međusobno su povezani i upućeni jedni na druge. Neki su statičkog karaktera (npr. bilanca) jer prikazuju situaciju u određenoj točki vremena, a drugi pokazuju promjene ekonomskih kategorija u određenom razdoblju te stoga imaju dinamičan karakter (npr. račun dobiti i gubitka). Promatrani zajedno, u međusobnoj interakciji, govore o „zdravstvenom stanju“ nekog poduzeća, a utvrditi i razumjeti to „stanje“ znači imati mogućnost donositi primjerene i racionalne poslovne odluke.¹⁸

2.2.1. Bilanca

Bilanca se obično definira kao financijski izvještaj koji sistematizirano prikazuje stanje imovine, obveza i kapitala u određenom vremenskom trenutku. Stoga je upravo bilanca temeljni financijski izvještaj koji prikazuje financijski položaj poduzeća i koji služi kao podloga za ocjenu sigurnosti poslovanja.¹⁹ Međutim, pri korištenju podataka iz bilance treba imati na umu da su temeljeni prvenstveno na povijesnim troškovima, a ne tržišnim vrijednostima, te stoga daju samo opću procjenu vrijednosti tvrtke.²⁰

¹⁶ Narodne novine (2015): Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 86.

¹⁷ Narodne novine (2016): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 120., str. 12. (čl. 19.)

¹⁸ Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 52.

¹⁹ Ibid. str. 53.

²⁰ Vidi: Vidučić, Lj. (2006): Financijski menadžment, 5. izd., RRiF plus, Zagreb, str. 366.

Ovisno o formi, vremenu ili potrebi sastavljanja razlikuje se nekoliko vrsta bilanci. Obično se razlikuju te u praksi susreću:²¹

- Početna bilanca;
- Zaključna bilanca;
- Pokusna bilanca;
- Konsolidirana bilanca;
- Zbrojna bilanca;
- Diobena i fuzijska bilanca;
- Sanacijska bilanca;
- Likvidacijska bilanca itd.

Osnovno obilježje bilance je bilančna ravnoteža prema kojoj vrijednost ukupne imovine je jednaka vrijednosti ukupnih obveza prema vanjskim vjerovnicima plus kapital kao vlastiti izvor financiranja društva.²² Ravnoteža mora postojati budući da bilanca pruža „dvostruki prikaz imovine: jedan put prema pojavnom obliku i drugi put prema podrijetlu, odnosno vlasničkoj pripadnost te imovine. Imovina poduzeća računovodstvenim rječnikom naziva se još i **aktiva**, a izvori imovine **pasiva**.”²³

Aktivu bilance čine imovina, potraživanja za upisani a neuplaćeni kapital, plaćeni troškovi budućeg razdoblja i gubitak iznad visine kapitala. U samoj bilanci ili u njenim bilješkama, potrebno je objaviti razvrstavanje skupno prezentiranih stavki na način koji prezentira poslovanje društva. Imovinu je potrebno klasificirati kao tekuću ili kratkotrajnu imovinu od koje se očekuje da će se realizirati, prodati ili potrošiti u redovitom tijeku poslovnog ciklusa, da se primarno drži za trgovanje ili da je novac ili novčani ekvivalent. Kratkotrajna imovina se sastoji od gotovine, zaliha, potraživanja iz poslovanja i financijskih plasmana.²⁴

U **pasivi bilance** prikazana su potraživanja prema imovini tvrtke koje čine obveze tj. novac koji se duguje vjerovnicima, kao i vlasnički kapital koji predstavlja razliku ukupne imovine i obveza poduzeća. Obveze se dijele prema ročnosti na kratkoročne i dugoročne, dok kapital vlasnika

²¹ Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia., Zagreb, str. 66.

²² Mićin, K. (2008): Računovodstvo osiguravajućih društava, HASIBO, Zagreb, str. 30.

²³ Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia., Zagreb, str. 53.

²⁴ Vidučić, Lj. (2006): Financijski menadžment, 5. izd., RRiF plus, Zagreb, str. 366.

uključuje prioritetne i obične dionice, dodatne uplate za kapital, rezerve, zadržani dobitak i dobitak/gubitak tekuće godine.²⁵

Dakle, bilančna ravnoteža se označava kao jednakost aktive s pasivom, odnosno imovine s kapitalom i obvezama.

U nastavku rada prezentirana je bilanca u svom pojednostavljenom tj. skraćenom obliku.

Slika 1: Skraćeni prikaz bilance

AKTIVA	PASIVA
A. Potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital	A. Kapital i rezerve
B. Dugotrajna imovina	Upisani kapital
Nematerijalna imovina	Premija na emitirane dionice
Materijalna imovina	Revalorizacijska rezerva
Financijska imovina	Rezerve
Potraživanja	Zadržani dobitak ili preneseni gubitak
C. Kratkotrajna imovina	Dobitak ili gubitak tekuće godine
Zalihe	B. Dugoročna rezerviranja
Potraživanja	C. Dugoročne obveze
Financijska imovina	D. Kratkoročne obveze
Novac u banci i blagajni	E. Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja
D. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	F. Ukupna pasiva
E. Gubitak iznad visine kapitala	G. Izvanbilančni zapisi
F. Ukupna aktiva	
G. Izvanbilančni zapisi	

Izvor: Vidučić Lj., Pepur S., Šimić M. (2015): Financijski menadžment, 9. izd., RRiF plus, Zagreb, 425.

²⁵ Vidučić, Lj. (2006): Financijski menadžment, 5. izd., RRiF plus, Zagreb, str. 366.

2.2.2. Račun dobiti i gubitka

Budući da se bilanca ograničava na financijske podatke i činjenice koje postoje i vrijede određenog trenutka, ona je neprikladna za kontinuirano mjerenje poslovnih promjena i ocjenjivanje profitabilnosti poduzeća. (...) Zato je, za potpunije upoznavanje menadžmenta s različitim čimbenicima koji djeluju na poslovne promjene, potrebno detaljno evidentirati svaku poslovnu transakciju, a kasnije sumirati u obliku izvještaja. (...) Kratki formalni pregled poslovnih promjena ostvarenih u prihodima i rashodima, odnosno kapitalu poduzeća u određenom razdoblju, predstavlja račun dobiti i gubitka.²⁶

Dok bilanca izražava stanje imovine i njezinih izvora u određenom momentu. Račun dobiti i gubitka izražava stupanj uspješnosti poslovanja u određenom periodu.²⁷ Prema tome, račun dobiti i gubitka moguće je definirati kao financijski izvještaj koji prikazuje koliko je prihoda i rashoda ostvareno u određenom vremenu te kolika je ostvarena dobit (gubitak).²⁸ Sukladno navedenom proizlazi i da su temeljni kategorijalni elementi ovog izvještaja **prihodi i rashodi** te njihova razlika u obliku **dobiti ili gubitka**.²⁹

Prihodi predstavljaju povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja imovine ili pak u obliku smanjenja obveza, što rezultira povećanjem glavnice, ali ne onih koristi koje su proistekle iz uplata sudionika u glavnici.³⁰

Rashodi predstavljaju smanjenje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku odljeva ili smanjenja imovine ili pak u obliku nastanka obveza, što rezultiraju smanjenjima glavnice, ali ne smanjenjem onih koristi koje su proistekle iz raspodjele sudionicima u glavnici.³¹

Ako je pri tomu poduzeće ostvarilo više nego je uložilo, dakle ako su stečeni prihodi premašili rashode, tada je ostvaren pozitivan financijski rezultat ili dobit i obrnuto. Ako je ulog poduzeća bio veći od onoga što je ostvareno iz tog poslovnog procesa, tada posluje s negativnim financijskim rezultatom ili gubitkom.³² Dakle, odnosom prihoda i rashoda dobiva se financijski

²⁶ Ivanović, Z. (1997): *Financijski menadžment*, 2. izd., Sveučilište u Rijeci, Hotelijerski fakultet Opatija, str 95-96.

²⁷ Ibid. str. 95.

²⁸ Žager, L. (redaktor) (2008): *Analiza financijskih izvještaja*, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 67.

²⁹ Vidi: Žager, L. (redaktor) (2008): *Analiza financijskih izvještaja*, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 67.

³⁰ Ivanović, Z. (1997): *Financijski menadžment*, 2. izd., Sveučilište u Rijeci, Hotelijerski fakultet Opatija, str 95-96.

³¹ Ibid.

³² Vidi: Žager, L. (redaktor) (2008): *Analiza financijskih izvještaja*, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 69.

rezultat, a koji je u slučaju prevage prihoda nad rashodima označen kao dobit, tj. kao gubitak onda kada su rashodi veći od prihoda.

Račun dobiti i gubitka je kao i bilancu moguće predočiti u skraćenoj formi, i to kako slijedi.

Tablica 2: Skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka

REDNI BROJ	POZICIJA
1.	Prihodi iz osnovne djelatnosti
2.	Rashodi iz osnovne djelatnosti
3.	Prihodi iz drugih aktivnosti
4.	Rashodi iz drugih aktivnosti
5.	Izvanredni prihodi
6.	Izvanredni rashodi
7a.	Dobitak prije oporezivanja (1+3+5 minus 2+4+6)
7b.	Gubitak prije oporezivanja (2+4+6 minus 1+3+5)
8.	Porez na dobitak ili gubitak
9a.	Dobitak financijske godine (7a.-8.)
9b.	Gubitak financijske godine

Izvor: Vidučić Lj., Pepur S., Šimić M. (2015): Financijski menadžment, 9. izd., RRiF, Zagreb, str. 428.

2.2.3. Izvješće o novčanom tijeku

Izvješće o novčanom toku je vrsta financijskog izvještaja koji daje informaciju o izvorima i upotrebi gotovine tijekom izvještajnog razdoblja, ali predstavlja i bazu za planiranje budućih gotovinskih tijekova i potreba za financiranjem.³³ Informacije o novčanom toku pružaju korisnicima financijskih izvještaja osnovicu za ocjenjivanje sposobnosti poduzetnika da stvara novac i novčane ekvivalente kao i potrebu poduzetnika da koristi te novčane tokove.³⁴

Novac je važna ekonomska kategorija. Za novac se kupuju sirovine, strojevi, podmiruju se obveze, za novac se također prodaju gotovi proizvodi, roba i sve se vrti oko novca. Stoga nije ni čudo da vlasnike poduzeća pa i ostale korisnike zanima odakle sve u poduzeće stiže novac i u koje svrhe se troši. Iz tih je je razloga potrebno sastavljati izvještaj koji govori o izvorima i

³³ Vidučić Lj., Pepur S., Šimić M. (2015): Financijski menadžment, 9. izd., RRiF plus, Zagreb, str. 430.

³⁴ Narodne novine (2015): Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 86.

uporabi novca i koji omogućuje utvrđivanje viška raspoloživih, odnosno nedostatnih novčanih sredstava. Upravo izvještaj o novčanom toku daje takve informacije i u interakciji s ostalim izvještajima daje pravu sliku „zdravstvenog stanja” poduzeća.³⁵

Dok se račun dobiti i gubitka i bilanca temelje na računovodstvenom načelu nastanka događaja, što znači da se prihodi i rashodi sučeljavaju u trenutku nastanka, iako ne postoje novčani primici i izdaci, izvještaj o novčanim tokovima bilježi samo novčane primitke i izdatke. Također velika razlika između računa dobiti i gubitka i izvještaja o novčanom toku je povezana s amortizacijom koja znatno doprinosi korekciji izvještaja o novčanim tokovima. U računu dobiti i gubitka se trošak amortizacije raspodjeljuje u višegodišnje razdoblje.³⁶

Radi preglednosti i različitog karaktera pojedinih izvora i načina uporabe novca, izvještaj o novčanim tokovima grupira poduzetničke aktivnosti u tri glavne skupine: **poslovne (operativne) aktivnosti, ulagačke (investicijske) aktivnosti i financijske aktivnosti.**³⁷

- **Poslovne** aktivnosti su glavne prihodovno-proizvodne djelatnosti subjekta i druge aktivnosti, osim ulagačkih ili financijskih aktivnosti;
- **Uлагаčke aktivnosti** su aktivnosti stjecanja i otuđivanja dugotrajne imovine i drugih ulaganja, koja nisu uključena u novčane ekvivalente. U smislu odljeva, radi se o investicijama, odnosno izdatcima za nabavu dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine te izdatcima za stjecanje prinosa od financijske imovine. U smislu priljeva, ulagačke aktivnosti predstavljaju otuđenje dugotrajne imovine kojom se stječe novac. Evidentno je riječ o aktivnostima koje se, bilančno gledano, zbivaju u dugotrajnoj (investicijskoj) imovini poduzeća;
- **Financijske aktivnosti** su aktivnosti čija su posljedica promjene veličine i sastava uplaćenoga kapitala i dugovanja subjekta. Promatrano bilančno, evidentno se radi o promjenama u izvorima imovine, odnosno u odnosima društva i vlasnika (osnivača, dioničara) i kreditora društva.³⁸

³⁵ Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 81.

³⁶ Bodie, Z., Kane, A., Marcus, A. (2006): Počela ulaganja, Mate, Zagreb, str. 445.

³⁷ Šestanović, A., Vukas, J., Stojanović, M. (2015): Važnost novčanog toka kao pokazatelja kvalitete poduzetničkog uspjeha, Obrazovanje za poduzetništvo - E4E, 5(1), 123-136, Visoka škola za ekonomiju, poduzetništvo i upravljanje Nikola Šubić Zrinski, Zagreb, str. 124, [Internet], raspoloživo na: <https://hrcak.srce.hr/144519> [07.09.2019.].

³⁸ Ibid. str. 125-126.

Prilikom izrade izvještaja o novčanom toku od operativnih aktivnosti mogu se rabiti sljedeće dvije metode: **izravna (direktna) metoda**, pri čemu se objavljuju glavne skupine bruto gotovinskih primitaka i bruto gotovinskih izdataka te rezultat u neto iznosu i **neizravna (indirektna) metoda**, koja kalkulira neto gotovinske tijekove iz operativnih aktivnosti na način da se dobitak usklađuje za učinke transakcija nenovčane prirode, za bilo koja razgraničenja ili iskazivanja nastalih događaja proteklih ili budućih operativnih gotovinskih primitaka ili izdataka, te za pozicije prihoda i rashoda koji su vezani za ulaganje u financiranje tijeka gotovine. Razlika između te dvije metode jest samo u obliku prikaza. Prema tome, i jedna i druga forma osigurava izvještaj o novčanom toku, ali uz pomoć različitih tipova podataka i informacija. Međutim, izravna metoda daje informaciju o prirodi i novčanim svotama specifičnih primitaka i izdataka po strukturi aktivnosti. Neizravna metoda, s druge strane, pokazuje koliko se neto gotovinski tok od operativnih aktivnosti razlikuje od mjerenja performanse s pomoću neto dobitaka (dobit poslije oporezivanja).³⁹

2.2.4. Izvješće o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala ili izvještaj o promjenama glavnice je od 1999. godine postalo obvezno izvješće koje treba sadržavati dobit ili gubitak razdoblja te svaku stavku prihoda i rashoda razdoblja koja je izravno priznata u glavnici. Također, treba sadržavati ukupne prihode i rashode razdoblja, prikazujući odvojeno ukupne iznose raspoređene imateljima glavnice i manjinskom interesu, kao i učinak promjena računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka.⁴⁰

Prema MRS-u 1 u ovom se izvještaju moraju iskazati sljedeće pozicije:⁴¹

- Dobit ili gubitak razdoblja;
- Sve stavke prihoda ili rashoda, dobitaka ili gubitaka koje prema zahtjevima drugih standarda treba direktno priznati u kapital te njihov ukupni iznos;
- Učinak promjena računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka;
- Dodatna ulaganja vlasnika i visina izglasanih dividendi;

³⁹ Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri, Zagreb, str. 86-87.

⁴⁰ Mićin, K. (2008.): Računovodstvo osiguravajućih društava, Zagreb, str. 35.

⁴¹ Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 87.

- Iznos zadržane dobiti (gubitka) na početku i na kraju razdoblja te promjene unutar tog razdoblja;
- Usklađenja (promjene) svake druge pozicije kapitala, kao npr. Premije na dionice i rezerve na početku i kraju razdoblja uz posebno, pojedinačno prikazivanje takvih promjena.

Svrha sastavljanja ovog izvještaja je prikazati promjene kapitala, u obliku smanjenja ili povećanja koja su se dogodila za vrijeme jednog obračunskog razdoblja te sve transakcije koje su utjecale na promjenu pojedine pozicije kapitala.⁴² Ovaj izvještaj izražava svu bit vlasničkog odnosa odražavajući interese ulagača, vlasnika i samog poduzeća, a budući da pruža informaciju o zadržanoj dobiti temeljem koje upravni odbor određuje politiku dividendi.⁴³

2.2.5. Bilješke uz financijska izvješća

Pored četiri osnovna izvještaja, koji se prezentiraju u sklopu godišnjeg izvještaja, postoji niz dodatnih, popratnih iskaza. Jedan od njih su i bilješke uz financijske izvještaje. One dodatno pojašnjavaju strukturu, vrijednost i obilježja nekih pozicija u tim izvještajima. Tako, primjerice, u bilješkama trebaju biti prikazane metode procjene bilančnih pozicija, eventualna odstupanja od postavljenih metoda s razlozima odstupanja i kvantifikacijom učinaka tih odstupanja. Osim toga, u bilješkama se, primjerice, može prikazati pregled obaveza s rokom dospijeca duljim od pet godina, prosječan broj zaposlenih, broj i nominalna vrijednost izdanih dionica po vrstama i čitav niz različitih korisnih informacija. Podrazumijeva se da pored navedenih temeljnih financijskih izvještaja postoje i brojni drugi izvještaji koji se za potrebe odlučivanja dostavljaju raznim korisnicima.⁴⁴ Dakle, bilješke uz financijske izvještaje mogu biti one u službi objašnjavanja računovodstvenih politika koje su primijenjene u izradi tih izvješća, kao i drugi podaci sastavljeni i prezentirani sa svrhom razumijevanja osnovnih izvješća.⁴⁵

⁴² Vidi: Bakran, D., Gulin, D., Hladika, M., Milčić, I. (2017): Pripremne radnje za sastavljanje financijskih izvještaja za 2017. godinu, Računovodstvo i financije 12/2017, 5-24, HZRIF, Zagreb, str. 12.

⁴³ Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 87.

⁴⁴ Ibid. str. 89.

⁴⁵ Vidi: Vidučić, Lj. (2012): Financijski menadžment, 7. izd., RRiF plus, Zagreb, str. 385.

2.3. Metode analize financijskih izvještaja

Nakon tumačenja temeljnih financijskih izvješća koja osiguravaju informacijsku podlogu zainteresiranim dionicima, tj. korisnicima u donošenju poslovnih odluka, neophodno je pojasniti kojim metodama se isti koriste u tom procesu. Dakle, svrha kompiliranja financijskih informacija i njihova uobličavanja u vidu raznih financijskih izvještaja jest da osobama od interesa omogućiti pravodobnu spoznaju o načinu djelovanja. Te, iako je određene parametre o učinkovitosti upravljanja te uspješnosti poslovanja poduzeća moguće uočiti odmah iz tako prezentiranih financijskih izvještaja, za potpunije razumijevanje ekonomske stvarnosti poslovnog subjekta te posljedično planiranje za budućnost, nužan je analitički pristup.

Dakle, za proces analize financijske situacije može se reći da teži:⁴⁶

- Spoznaji kontinuiteta djelatnosti i primjerenosti raspoloživih sposobnosti, što se uočava iz odnosa s učincima, i
- Spoznaji uzroka kontinuiteta i primjerenosti, što se uočava analizom kompozicijskih značajki.

U tom procesu moguće je koristiti se nizom različitih postupaka putem kojih se apsolutni iznosi prezentirani u financijskim izvještajima stavljaju u odnose te tako postaju više od indikatora situacije. Takvi instrumenti mogu se klasificirati u tri osnovne skupine:

1. Postupak horizontalne analize;
2. Postupak vertikalne analize, te
3. Analiza putem pokazatelja, a koje je također moguće razvrstati u nekoliko grupa:
 - 3.1. Pojedinačni pokazatelji;
 - 3.2. Skupine pokazatelja;
 - 3.3. Sustavi pokazatelja;
 - 3.4. Zbrojni ili sintetički pokazatelji.⁴⁷

Horizontalna analiza se može razmatrati u kontekstu uspoređivanja⁴⁸ budući da suštinski predstavlja „usporedni prikaz apsolutnih svota najvažnijih pozicija bilance i računa dobiti i

⁴⁶ Vidi: Tintor, J. (2009): Poslovna analiza, Masmedia, Zagreb, str. 424.

⁴⁷ Vidi: Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 224.

⁴⁸ Ibid.

gubitka te promjena tih svota tijekom vremena (za više uzastopnih godišnjih izvješća).⁴⁹ S druge strane **vertikalna analiza** predstavlja raščlanjivanje koje omogućava uvid u strukturu financijskih izvještaja⁵⁰ jer se „vertikalnom analizom financijskih izvještaja pokazuje postotni udio svake pojedine stavke na sveukupnu količinu. Na primjer u aktivni će tekuća aktiva biti prikazana u odnosu na ukupnu aktivu, a na jednak način troškovi za prodano, bruto profit, troškovi uprave i prodaje, kamate, operativni profit, dobitak itd., bit će prikazani kao postotak od prihoda.“⁵¹

2.4. Pokazatelji poslovanja poduzeća

Kako je gore predočeno, problematika analize financijskih izvještaja ne iscrpljuje se postupcima horizontalne te vertikalne analize, jer pored njih postoji i niz još značajnijih pokazatelja.⁵² Pokazatelj se može definirati kao „sredstvo analize kojim se stavljanjem u odnos stanovitih veličina i dinamikom tog odnosa omogućava bolja spoznaja veličina koje odražava odnosni pokazatelj.“⁵³ S gledišta poduzeća i analize poslovanja, pokazatelji služe da bi se njima pobliže opisale i obrazložile određene pojave i postupci koji se trebaju odvijati po utvrđenim kriterijima i načelima poslovanja te utvrdila odstupanja koja dovode do izvjesnih poremećaja.⁵⁴

Razlikuje se nekoliko skupina pokazatelja:⁵⁵

- **Pokazatelji likvidnosti** (liquidity ratios) – mjere sposobnosti poduzeća da podmiri svoje dospjele kratkoročne obveze;
- **Pokazatelj zaduženosti** (leverage ratios) – mjere koliko se poduzeće financira iz tuđih izvora sredstava;
- **Pokazatelj aktivnosti** (activity ratios) – mjere kako efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse;
- **Pokazatelj ekonomičnosti** – mjere odnosa prihoda i rashoda, tj. pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda;
- **Pokazatelj profitabilnosti** (profitability ratios) – mjere povrat uloženog kapitala, što se smatra najvišom upravljačkom djelotvornošću;

⁴⁹ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb, str. 93.

⁵⁰ Vidi: Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 224.

⁵¹ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb, str. 96.

⁵² Vidi: Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 224.

⁵³ Popović, Ž., Vitezić, N. (2009): Revizija i analiza - instrumenti uspješnog donošenja poslovnih odluka, 2. izd., HZRIF, Zagreb, str. 162.

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 243-244.

- **Pokazatelj investiranja** (investment ratios) – mjere uspješnost ulaganja u obične dionice.

2.4.1. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost je sposobnost poduzeća da u relativno kratkom roku (do jedne godine) podmiri tekuće obveze, pretvarajući kratkotrajnu imovinu u gotov novac, i to s malo ili bez gubitaka na vrijednosti.

Prema stupnju brzine pretvaranja imovinskih dijelova u raspoloživa novčana sredstva za plaćanje obveza, imovinu tvrtke moguće je podijeliti u pet kategorija:⁵⁶

- **Najlikvidnija imovina** - novčana sredstva za plaćanje – novčana sredstva u gotovini i novčana sredstva na bankovnim računima (osim dugoročno oročenih računa), brzo naplativi vrijednosni papiri;
- **Dijelovi imovine** - resursi tvrtke koji mogu postati raspoloživi u kratkom roku – dospjela kratkotrajna potraživanja;
- **Manje likvidni pojavni oblici imovine tvrtke** – zalihe;
- **Dugotrajno likvidni imovinski dijelovi tvrtke** – dugotrajna financijska imovina i dugotrajna potraživanja (obveznice, dugoročni zajmovi, dugotrajno oročeni depoziti, financijska ulaganja);
- **Nelikvidni (ili gotovo nelikvidni) pojavni oblici imovine tvrtke** – dugotrajna nematerijalna i materijalna imovina.

Redovito podmirenje tekućih obveza je vrlo važno za poduzeće radi toga da ne bi došlo do zastoja u redovitim isporukama ključnih proizvodnih i poslovnih resursa od dobavljača te do neugodnih blokada novčanog računa u ključnim trenucima za poslovanje. Pored toga, za mjere likvidnosti zainteresirani su i potencijalni kratkoročni kreditori bilo da se radi o robi ili novcu koji su potrebni u tekućem poslovanju.⁵⁷

⁵⁶ Internet, raspoloživo na: <https://bit.ly/32bVB25> [09.09.2019.].

⁵⁷ Belak V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb, str 68.

Likvidnost se utvrđuje temeljem podataka iz bilance, a kao uobičajeni pokazatelji iz ove skupine najčešće se navode:⁵⁸

- **Koeficijent trenutne likvidnosti** = novac / kratkoročne obveze;
- **Koeficijent ubrzane likvidnosti** = (novac + potraživanja) / kratkoročne obveze;
- **Koeficijent tekuće likvidnosti** = kratkotrajna imovina / kratkoročne obveze;
- **Koeficijent financijske stabilnosti** = dugotrajna imovina / (kapital + dugoročne obveze).

Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje sposobnost poduzeća za trenutačno podmirenje obveza. Međutim, ovaj pokazatelj može lako dovesti do zabluda. Primjerice ako je na dan njegova utvrđivanja na žiroračun stigla značajna uplata, ovaj koeficijent može biti relativno visok te navesti na krivi zaključak o likvidnosti poduzeća. Stoga je nešto bolja mjera likvidnosti **koeficijent ubrzane likvidnosti**. Njegova vrijednost bi trebala biti jednaka 1 ili veća od 1, što znači da bi poduzeće koje želi održavati normalnu likvidnost moralo imati brzo unovčive imovine minimalno toliko koliko ima kratkoročnih obveza. **Koeficijent tekuće likvidnosti** bi trebao biti veći od 2, kako bi se izbjegla situacija nepravodobnog plaćanja obveza, a uvažujući rizik unovčavanja kratkotrajne imovine. Što znači da poduzeće mora imati minimalno dvostruko više kratkotrajne imovine nego kratkoročnih obveza.⁵⁹ **Koeficijent financijske stabilnosti** se dobije uspoređivanjem dugotrajne imovine s glavnicom i dugoročnim obvezama. Za ovaj koeficijent karakteristično je da je poslovanje bolje ako je on niži od 1. Smanjenje ovog pokazatelja je pozitivno a budući da indicira kako se sve više kratkoročnih obveza pokriva iz glavnice ili iz dugoročnih kredita, što je pozitivna tendencija.⁶⁰

2.4.2. Pokazatelji zaduženosti

Zaduženost je odnos udjela vlastitog kapitala i tuđih sredstava. To znači da ova skupina pokazatelja služi prezentaciji informacija koje ukazuju do koje mjere se poduzeće pri nabavi imovine koristi tuđim izvorima, odnosno zaduživanjem kao oblikom financiranja.

⁵⁸ Vidi: Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 257 i 245.

⁵⁹ Ibid. str. 248-249.

⁶⁰ Vidi: Bolfek, B., Stanić, M., Knežević, S. (2012): Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke, Veleučilište u Slavonskom Brodu, Slavonski Brod, str. 163.

Utvrđuju se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka (izvještaja o dobiti) i bilance, a kao najznačajniji navode se:⁶¹

- **Koeficijent zaduženosti** = ukupne obveze / ukupna imovina;
- **Koeficijent vlastitog financiranja** = glavnica / ukupna imovina;
- **Koeficijent financiranja** = ukupne obveze / glavnica;
- **Pokriće troškova kamata** = dobit prije poreza i kamata / kamate;
- **Faktor zaduženosti** = ukupne obveze / (zadržana dobit + amortizacija);
- **Stupanj pokrića I** = glavnica / dugotrajna imovina;
- **Stupanj pokrića II** = (glavnica + dugoročne obveze) / dugotrajna imovina.

Među navedenim pokazateljima kao najčešće korišteni se ističu prva tri, dakle koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja te koeficijent financiranja. Sva tri se formiraju temeljem bilance a zbog čega se često ističe da isti odražavaju statičku zaduženost. Ovi pokazatelji upućuju na to koliko je imovine financirano iz vlastitoga kapitala (glavnice) a koliko iz tuđeg kapitala (obveza).⁶² **Koeficijent zaduženosti** pokazuje koliki se dio imovine financira iz tuđih izvora, te stoga ovaj koeficijent ne bi trebao biti veći od 50%. **Koeficijent vlastitog financiranja** govori koliki se dio imovine financira iz vlastitog kapitala, te bi ovaj koeficijent trebao biti veći od 50%. Kod **koeficijenta financiranja** iskustvena „norma“ zaduživanja u odnosu na vlasničku glavicu iznosi 1:1, što znači da se tvrtka ne bi trebala zaduživati iznad vrijednosti vlasničke glavnice.⁶³ **Pokriće troškova kamata i faktor zaduženosti** ukazuju pak na dinamičku zaduženost budući da dug razmatraju s aspekta mogućnosti njegova podmirenja, a utvrđuju se temeljem podataka iz računa dobiti i gubitka (izvještaja o dobiti) i bilance. Za izračun **stupnjeva pokrića I i II** potrebne su samo bilančne pozicije, a ukazuju na pokriće dugotrajne imovine glavnicom, tj. glavnicom uvećanom za dugoročne obveze.⁶⁴ Pokriće troškova kamata bi trebao biti veći od 1 te on pokazuje je li operativni dobitak koji se ostvaruje u poslovanju dostatan za podmirenje kamata. Stupanj pokrića I i II, kod njih se razmatra pokriće

⁶¹ Vidi: Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 250 i 245-246.

⁶² Vidi: Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 250.

⁶³ Rašić, K. (2016): Analiza financijskih izvještaja na primjeru prehrambene industrije, Diplomski rad, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split, str. 15. Prema: Belak V. (1995): Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb, str. 80-84.

⁶⁴ Vidi: Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 251.

dugotrajne imovine glavnicom, odnosno glavnicom uvećanom za dugoročne obveze, ovaj pokazatelj bi trebao biti manji od 1.⁶⁵

2.4.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti mjere koliko efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse. Poznati su i pod nazivom koeficijenti obrtaja. Važno je s aspekta sigurnosti i uspješnosti poslovanja da koeficijent obrtaja bude što je moguće veći broj, tj. da se pojedini oblici imovine što je moguće brže vrte.⁶⁶

U mjerenju aktivnosti poduzeća koriste se podaci iz bilance i računa dobiti i gubitka (izvještaja o dobiti) i to u okviru sljedećih pokazatelja:⁶⁷

- **Koeficijent obrta ukupne imovine** = ukupni prihod / ukupna imovina;
- **Koeficijent obrta kratkotrajne imovine** = ukupni prihod / kratkotrajna imovina;
- **Koeficijent obrta potraživanja** = prihodi od prodaje / potraživanja;
- **Trajanje naplate potraživanja u danima** = broj dana u godini (365) / koeficijent obrta potraživanja.

Koeficijent obrta najčešće se računa za **ukupnu imovinu, kratkotrajnu imovinu i potraživanja** ali može se raditi i za svaki pojedinačni dio aktive, pa ga je tako moguće računati za ukupne zalihe sirovina i materijala kao i za pojedine stavke zaliha.⁶⁸ Na temelju koeficijenta obrta potraživanja moguće je utvrditi i **prosječno trajanje naplate potraživanja**.⁶⁹ Trajanje naplate potraživanja osobito je važno po pitanju usklađivanja novčanih primitaka i novčanih izdataka te sposobnosti poduzeća da generira novčane tokove.⁷⁰

⁶⁵ Rašić, K. (2016): Analiza financijskih izvještaja na primjeru prehrambene industrije, Diplomski rad, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split, str. 15. Prema: Belak V. (1995): Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb, str. 80-84.

⁶⁶ Žager, L., Sever, S. (2009): Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja, Računovodstvo i financije 3/2009, 44 –51, HZRIF, Zagreb, str. 48.

⁶⁷ Vidi: Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 251 i 246.

⁶⁸ Ibid. str. 251.

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ Žager, L., Sever, S. (2009): Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja, Računovodstvo i financije 3/2009, 44 –51, HZRIF, Zagreb, str. 48.

2.4.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pod ekonomičnošću se podrazumijeva stupanj štedljivosti u ostvarivanju učinaka, a izražava se odnosom ostvarenih učinaka i utrošenih elemenata radnog procesa ili stavljanjem u odnos outputa i inputa. Pokazatelji ekonomičnosti izražavaju se kroz odnos između ostvarenih učinaka i količine rada, predmeta rada, sredstava za rad i tuđih usluga potrebnih za njihovo ostvarenje.⁷¹

Za izračun ekonomičnosti poslovanja poduzeća koriste se bilančni podaci, i to najčešće putem sljedećih pokazatelja:⁷²

- **Ekonomičnost ukupnog poslovanja** = ukupni prihodi / ukupni rashodi;
- **Ekonomičnost poslovanja** = prihodi od prodaje / rashodi od prodaje;
- **Ekonomičnost financiranja** = financijski prihodi / financijski rashodi;
- **Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti** = izvanredni prihodi / izvanredni rashodi.

Ovisno o veličini koeficijenta koji se računskim putem dobiju poslovanje može biti ekonomično, neekonomično ili na granici ekonomičnosti i to:⁷³

- Ako su ostvareni prihodi veći od rashoda tada je koeficijent veći od 1 (**$E > 1$** = **poslovanje ekonomično**);
- Ako su ostvareni rashodi veći od prihoda tada je koeficijent manji od 1 (**$E < 1$** = **poslovanje neekonomično**);
- Ako su ostvareni prihodi jednaki rashodima tada je koeficijent (**$E = 1$** = **poslovanje ekonomično**).

2.4.5. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti ili rentabilnosti iskazuju financijsku efikasnost poslovanja poduzeća odnosno sposobnost ili mjeru vjerojatnosti da će neko ulaganje, nakon puštanja u rad novih kapaciteta, omogućiti uvećani povrat uloženog kapitala ili da će investicija uz što manje uloženih sredstava dati što veći financijski rezultat. Oni dakle, pokazuju efikasnost poslovanja

⁷¹ Vujević, K., Balen, M. (2006): Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća pomorskoga prometa, Pomorstvo, 20 (2), 33-45, Pomorski fakultet u Rijeci, Rijeka, str. 37, [Internet], raspoloživo na: <https://hrcak.srce.hr/6897> [10.09.2019.].

⁷² Vidi: Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 252 i 246.

⁷³ Vujević, K., Balen, M. (2006): Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća pomorskoga prometa, Pomorstvo, 20 (2), 33-45, Pomorski fakultet u Rijeci, Rijeka, str. 37, [Internet], raspoloživo na: <https://hrcak.srce.hr/6897> [10.09.2019.].

poduzeća u odnosu na prihode, u odnosu na vlastiti kapital i u odnosu na ukupnu imovinu poduzeća.⁷⁴

Za mjerenje profitabilnosti uobičajeno se koriste sljedeći pokazatelji i to najčešće izraženi u postotku.⁷⁵

- **Neto marža profita** = (neto dobit + kamate) / ukupni prihod;
- **Bruto marža profita** = (dobit prije poreza + kamate) / ukupni prihod;
- **Neto rentabilnost imovine** = (neto dobit + kamate) / ukupna imovina;
- **Bruto rentabilnost imovine** = (dobit prije poreza + kamate) / ukupna imovina;
- **Rentabilnost vlastitoga kapitala (glavnice)** = neto dobit / vlastiti kapital (glavnica).

Marža profita izračunava se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka (izvještaja o dobiti). Razlikuje se od **bruto marže profita** u tome što obuhvaća i porez u brojniku pokazatelja. Usporedba ovih dvaju pokazatelja govori o tome koliko relativno u odnosu na ostvareni ukupni prihod iznosi porezno opterećenje. Ako se marža profita pomnoži s koeficijentom obrta ukupne imovine, kao rezultat će se dobiti **pokazatelj rentabilnosti imovine (neto ili bruto)** što znači da se rentabilnost može povećavati povećanjem koeficijenta obrtaja i/ili povećanjem marže profita. Pokazatelji rentabilnosti računaju se temeljem bilance i računa dobiti i gubitka (izvještaja o dobiti) a pri čemu se razlikuje **neto i bruto rentabilnost imovine**. Kao i kod marži profita, razlika jest u uvrštavanju poreza u izračun u brojniku pokazatelja, odnosno u prikazu relativnog poreznog opterećenju, a u ovom slučaju u odnosu na ukupnu imovinu. Međutim, najznačajnija mjera je ona **rentabilnosti vlastitog kapitala (glavnice)** jer se na temelju usporedbe rentabilnosti vlastitog kapitala i rentabilnosti ukupne imovine te kamatne stope koja odražava cijenu korištenja tuđeg kapitala može doći do zanimljivih zaključaka o stupnju korištenja financijske poluge.⁷⁶

⁷⁴ Ivanović, Z. (1997): Financijski menadžment, 2. izd., Sveučilište u Rijeci, Hotelijerski fakultet Opatija, str. 139.

⁷⁵ Vidi: Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb, str. 251 i 246.

⁷⁶ Ibid. str. 253.

3. PODUZEĆE MARINE KAŠTELA D.O.O.

3.1. Povijesni razvoj

Slika 2: Logo poduzeća Marine Kaštela d.o.o.

Izvor: <https://www.marina-kastela.hr/> [10.09.2019.].

Marina Kaštela⁷⁷ je nova hrvatska marina, smještena na jugoistočnoj obali Kaštelanskog zaljeva čiju zaštitu vjekovima pružaju brdo Kozjak (sjeverno), te poluotoci Marjan (jugoistočno) i Čiovo (jugozapadno). Izniman geografski položaj na središnjem dijelu Jadrana kao i stručno isplaniran projekt, marinu u Kaštelima čine:⁷⁸

- Sigurnom lukom za privatne i charter brodove;
- Klimatski ugodnim mjestom za odmor;
- Magistralnim i auto putevima blisku susjednim gradovima i europskim zemljama;
- Željezničkim, autobusnim i trajektnim vezama povezanu sa svim zemljama Europe;
- Blisku čitavom svijetu zahvaljujući međunarodnoj zračnoj luci Split;
- Prirodno zaštićenu srednjedalmatinskim otocima;
- Bogatu nautičkom strukturom, adekvatnim administrativnim, trgovačkim i kulturno-povijesnim okruženjem zbog blizine Splita i Trogira.

Izgradnja Marine Kaštela odvijala se u dvije faze. Počela je 2002. idejom da se osigura prostor za pristanak brodova i jedrilica Bav-adrie.⁷⁹ Međutim, Marina Kaštela se uz to pokazala kao dobra prilika za povezivanje i proširenje aktivnosti koje su već postojale u veslačkom i jedriličarskom klubu.⁸⁰ Drugi dio izgradnje i veliko proširenje završeno je u rujnu 2018. godine svečanim otvaranjem jedriličarskog centra i kompleksa sa 25-metarskim bazenom, čime je

⁷⁷ U nastavku rada, poduzeće Marina Kaštela će se uz svoj puni naziv oslovljavati i kao Marina.

⁷⁸ Vidi: Internet, raspoloživo na: <https://www.marina-kastela.hr/> [10.09.2019.].

⁷⁹ Bav-Adria je charter tvrtka. To je je sestrijska tvrtka Marine Kaštela s istim vlasnikom.

⁸⁰ Vidi: Ibid.

ostvarena duga i pomno planirana vizija. Marina Kaštela je time postala jedna od najvećih marina u obiteljskom vlasništvu u Hrvatskoj, na jedinstvenoj lokaciji; 7 km od splitske zračne luke i nedaleko od samog grada Splita, ali i Trogira te mnogih zanimljivih otoka uz hrvatsku obalu. Svjetski renomirani tim arhitekata iz ureda Rieger Riewe projektirao je dva modernistička objekta s industrijskim interijerima na koje je poduzeće iznimno ponosno:

- Međunarodni jedriličarski klub Marine Kaštela, sa svojim hangarom za jedrilice, uređenim pristaništem i šetnicom, spreman je biti domaćinom raznovrsnih obuka, regata i ostalih jedriličarskih manifestacija, ali je uz to i idealan prostor za razna kulturna događanja, koncerte i razne druge manifestacije;
- Novi bazenski kompleks sa svojim 25-metarskim unutarnjim bazenom i zdravstvenim sadržajima namijenjen je za sport, opuštanje i zabavu.

Oba objekta i redizajnirana okolna područja projektirana su tako da gost bude u središtu; otvoreni su novi gastronomski sadržaji, uključujući pizzeriju, restoran za jela po narudžbi te bar, i sve sa vrhunskim ambijentom.⁸¹

Detaljniji popis iznimno bogate ponude Marine je kako slijedi:⁸²

- 420 vezova s priključcima za struju i vodu (dubina mora kreće se od 2,5 do 8 m unutar marine te s vanjske strane lukobrana dubine 10 m za privez megajahti);
- 200 mjesta za smještaj brodova na kopnu (suhi vez);
- Smještaj plovila u hangar;
- 60-tonski travel lift za dizanje i spuštanje plovila;
- 60-tonski carello za sigurni cestovni prijevoz plovila;
- 40-tonski carello za siguran prijevoz plovila;
- 5-tonska dizalica;
- Servis;
- Mogućnost korištenja spremišta;
- 437 parkirnih mjesta;
- Sanitarne prostorije s tuševima za goste marine;
- Zasebne sanitarne prostorije za vlasnike plovila;
- Recepcija;

⁸¹ Vidi: Internet, raspoloživo na: <https://www.marina-kastela.hr/> (Cjenik 2019) [10.09.2019.].

⁸² Internet, raspoloživo na: <https://www.marina-kastela.hr/usluge/> [10.09.2019.].

- Caffè-bar BavAdria;
- restoran Nautic;
- Supermarket;
- Samoposlužna praonica rublja;
- Kompleks sa zatvorenim bazenom (25 m) i restoran-pizzeriom;
- Jedriličarski klub sa strukturama za komercijalne i sportske regate te restoranom Spinnaker.

Usluge/objekti koji će biti dostupni po završetku izgradnje Marine su:⁸³

- Vakuumski kanalizacijski crpni sustav (2020. godine);
- 200-tonski travel lift (2020. godine);
- Hotel s kongresnim centrom;
- Benzinska crpka s pet agregata u servisnom dijelu marine (2020. godine).

⁸³ Internet, raspoloživo na: <https://www.marina-kastela.hr/usluge/> [10.09.2019.].

2

Slika 3: Mapa Marine Kaštela

Izvor: Internet, raspoloživo na: <https://www.marina-kastela.hr/> (Cjenik 2019) [10.09.2019.].

3.2. Misija i vizija poduzeća

Na službenim stranicama poduzeća navode se sljedeća vizija i misija:

„**Vizija** u podlozi izgradnje Marine Kaštela fokusirana je na stvaranje pravog nautičkog centra, koji će biti privlačan kako profesionalnim, tako i amaterskim jedriličarima. Marina Kaštela također želi doprinijeti razvoju čitave zajednice Kaštela, i zato ćemo nastaviti razvijati i širiti naš Program društvene odgovornosti tvrtke.“⁸⁴

„**Misija** Marine Kaštela jest promijeniti percepciju Kaštela kao sjedišta industrijskih pogona i tvornica u sliku prijateljskog mjesta za međunarodni pomorski turizam. Zahvaljujući kombinaciji geografskog položaja Marine Kaštela, koji je praktična početna točka za pomorski turizam duž dalmatinske obale, i bogatog kulturnog i povijesnog nasljeđa Kaštela, nadamo se primiti brojne nautičare i turiste iz raznih dijelova svijeta.“⁸⁵

Pored toga, u poduzeću ističu: „Ponosimo se kvalitetom usluge, jedinstvenim komoditetom vezova za lak manevar i stručnim osobljem.“⁸⁶

3.3. Cilj poslovanja

Sukladno s gore iznesenom misijom i vizijom, poduzeće se uspostavilo i niz ciljeva. Ti ciljevi jasno definiraju skup željenih rezultata koje je neophodno ostvariti kako bi se održala temeljna misija te vizija budućnosti. U tom kontekstu, težnja poduzeća je na ostvarenju sljedećih ciljeva:

- **Cilj stvaranja „pravog“ nautičkog centra:** Kako bi se poduzeće s pravom moglo nazvati nautičkim centrom, mora razvijati svoju ponudu u vidu širine i dubine asortimana. Dovršavanjem druge faze izgradnje Marine Kaštela u 2018. godini postignut je veliki napredak po tom pitanju. Od tada, Marina se može pohvaliti izuzetno bogatom i kvalitetnom ponudom, te koju kako je prezentirano nastavlja i dalje nadograđivati projektima planiranim u 2020. godini;
- **Cilj doprinosa lokalnoj zajednici:** Svoje usmjerenje ka društveno odgovornom poslovanju, poduzeće je najprije uspostavilo putem same izgradnje. Naime, Marina je izgrađena u skladu s pravilima za sigurnost i zaštitu okoliša. Korištenjem ekološki održivijih modela poslovanja poduzeće dokazuje svoju društvenu odgovornost ka okolišu.

⁸⁴ Internet, raspoloživo na: <https://www.marina-kastela.hr/marina/> [10.09.2019.].

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ Internet, raspoloživo na: <https://www.marina-kastela.hr/> (Cjenik 2019) [10.09.2019.].

S aspekta društvene odgovornosti ka zajednici, poduzeće aktivno sudjeluje i doprinosi njezinom razvoju. Na internet stranici Marine mogu se naći informacije o sponzorstvima i stipendijama, kao i izjava o nastojanju poduzeća da doprinese lokalnom društvu. Dakle, iz poduzeća navode: „Uprava Marine Kaštela, kroz sponzoriranje sportskih klubova i dodjele stipendija učenicima sportašima, pokazuje veliki interes za obrazovanje i razvoj lokalne djece i mladih. Kako Marina bude rasla i širila se dalje, nastaviti ćemo održivim pristupom doprinositi transformaciji Kaštela u privlačan centar za nautički turizam na dalmatinskoj obali“;

- **Cilj promoviranja Kaštela kao pogodnog mjesta za nautički turizam:** Ovaj cilj se namjerava ostvariti sadržajnim bogaćenjem ponude te podizanjem kvalitete pružene usluge, ali i putem promocije, na domaćem i međunarodnom tržištu. Jedan od primjera je ugošćavanje Flote Mira - Mirno More, najvećeg humanitarnog jedriličarskog projekta za djecu. Marina Kaštela je već nekoliko godina bila ponosni domaćin ovog humanitarnog projekta svjetskih razmjera. Pored ugošćavanja tuđih, Marina radi i na osmišljavanju, organizaciji i promociji vlastitih projekata, a što nadilazi zabavne manifestacije poput koncerata i domjenaka. Jedan takav projekt je onaj humanitarnog karaktera „Kuhajmo za djecu“, kojim se nastojalo sve zainteresirane upoznati s lokalnim stanovništvom i autentičnim običajima, te im dati mogućnost da zajedno s organizatorima pridonese potrebitim članovima društva.

4. STATISTIČKA ANALIZA POSLOVANJA PODUZEĆA MARINE KAŠTELA D.O.O.

4.1. Horizontalna i vertikalna analiza bilance poduzeća Marine Kaštela d.o.o.

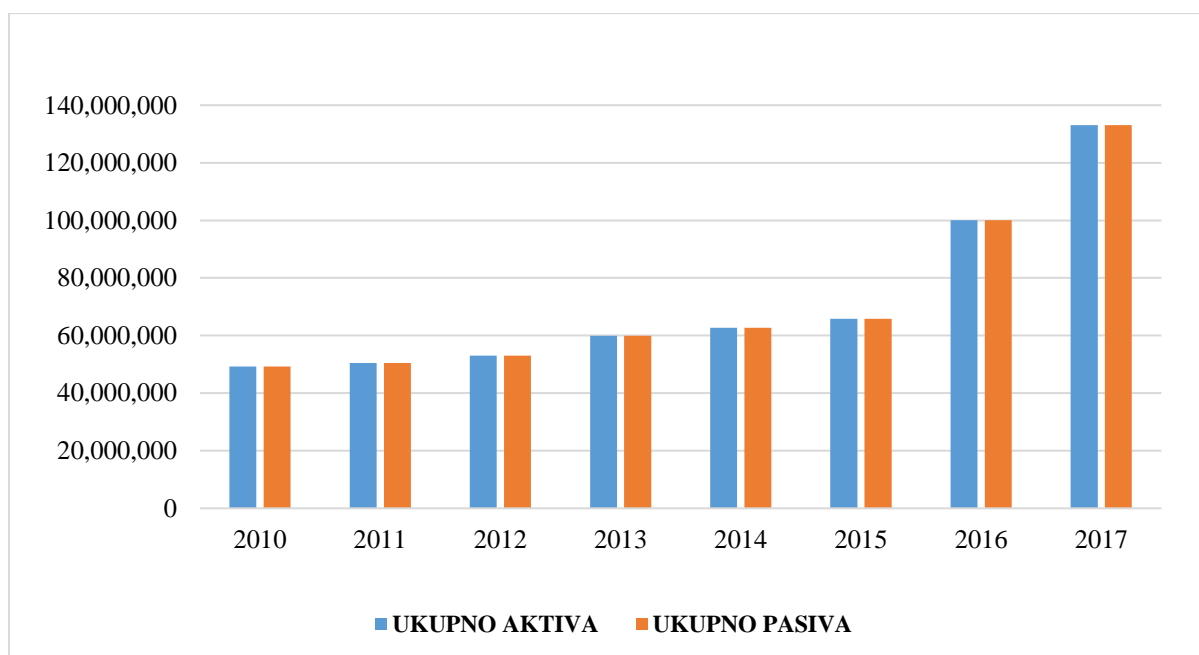
Za potrebe provođenja analize u tablici 3 prikazani su podaci iz bilanci poduzeća Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine u obliku usporednoga izvješća.

Tablica 3: Skraćena bilanca Marine Kaštela d.o.o.

GODINA	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
AKTIVA								
DUGOTRAJNA IMOVINA	38.760.336	36.224.315	34.321.538	44.596.708	42.179.530	37.809.830	88.835.888	123.117.766
Nematerijalna imovina	0	0	47.071	0	0	21.942	0	0
Materijalna imovina	38.760.336	36.224.315	33.424.467	43.746.708	41.329.530	36.937.888	88.679.376	122.961.254
Dugotrajna financijska imovina	0	0	850.000	850.000	850.000	850.000	156.512	156.512
KRA TKOTRAJNA IMOVINA	10.509.306	14.118.321	18.670.136	15.350.768	20.541.120	28.041.618	11.207.271	9.966.350
Zalihe	0	0	0	0	25.232	62.425	50.306	64.002
Potraživanja	7.542.935	10.327.483	13.629.897	12.287.164	17.079.780	17.333.985	9.173.597	7.734.416
Kratkotrajna financijska imovina	1.022.033	2.105.047	1.447.801	1.220.428	1.520.015	1.730.520	1.841.442	2.013.908
Novac u banci i blagajni	1.944.338	1.685.791	3.592.438	1.843.176	1.916.093	8.914.688	141.926	154.024
PL. TR. BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	0	173.832	1.500	0	0	0	459	0
UKUPNA AKTIVA	49.269.642	50.516.468	52.993.174	59.947.476	62.720.650	65.851.448	100.043.618	133.084.116
PASIVA								
KAPITAL I REZERVE	18.612.002	21.824.908	21.418.119	29.000.680	36.830.506	42.566.612	51.005.130	63.072.796
Temeljni upisani kapital	9.966.100	9.966.100	9.966.100	18.296.100	25.872.000	33.700.000	39.430.000	39.430.000
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	5.483.113	6.905.902	3.116.100	3.122.020	3.128.680	3.130.505	3.136.612	11.575.131
Dobit ili gubitak poslovne godine	3.162.789	4.952.906	8.335.919	7.582.560	7.829.826	5.736.107	8.438.518	12.067.665
DUGOROČNE OBVEZE	24.433.578	20.811.903	17.130.448	18.487.688	14.267.528	13.103.300	35.077.299	49.488.685
KRA TKOROČNE OBVEZE	3.064.474	3.099.111	10.810.248	8.437.825	7.256.323	5.878.490	9.577.293	15.230.787
ODG. PL. TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	3.159.587	4.780.546	3.634.359	4.021.283	4.366.293	4.303.046	4.383.896	5.291.848
UKUPNO PASIVA	49.269.641	50.516.468	52.993.174	59.947.476	62.720.650	65.851.448	100.043.618	133.084.116

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilance poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010.-2017.)

Na Grafikonu 1 prikazano je kretanje ukupne aktive i pasive kroz godine. Iz Grafikona 1 je vidljivo da stavke ukupna aktiva, odnosno pasiva prikazuju konstantan rast tijekom promatranoga razdoblja. Sve do 2016. godine rast je prisutan ali bez velikih skokova, dok 2016. i 2017. godina donose velike poraste u promatranim stavkama zbog novih projekata, odnosno izgradnje međunarodnog jedriličarskog kluba i bazenskog kompleksa. Može se uočiti da su se u 2017. godini udvostručile promatrane stavke u odnosu na 2015. godinu, a utrostručile u odnosu na 2010. godinu.

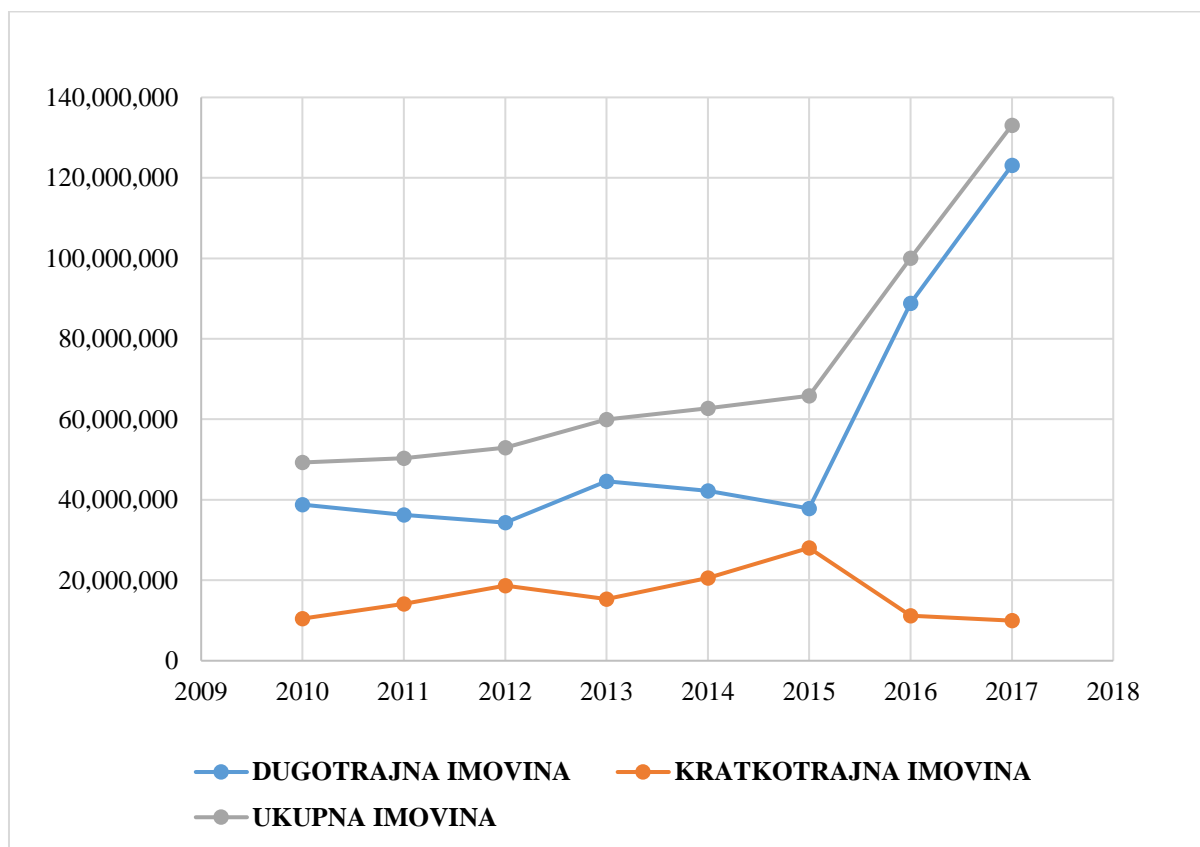

Grafikon 1: Kretanje aktive i pasive poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017.

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilance poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010.-2017.)

Najznačajnija stavka aktive kroz sve promatrane godine je dugotrajna imovina, točnije dugotrajna materijalna imovina. Na Grafikonu 2 je prikazano kretanje dugotrajne imovine, kratkotrajne imovine i ukupne imovine za svaku promatranu godinu. Može se uočiti da se dugotrajna i kratkotrajna imovina sve do 2016. godine kreću obrnuto proporcionalno, odnosno, dok jedna stavka prikazuje rast druga prikazuje pad i obrnuto. U 2016. i 2017. godini promatrane stavke se i dalje kreću obrnuto proporcionalno, ali sa puno većim skokom u porastu dugotrajne imovine, nego što je pad kratkotrajne imovine.

Ukupna imovina pokazuje kontinuirani rast tokom svih godina, sa povećanim skokom u 2016. i 2017. godini.

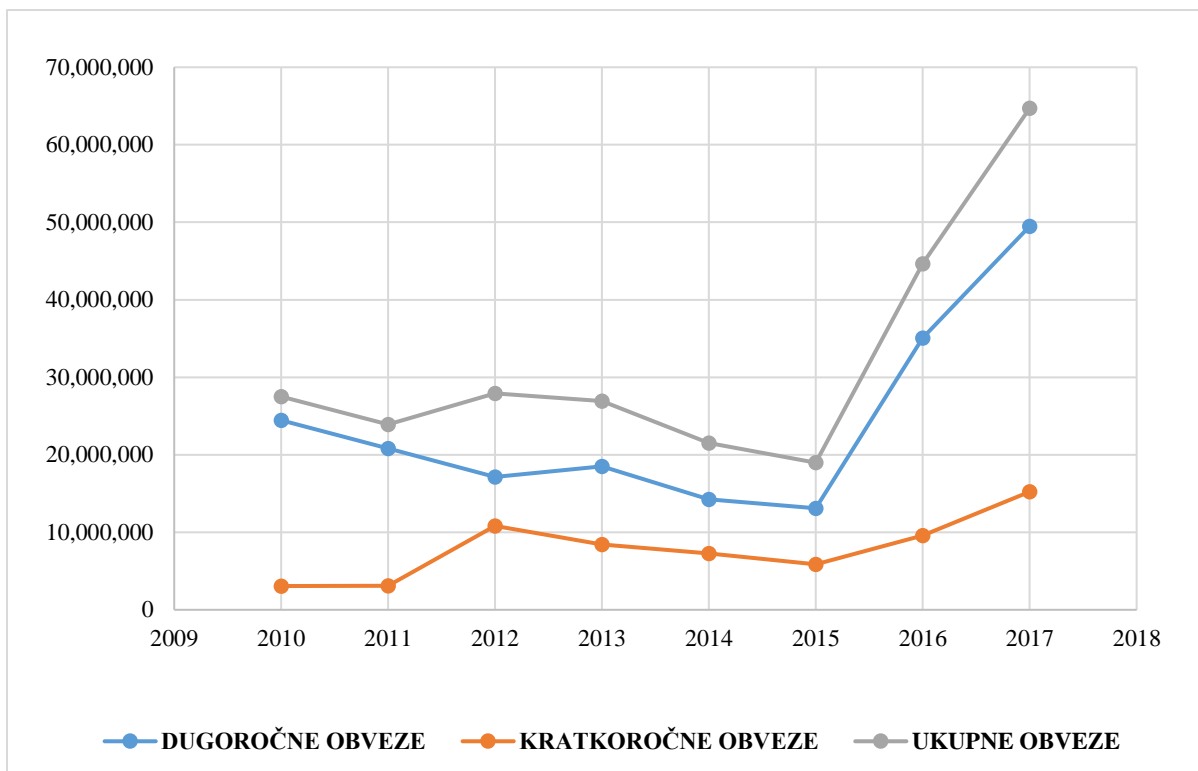

Grafikon 2: Kretanje dugotrajne, kratkotrajne i ukupne imovine poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017.

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilance poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010.-2017.)

Najznačajnija stavka pasive kroz sve promatrane godine su obveze poduzeća i to dugoročne obveze. Na grafikonu 3 je prikazano kretanje dugoročnih, kratkoročnih i ukupnih obveza za svaku promatranu godinu. Može se uočiti više različitih trendova:

- Dugoročne i kratkoročne obveze se od početka promatranog razdoblja do 2013. godine kreću obrnuto proporcionalno, dok se od 2014. pa do kraja promatranog razdoblja godine kreću proporcionalno sa velikim porastom dugoročnih obveza u 2016. i 2017. godini;
- Ukupne obveze su u konstantnom padu od 2012. do 2015. godine kada je zabilježena i njihova najniža vrijednost u svim promatranim godinama, dok u 2016. i 2017. godini dolazi do njihovog velikog rasta, zbog porasta dugoročnih i kratkoročnih kredita.

Grafikon 3: Kretanje dugoročnih, kratkoročnih i ukupnih obveza poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017.

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilance poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010.-2017.)

U tablicama 4 i 5 prikazana je horizontalna analiza bilance poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2011. do 2017. godine. Tablica 4 prikazuje apsolutne promjene, a tablica 5 relativne promjene skraćene bilance u promatranom razdoblju.

Analiza je napravljena usporedbom stavki tekuće godine stavkama iz prethodne godine.

Tablica 4: Apsolutna promjena skraćene bilance u razdoblju od 2011. do 2017.

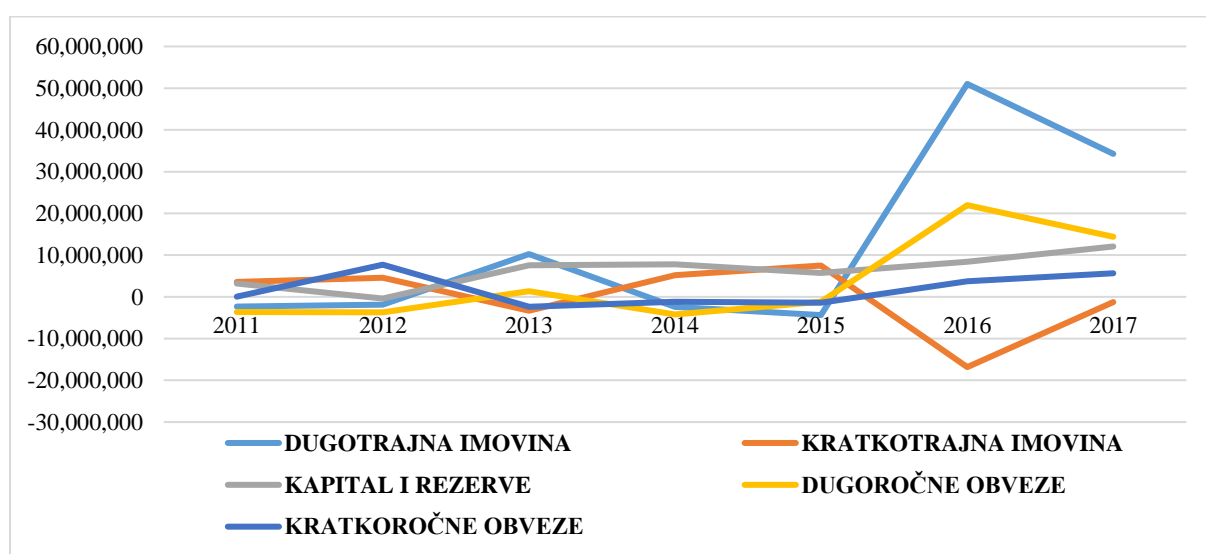
GODINA	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
AKTIVA							
DUGOTRAJNA IMOVINA	-2.536.021	-1.902.777	10.275.170	-2.417.178	-4.369.700	51.026.058	34.281.878
Nematerijalna imovina	0	47.071	-47.071	0	21.942	-21.942	0
Materijalna imovina	-2.536.021	-2.799.848	10.322.241	-2.417.178	-4.391.642	51.741.488	34.281.878
Dugotrajna financijska imovina	0	850.000	0	0	0	-693.488	0
KRATKOTRAJNA IMOVINA	3.609.015	4.551.815	-3.319.368	5.190.352	7.500.498	-16.834.347	-1.240.921
Zalihe	0	0	0	25.232	37.193	-12.119	13.696
Potraživanja	2.784.548	3.302.414	-1.342.733	4.792.616	254.205	-8.160.388	-1.439.181
Kratkotrajna financijska imovina	1.083.014	-657.246	-227.373	299.587	210.505	110.922	172.466
Novac u banci i blagajni	-258.547	1.906.647	-1.749.262	72.917	6.998.595	-8.772.762	12.098
PL. TR. BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	173.832	-172.332	-1.500	0	0	459	-459
UKUPNA AKTIVA	1.246.826	2.476.706	6.954.302	2.773.174	3.130.798	34.192.170	33.040.498
PASIVA							
KAPITAL I REZERVE	3.212.906	-406.789	7.582.561	7.829.826	5.736.106	8.438.518	12.067.666
Temeljni upisani kapital	0	0	8.330.000	7.575.900	7.828.000	5.730.000	0
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	1.422.789	-3.789.802	5.920	6.660	1.825	6.107	8.438.519
Dobit ili gubitak poslovne godine	1.790.117	3.383.013	-753.359	247.266	-2.093.719	2.702.411	3.629.147
DUGOROČNE OBVEZE	-3.621.675	-3.681.455	1.357.240	-4.220.160	-1.164.228	21.973.999	14.411.386
KRATKOROČNE OBVEZE	34.637	7.711.137	-2.372.423	-1.181.502	-1.377.833	3.698.803	5.653.494
ODG. PL. TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	1.620.959	-1.146.187	386.924	345.010	-63.247	80.850	907.952
UKUPNO PASIVA	1.246.827	2.476.706	6.954.302	2.773.174	3.130.798	34.192.170	33.040.498

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilance poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010.-2017.)

Tablica 5: Relativna promjena skraćene bilance u razdoblju od 2011. do 2017.

GODINA	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
AKTIVA							
DUGOTRAJNA IMOVINA	-6,54%	-5,25%	29,94%	-5,42%	-10,36%	134,95%	38,59%
Nematerijalna imovina	0,00%	0,00%	-100,00%	0,00%	0,00%	-100,00%	0,00%
Materijalna imovina	-6,54%	-7,73%	30,88%	-5,53%	-10,63%	140,08%	38,66%
Dugotrajna financijska imovina	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	-81,59%	0,00%
KRATKOTRAJNA IMOVINA	34,34%	32,24%	-17,78%	33,81%	36,51%	-60,03%	-11,07%
Zalihe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	147,40%	-19,41%	27,23%
Potraživanja	36,92%	31,98%	-9,85%	39,01%	1,49%	-47,08%	-15,69%
Kratkotrajna financijska imovina	105,97%	-31,22%	-15,70%	24,55%	13,85%	6,41%	9,37%
Novac u banci i blagajni	-13,30%	113,10%	-48,69%	3,96%	365,25%	-98,41%	8,52%
PL. TR. BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	0,00%	-99,14%	-100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	-100,00%
UKUPNA AKTIVA	2,53%	4,90%	13,12%	4,63%	4,99%	51,92%	33,03%
PASIVA							
KAPITAL I REZERVE	17,26%	-1,86%	35,40%	27,00%	15,57%	19,82%	23,66%
Temeljni upisani kapital	0,00%	0,00%	83,58%	41,41%	30,26%	17,00%	0,00%
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	25,95%	-54,88%	0,19%	0,21%	0,06%	0,20%	269,03%
Dobit ili gubitak poslovne godine	56,60%	68,30%	-9,04%	3,26%	-26,74%	47,11%	43,01%
DUGOROČNE OBVEZE	-14,82%	-17,69%	7,92%	-22,83%	-8,16%	167,70%	41,08%
KRATKOROČNE OBVEZE	1,13%	248,82%	-21,95%	-14,00%	-18,99%	62,92%	59,03%
ODG. PL. TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	51,30%	-23,98%	10,65%	8,58%	-1,45%	1,88%	20,71%
UKUPNO PASIVA	2,53%	4,90%	13,12%	4,63%	4,99%	51,92%	33,03%

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilance poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010.-2017.)

Grafikon 4: Kretanje stavki aktive i pasive poduzeća Marine Kaštela d.o.o.

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilance poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010.-2017.)

Analizirajući bilancu poduzeća Marine Kaštela d.o.o. putem horizontalne analize u razdoblju od 2010. do 2017. godine, u tablicama 4 i 5 te grafikonu 4 možemo vidjeti sljedeće trendove:

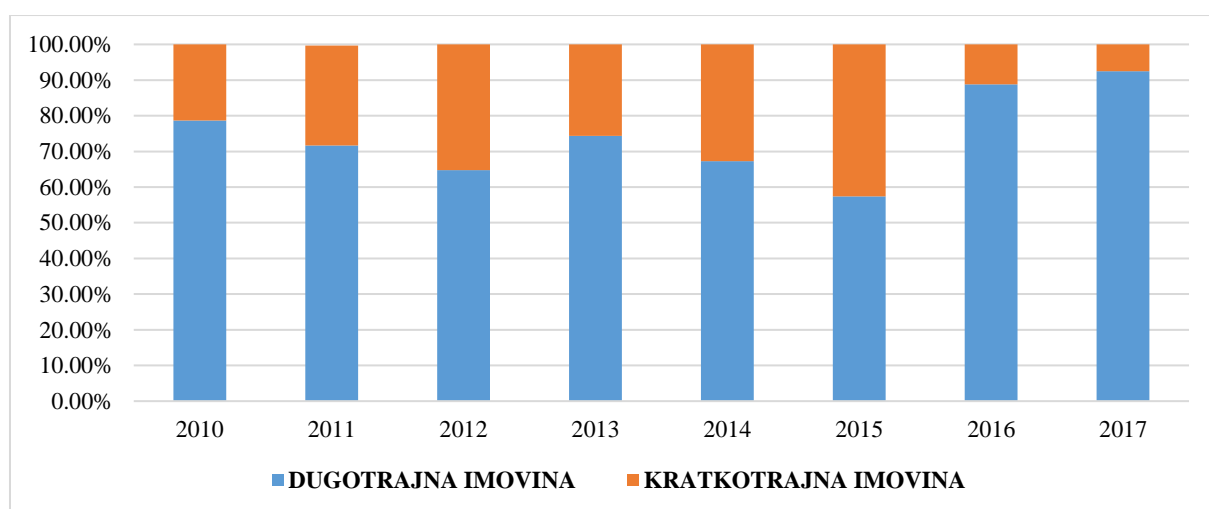
1. Pogledom na grafikon 4 odmah se može uočiti da je poduzeće imalo dvije faze poslovanja. Jedne koja je obuhvaćala razdoblje od 2010. do 2015. godine gdje su se sve promjene na promatranim stavkama događale unutar intervala od -10.000.000 kn do +10.000.000,00 kn. Druga faza započinje sa 2016. godinom gdje se događa veliki rast na stavkama dugoročnih obveza, dugotrajne imovine i veliki pad na kratkotrajnoj imovini;
2. Dugotrajna imovina je ostvarila najveći apsolutni rast gledajući cijelo promatrano razdoblje. Najveći rast zabilježen je u 2016. godini kada je dugotrajna imovina porasla za 134,95% u odnosu na 2015. godinu. Najveći pad bio je izražen u 2015. godini kada se dugotrajna imovina smanjila za 10,36% u odnosu na 2014. godinu;
3. Kratkotrajna imovina u promatranom razdoblju ima gotovo podjednaki broj razdoblja rasta i razdoblja pada. Najveći rast kratkotrajna imovina ima u 2015. godini kada je porasla za 36,51% u odnosu na 2014. godinu. Najveći pad izražen je u 2016. godini kada se kratkotrajna imovina smanjila za 60,03% u odnosu na 2015. godinu;
4. Kapital i rezerve pokazuju rast skoro tijekom cijelog promatranog razdoblja, osim u 2012. godini kada je ostvaren pad od 1,86% u odnosu na 2011. godinu. Najveći rast zabilježen je u 2013. godini kada su kapital i rezerve porasle za 35,40% u odnosu na 2012. godinu;
5. Dugoročne obveze u 2016. godini bilježe najveći rast kada su porasle za 167,70% u odnosu na 2015. godinu. Najveći pad bio je u 2014. godini kada su dugoročne obveze pale za 22,83% u odnosu na 2013. godinu;
6. Kratkoročne obveze, kao i dugoročne obveze, svoj najveći rast bilježe u 2016. godini kada su porasle za 62,92% u odnosu na 2015. godinu. Najveći pad bio je u 2013. godini kada su kratkoročne obveze pale za 21,95% u odnosu na 2012. godinu.

U tablici 6 prikazana je vertikalna analiza bilance poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017. godine. Tablica prikazuje udio pojedinih stavki u ukupnoj aktivi, odnosno u ukupnoj pasivi. Vertikalna analiza ne uspoređuje godinu sa godinom nego se provodi unutar jedne godine.

Tablica 6: Vertikalna analiza skraćene bilance u razdoblju od 2010. do 2017. godine

GODINA	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
AKTIVA								
DUGOTRAJNA IMOVINA	78,67%	71,71%	64,77%	74,39%	67,25%	57,42%	88,80%	92,51%
Nematerijalna imovina	0,00%	0,00%	0,09%	0,00%	0,00%	0,03%	0,00%	0,00%
Materijalna imovina	78,67%	71,71%	63,07%	72,98%	65,89%	56,09%	88,64%	92,39%
Dugotrajna financijska imovina	0,00%	0,00%	1,60%	1,42%	1,36%	1,29%	0,16%	0,12%
KRA TKOTRAJNA IMOVINA	21,33%	27,95%	35,23%	25,61%	32,75%	42,58%	11,20%	7,49%
Zalihe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,04%	0,09%	0,05%	0,05%
Potraživanja	15,31%	20,44%	25,72%	20,50%	27,23%	26,32%	9,17%	5,81%
Kratkotrajna financijska imovina	2,07%	4,17%	2,73%	2,04%	2,42%	2,63%	1,84%	1,51%
Novac u banci i blagajni	3,95%	3,34%	6,78%	3,07%	3,05%	13,54%	0,14%	0,12%
PL. TR. BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	0,00%	0,34%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
UKUPNA AKTIVA	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
PASIVA								
KAPITAL I REZERVE	37,78%	43,20%	40,42%	48,38%	58,72%	64,64%	50,98%	47,39%
Temeljni upisani kapital	20,23%	19,73%	18,81%	30,52%	41,25%	51,18%	39,41%	29,63%
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	11,13%	13,67%	5,88%	5,21%	4,99%	4,75%	3,14%	8,70%
Dobit ili gubitak poslovne godine	6,42%	9,80%	15,73%	12,65%	12,48%	8,71%	8,43%	9,07%
DUGOROČNE OBVEZE	49,59%	41,20%	32,33%	30,84%	22,75%	19,90%	35,06%	37,19%
KRA TKOROČNE OBVEZE	6,22%	6,13%	20,40%	14,08%	11,57%	8,93%	9,57%	11,44%
ODG. PL. TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	6,41%	9,46%	6,86%	6,71%	6,96%	6,53%	4,38%	3,98%
UKUPNO PASIVA	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilance poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010.-2017.)

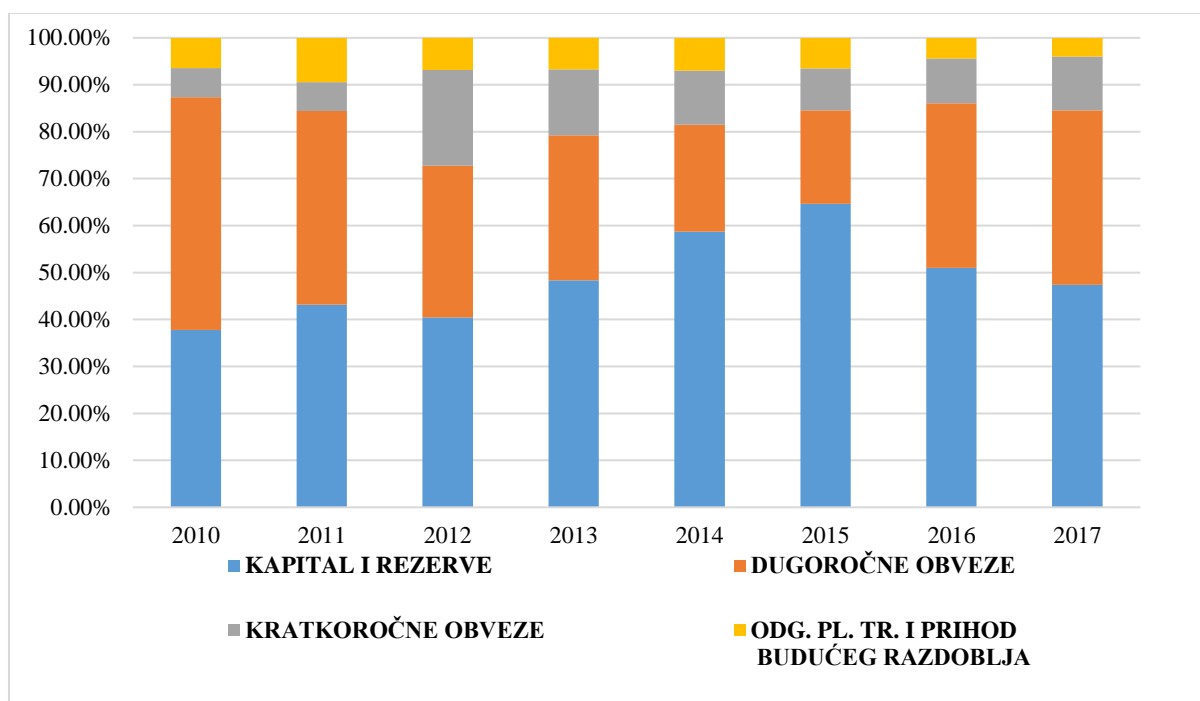

Grafikon 5: Udio dugotrajne i kratkotrajne imovine u aktivi poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017.

Izvor: Izrada autorice prema tablici 4.

Na grafikonu 5 može se uočiti da dugotrajna imovina dominira u aktivi poduzeća u svim promatranim godinama, a najveći udio ima u 2017. godini kada dugotrajna imovina čini 92,51% ukupne aktive poduzeća. U strukturi dugotrajne imovine stavka sa najvećim udjelom je dugotrajna materijalna imovina. Kratkotrajna imovina u posljednje dvije promatrane godine ostvaruje značajan pad u udjelu aktive poduzeća. Najveći udio u strukturi kratkotrajne imovine imaju potraživanja.

U strukturu aktive još su uključeni i plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi koji su zabilježeni samo u 2011. godini kada im je udjel u aktivi iznosio 0,34%.

Grafikon 6: Udio kapitala i rezervi, dugoročnih obveza, kratkoročnih obveza i odgođenog plaćanja troškova i prihoda budućeg razdoblja u pasivi poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017.

Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 4

Iz grafikona 6 vidljivo je da su u svim promatranim godinama osim 2010. kapital i rezerve stavka sa najvećim udjelom u strukturi pasive. U 2010. godini su to bile dugoročne obveze koje su u svim ostalim promatranim godinama druge po veličini u strukturi pasive. Kapital i rezerve najveći udio u pasivi imaju u 2015. godini kada njihov udio u ukupnoj pasivi iznosi 64,64%. Kratkoročne obveze te odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja zajedno čine u uglavnom do 20% ukupne pasive, dok u 2012. godini njihov udio iznosi 27,26%.

4.2. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o.

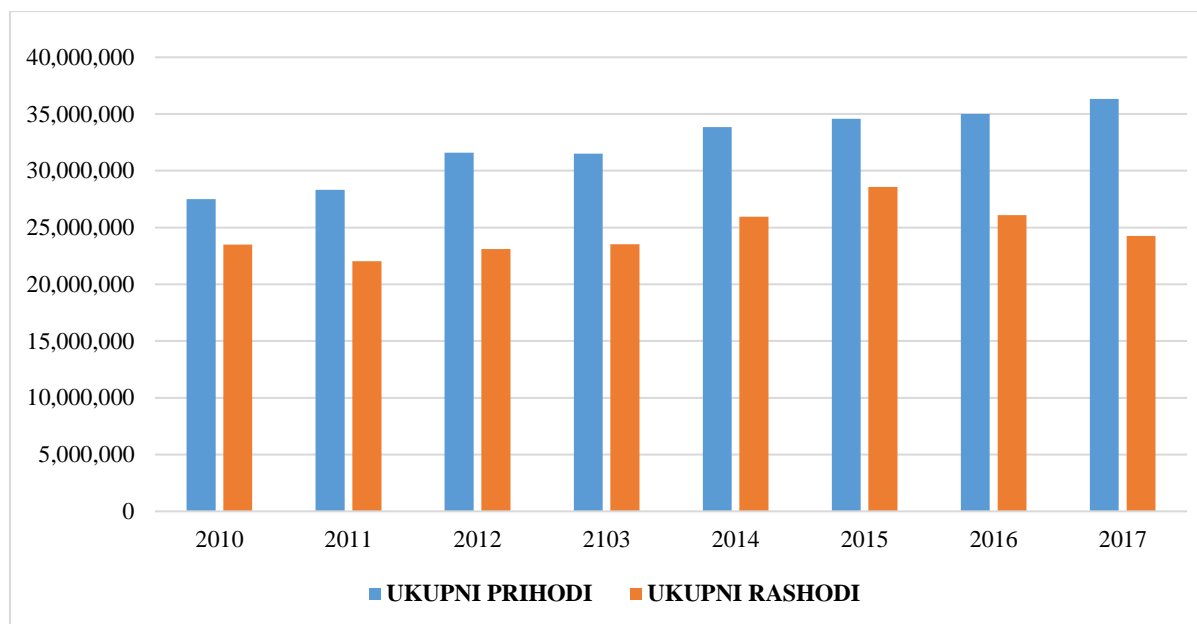
Za potrebe provođenja analize u tablici 7 prikazani su podaci iz računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine u obliku usporednog izvješća.

Tablica 7: Skraćeni račun dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o.

GODINA	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
POSLOVNI PRIHODI	27.484.402	28.138.406	31.541.400	29.699.893	33.063.185	34.168.335	34.281.168	36.168.561
Prihodi od prodaje (izvan grupe)	27.484.402	28.138.406	31.541.400	29.699.893	33.063.185	34.168.335	34.281.168	36.168.561
POSLOVNI RASHODI	23.265.508	21.788.018	22.505.963	22.944.786	25.667.677	28.350.060	24.954.609	21.882.293
Materijalni troškovi	5.956.735	5.557.716	6.993.705	5.832.301	6.541.938	8.621.912	8.455.378	8.739.200
Troškovi osoblja	6.502.070	6.642.957	6.639.555	6.927.231	7.590.287	7.906.695	9.326.940	9.096.744
Amortizacija	7.589.645	6.073.318	6.253.201	7.141.596	7.754.646	7.943.791	4.498.225	1.139.164
Ostali troškovi	1.575.856	3.514.027	2.619.502	3.043.658	3.780.806	3.877.662	2.674.066	2.907.185
FINANCIJSKI PRIHODI	12.294	180.566	40.596	1.813.391	793.585	410.496	711.031	160.135
Kamate, tečajne razlike i ostali financijski prihodi	12.294	63.875	40.596	468.064	498.055	197.430	232.847	144.883
Ostali financijski prihodi	0	116.691	0	1.345.327	295.530	213.066	478.184	15.252
FINANCIJSKI RASHODI	240.811	258.465	602.176	588.995	275.959	212.645	1.147.010	2.378.737
Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi	203.011	199.805	545.776	514.320	259.602	172.772	973.617	1.685.454
Ostali financijski rashodi	37.800	58.660	56.400	74.675	16.357	39.873	173.393	693.283
UKUPNI PRIHODI	27.496.696	28.318.972	31.581.996	31.513.284	33.856.770	34.578.831	34.992.199	36.328.696
UKUPNI RASHODI	23.506.319	22.046.483	23.108.139	23.533.781	25.943.636	28.562.705	26.101.619	24.261.030
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	3.990.377	6.272.489	8.473.857	7.979.503	7.913.134	6.016.126	8.890.580	12.067.666
Dobit prije oporezivanja	3.990.377	6.272.489	8.473.857	7.979.503	7.913.134	6.016.126	8.890.580	12.067.666
POREZ NA DOBIT	827.588	1.319.583	137.938	396.943	83.308	280.018	452.062	0
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	3.162.789	4.952.906	8.335.919	7.582.560	7.829.826	5.736.108	8.438.518	12.067.666
Dobit razdoblja	3.162.789	4.952.906	8.335.919	7.582.560	7.829.826	5.736.108	8.438.518	12.067.666

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010. – 2017.)

Grafikon 7: Kretanje ukupnih prihoda i rashoda poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017. godine

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010. – 2017.)

Iz grafikona 7 je vidljivo da su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda kroz cijelo promatrano razdoblje. U skoro svim promatranim godinama ukupni prihodi kontinuirano rastu, osim u 2013. godini kada je došlo do neznatnog pada. Ukupni rashodi od 2011. do 2015. kontinuirano rastu, dok u zadnje dvije promatrane godine dolazi do njihovog pada.

U tablicama 8 i 9 prikazana je horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2011. do 2017. godine. Tablica 8 prikazuje apsolutne promjene, a tablica 9 relativne promjene skraćenog računa dobiti i gubitka u promatranom razdoblju. Analiza je napravljena usporedbom stavki tekuće godine sa stavkama iz prethodne godine.

Tablica 8: Apsolutna promjena računa dobiti i gubitka u razdoblju od 2011. do 2017.

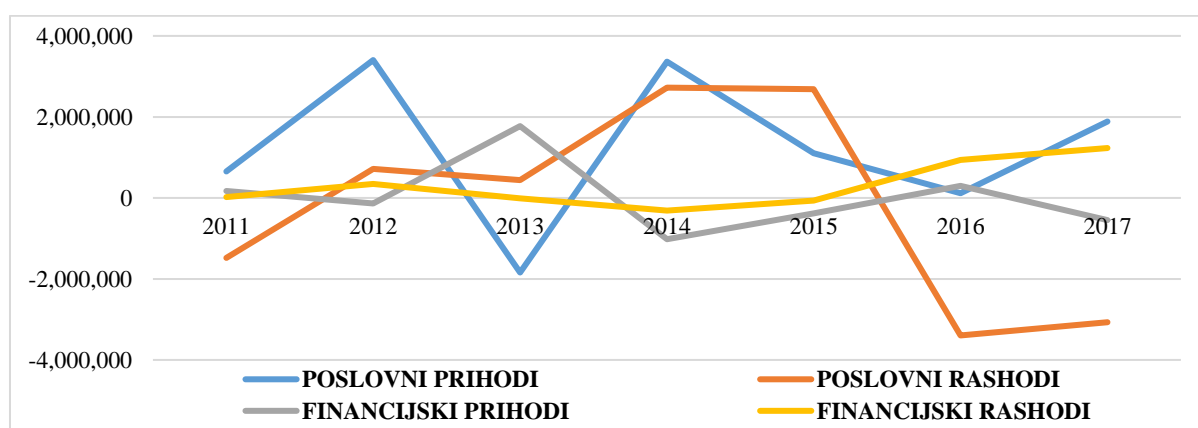
GODINA	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
POSLOVNI PRIHODI	654.004	3.402.994	-1.841.507	3.363.292	1.105.150	112.833	1.887.393
Prihodi od prodaje (izvan grupe)	654.004	3.402.994	-1.841.507	3.363.292	1.105.150	112.833	1.887.393
POSLOVNI RASHODI	-1.477.490	717.945	438.823	2.722.891	2.682.383	-3.395.451	-3.072.316
Materijalni troškovi	-399.019	1.435.989	-1.161.404	709.637	2.079.974	-166.534	283.822
Troškovi osoblja	140.887	-3.402	287.676	663.056	316.408	1.420.245	-230.196
Amortizacija	-1.516.327	179.883	888.395	613.050	189.145	-3.445.566	-3.359.061
Ostali troškovi	1.938.171	-894.525	424.156	737.148	96.856	-1.203.596	233.119
FINANCIJSKI PRIHODI	168.272	-139.970	1.772.795	-1.019.806	-383.089	300.535	-550.896
Kamate, tečajne razlike i ostali financijski prihodi	51.581	-23.279	427.468	29.991	-300.625	35.417	-87.964
Ostali financijski prihodi	116.691	-116.691	1.345.327	-1.049.797	-82.464	265.118	-462.932
FINANCIJSKI RASHODI	17.654	343.711	-13.181	-313.036	-63.314	934.365	1.231.727
Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi	-3.206	345.971	-31.456	-254.718	-86.830	800.845	711.837
Ostali financijski rashodi	20.860	-2.260	18.275	-58.318	23.516	133.520	519.890
UKUPNI PRIHODI	822.276	3.263.024	-68.712	2.343.486	722.061	413.368	1.336.497
UKUPNI RASHODI	-1.459.836	1.061.656	425.642	2.409.855	2.619.069	-2.461.086	-1.840.589
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	2.282.112	2.201.368	-494.354	-66.369	-1.897.008	2.874.454	3.177.086
Dobit prije oporezivanja	2.282.112	2.201.368	-494.354	-66.369	-1.897.008	2.874.454	3.177.086
POREZ NA DOBIT	491.995	-1.181.645	259.005	-313.635	196.710	172.044	-452.062
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	1.790.117	3.383.013	-753.359	247.266	-2.093.718	2.702.410	3.629.148
Dobit razdoblja	1.790.117	3.383.013	-753.359	247.266	-2.093.718	2.702.410	3.629.148

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010. -2017.)

Tablica 9: Relativna promjena računa dobiti i gubitka u razdoblju od 2011. do 2017.

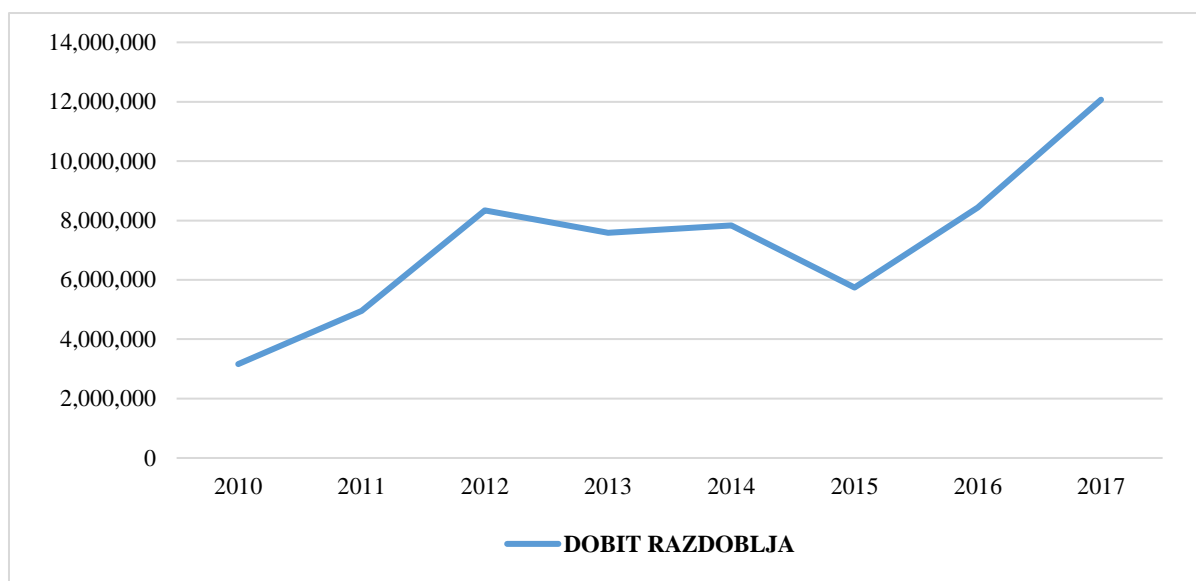
GODINA	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
POSLOVNI PRIHODI	2,38%	12,09%	-5,84%	11,32%	3,34%	0,33%	5,51%
Prihodi od prodaje (izvan grupe)	2,38%	12,09%	-5,84%	11,32%	3,34%	0,33%	5,51%
POSLOVNI RASHODI	-6,35%	3,30%	1,95%	11,87%	10,45%	-11,98%	-12,31%
Materijalni troškovi	-6,70%	25,84%	-16,61%	12,17%	31,79%	-1,93%	3,36%
Troškovi osoblja	2,17%	-0,05%	4,33%	9,57%	4,17%	17,96%	-2,47%
Amortizacija	-19,98%	2,96%	14,21%	8,58%	2,44%	-43,37%	-74,68%
Ostali troškovi	122,99%	-25,46%	16,19%	24,22%	2,56%	-31,04%	8,72%
FINANCIJSKI PRIHODI	1368,73%	-77,52%	4366,92%	-56,24%	-48,27%	73,21%	-77,48%
Kamate, tečajne razlike i ostali financijski prihodi	419,56%	-36,44%	1052,98%	6,41%	-60,36%	17,94%	-37,78%
Ostali financijski prihodi	0,00%	-100,00%	0,00%	-78,03%	-27,90%	124,43%	-96,81%
FINANCIJSKI RASHODI	7,33%	132,98%	-2,19%	-53,15%	-22,94%	439,40%	107,39%
Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi	-1,58%	173,15%	-5,76%	-49,53%	-33,45%	463,53%	73,11%
Ostali financijski rashodi	55,19%	-3,85%	32,40%	-78,10%	143,77%	334,86%	299,83%
UKUPNI PRIHODI	2,99%	11,52%	-0,22%	7,44%	2,13%	1,20%	3,82%
UKUPNI RASHODI	-6,21%	4,82%	1,84%	10,24%	10,10%	-8,62%	-7,05%
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	57,19%	35,10%	-5,83%	-0,83%	-23,97%	47,78%	35,74%
Dobit prije oporezivanja	57,19%	35,10%	-5,83%	-0,83%	-23,97%	47,78%	35,74%
POREZ NA DOBIT	59,45%	-89,55%	187,77%	-79,01%	236,12%	61,44%	-100,00%
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	56,60%	68,30%	-9,04%	3,26%	-26,74%	47,11%	43,01%
Dobit razdoblja	56,60%	68,30%	-9,04%	3,26%	-26,74%	47,11%	43,01%

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010.-2017.)

Grafikon 8: Kretanje ukupnih prihoda, ukupnih rashoda i dobiti razdoblja poduzeća Marine Kaštela d.o.o.

Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 5

Grafikon 9: Kretanje dobiti razdoblja poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017. godine

Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 4

Analizirajući račun dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. putem horizontalne analize u razdoblju od 2010. do 2017. godine, u tablicama 8 i 9 te grafikonima 8 i 9 mogu se vidjeti sljedeći trendovi:

1. Ukupni prihodi ostvarili su pad samo u 2013. godini i to za 0,22% u odnosu na 2012. godinu, dok su najveći rast ostvarili 2012. godine kada su porasli za 11,52%. U strukturi ukupnih prihoda poslovni prihodi ostvaruju pad u istoj godini kao i ukupni prihodi. Poslovni prihodi 2013. godine smanjili su se za 5,84% u odnosu na 2012. godinu. Financijski prihodi svake godine se značajno mijenjaju u odnosu na prethodnu i upravo kod njih se događaju najveće postotne promjene. U 2013. godini financijski prihodi pokazuju rast u odnosu na 2012. godinu za 4.366,92%, što u apsolutnom iznosu pokazuje rast za 1.722.795 kuna;
2. Ukupni rashodi ne prikazuju kontinuirani trend nego se mogu uočiti tri razdoblja njihovog pada i 4 razdoblja rasta. Razdoblja pada vidljiva su u prvoj promatranoj godini i u zadnje dvije, dok je rast prisutan u ostalim godinama. Najveći pad je ostvaren u 2016. godine kada su se ukupni rashodi smanjili za 8,62% u odnosu na 2015. godinu. Najveći rast je ostvaren u 2014. godinu kada su ukupni rashodi porasli za 10,24% u odnosu na 2013. godinu. U strukturi ukupnih rashoda, kao što je bio slučaj i kod ukupnih prihoda, poslovni rashodi prate kretanje ukupnih rashoda. Poslovni rashodi su najveći pad

zabilježili u 2017. godini kada su se smanjili za 12,31% u odnosu na 2016. godinu. Financijski rashodi najveći rast bilježe u 2016. godini kada su porasli za 463,53% u odnosu na 2015. godinu. Taj porast je dogovor na porast dugoročnih obveza u istom promatranom razdoblju;

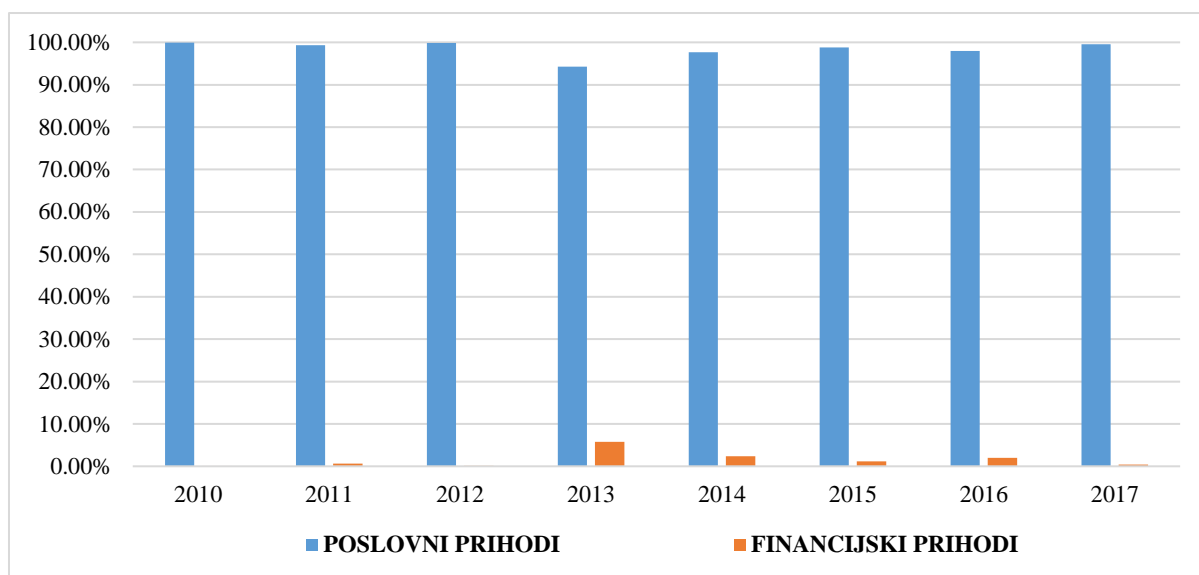
3. Poduzeće u svim promatranim razdobljima posluje sa pozitivnim rezultatom, odnosno ostvaruje dobitak koji je u 2017. godini četiri puta veći nego što je bio u 2010. godini. Dobit u promatranom razdoblju bilježi dva razdoblja pada u odnosu na prethodnu godinu i to u 2013. godini i u 2015. godini. Najznačajniji pad je u 2015. godini kada se dobit razdoblja smanjila za 26,74% u odnosu na 2014. godinu. Dobit razdoblja ostvaruje najveći rast u 2012. godini i to za 68,30% u odnosu na 2011. godinu.

U tablici 10 prikazana je vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017. godine. Tablica prikazuje udio pojedinih vrsta prihoda, odnosno rashoda u ukupnim prihodima, odnosno ukupnim rashodima unutar jedne godine za sve promatrane godine.

Tablica 10: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka za razdoblje 2010.-2017.

GODINA	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
POSLOVNI PRIHODI	99,96%	99,36%	99,87%	94,25%	97,66%	98,81%	97,97%	99,56%
Prihodi od prodaje (izvan grupe)	99,96%	99,36%	99,87%	94,25%	97,66%	98,81%	97,97%	99,56%
FINANCIJSKI PRIHODI	0,04%	0,64%	0,13%	5,75%	2,34%	1,19%	2,03%	0,44%
Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi	0,04%	0,23%	0,13%	1,49%	1,47%	0,57%	0,67%	0,40%
Ostali financijski prihodi	0,00%	0,41%	0,00%	4,27%	0,87%	0,62%	1,37%	0,04%
POSLOVNI RASHODI	98,98%	98,83%	97,39%	97,50%	98,94%	99,26%	95,61%	90,20%
Materijalni troškovi	25,34%	25,21%	30,27%	24,78%	25,22%	30,19%	32,39%	36,02%
Troškovi osoblja	27,66%	30,13%	28,73%	29,44%	29,26%	27,68%	35,73%	37,50%
Amortizacija	32,29%	27,55%	27,06%	30,35%	29,89%	27,81%	17,23%	4,70%
Ostali troškovi	6,70%	15,94%	11,34%	12,93%	14,57%	13,58%	10,24%	11,98%
FINANCIJSKI RASHODI	1,02%	1,17%	2,61%	2,50%	1,06%	0,74%	4,39%	9,80%
Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi	0,86%	0,91%	2,36%	2,19%	1,00%	0,60%	3,73%	6,95%
Ostali financijski rashodi	0,16%	0,27%	0,24%	0,32%	0,06%	0,14%	0,66%	2,86%
UKUPNI PRIHODI	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
UKUPNI RASHODI	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

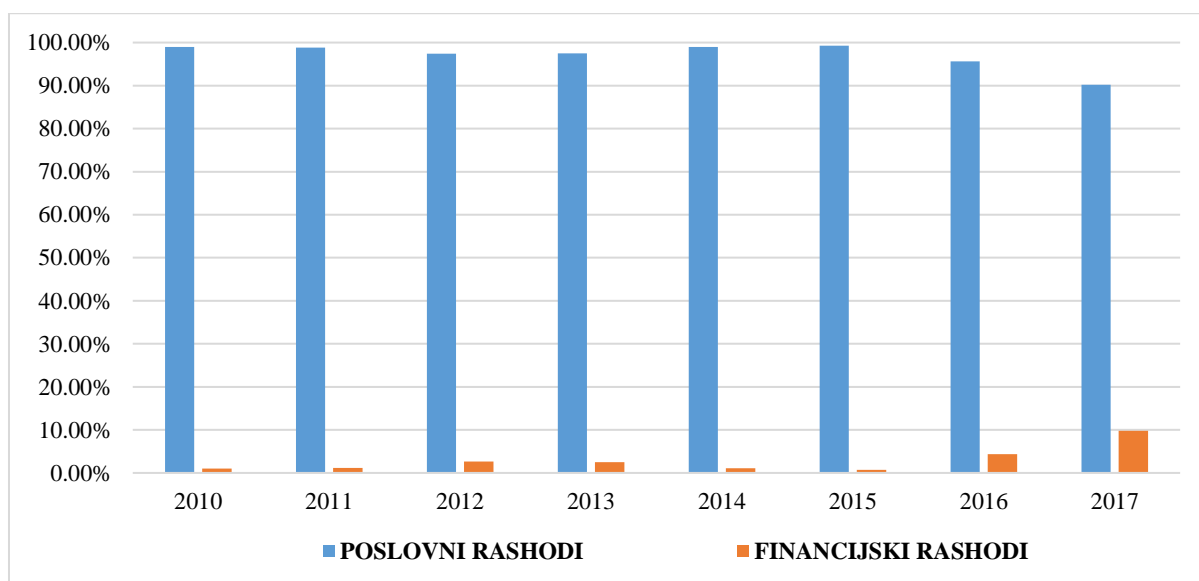
Izvor: Izrada autorice prema podacima iz računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010.-2017.)

Grafikon 10: Struktura ukupnih prihoda poduzeća Marine Kaštela d.o.o.

Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 8

Na grafikonu 10 vidljivo je da se ukupni prihodi skoro u potpunosti sastoje od poslovnih prihoda koji svoj najveći udio u strukturi ukupnih prihoda ostvaruju u 2010. godini kada iznose 99,96% ukupnih prihoda. Financijski prihodi imaju mali udio u strukturi ukupnih prihoda, a najveći udio ostvaruju u 2013. godini kada iznose 5,75% ukupnih prihoda.

Grafikon 11: Struktura ukupnih rashoda poduzeća Marine Kaštela d.o.o.

Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 8

Na grafikonu 11 se može uočiti da je struktura ukupnih rashoda skoro pa identična strukturi ukupnih prihoda. Poslovni rashodi čine gotovo sve ukupne rashode sa udjelom koji u promatranom razdoblju varira od najniže 90,20% u 2017. godini do najviše 99,26% u 2015. godini. Financijski rashodi imaju povećani udjel u 2016. i 2017. godini, što je izazvano porastom dugoročnih i kratkoročnih obveza u istom razdoblju, odnosno porastom dugoročnih i kratkoročnih kredita koji su doveli do rasta kamata kao dijela financijskih rashoda.

4.3. Statistička analiza poslovanja poduzeća Marine Kaštela d.o.o. putem pokazatelja poslovanja

Kako bi se dobila detaljnija slika o uspješnosti poduzeća Marine Kaštela d.o.o. u ovom dijelu rada napravljena je analiza putem financijskih pokazatelja likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti za razdoblje od 2010. do 2017. godine. Rezultati pokazatelja međusobno su uspoređivani za cijelo promatrano razdoblje kako bi se učili pojedini trendovi.

4.3.1. Pokazatelji likvidnosti

Na temelju određenih pozicija iz bilanci poduzeća Marine Kaštela d.o.o. izračunati su pokazatelji likvidnosti i to koeficijent tekuće likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent trenutne likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti. U tablici 11 prikazani su odabrani koeficijenti za razdoblje od 2010. do 2017. godine pomoću kojih se može vidjeti koliko je poduzeće likvidno, odnosno koliko je poduzeće sposobno da u kratkom roku pokriva svoje kratkoročne obaveze.

Tablica 11: Pokazatelji likvidnosti za poduzeće Marine Kaštela od 2010. do 2017. godine

GODINA	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Koeficijent tekuće likvidnosti	3,43	4,56	1,73	1,82	2,83	4,77	1,17	0,65
Koeficijent ubrzane likvidnosti	3,43	4,56	1,73	1,82	2,83	4,76	1,16	0,65
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,63	0,54	0,33	0,22	0,26	1,52	0,01	0,01
Koeficijent financijske stabilnosti	0,90	0,85	0,89	0,94	0,83	0,68	1,03	1,09

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilanci poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010.-2017.)

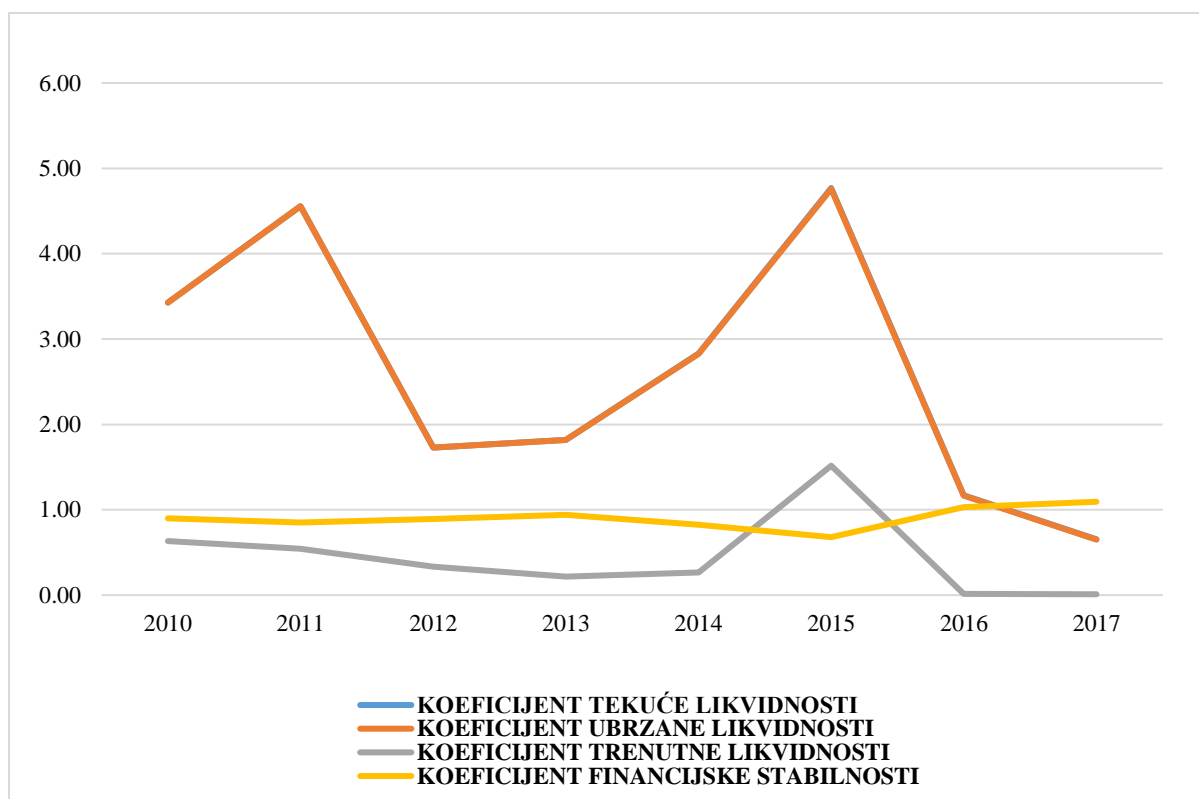
Koeficijent tekuće likvidnosti i koeficijent ubrzane aktivnosti imaju skoro identične vrijednosti jer zalihe poduzeća Marine Kaštela d.o.o. predstavljaju neznatan udio kako u kratkotrajnoj imovini tako i u aktivi poduzeća što je vidljivo iz vertikalne analize bilance.

Koeficijent tekuće likvidnosti pokazuje da je poduzeće u 4 promatrane godine bilo sposobno podmiriti svoje kratkoročne obveze, odnosno da je bilo likvidno. U 2012. i 2013. godini njegova vrijednost pada ispod kritične vrijednosti 2, ali je i dalje blizu toj vrijednosti tako da se za promatrano poduzeće može reći da je i dalje bilo u sferi likvidnosti. Posljednje dvije godine donose vrijednosti koeficijenata koje upućuju na upitnu likvidnost, posebno u 2017. godini kada koeficijent tekuće likvidnosti iznosi 0,65. Kroz te dvije godine došlo je do velikog smanjenja kratkotrajne imovine koja se u 2017. u odnosu na 2015. smanjila za skoro 3 puta, dok su kratkoročne obveze u istom razdoblju porasle za skoro 3 puta što je dovelo do toga da dotada likvidno poduzeće kroz te dvije godine dođe do upitne likvidnosti.

Koeficijent ubrzane likvidnosti je u skoro svim promatranim godinama iznad kritične vrijednosti koja je 1 za ovaj koeficijent, osim u posljednjoj 2017. godini. Za razdoblje od 2010. do 2016. godine za poduzeće se može reći da održava likvidnost na vrlo dobroj razini. U 2017. godini koeficijent ima vrijednost 0,65 i u toj godini poduzeće ima upitnu likvidnost, odnosno upitna je sposobnost da se podmire hitne potrebe za gotovinom.

Koeficijent trenutne likvidnosti je u posljednje dvije promatrane godine ispod minimalne vrijednosti za ovaj koeficijent koja iznosi 0,10. Iz toga se može zaključiti da poduzeće Marine Kaštela d.o.o. u tim godinama nije bilo dovoljno likvidno poduzeće. U ostalim godinama poduzeće je iznad minimalne vrijednosti i može se reći da je poduzeće sposobno trenutno podmiriti svoje obaveze.

Koeficijent financijske stabilnosti na zadovoljavajućoj razini je za razdoblje od 2010. do 2015. godine, odnosno njegova vrijednost je ispod 1. U zadnje dvije promatrane godine vrijednost koeficijenta prelazi kritičnu vrijednost 1 što upućuje na promjene u likvidnosti i financijske stabilnosti poduzeća.

Grafikon 12: Kretanje pokazatelja likvidnosti za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine

Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 9

4.3.2. Pokazatelji zaduženost

Na temelju određenih pozicija iz bilanci poduzeća Marine Kaštela d.o.o. izračunata su tri pokazatelja zaduženosti i to koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja i koeficijent financiranja. Pored njih prezentiran je i pokazatelj pokrića troškova kamata, izračunat na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka i bilance. U tablici 12 prikazani su odabrani koeficijenti za razdoblje od 2010. do 2017., a iz kojih se može vidjeti sama struktura pasive, odnosno koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala, a koliko je imovine financirano iz obveza, odnosno iz tuđeg kapitala, dok je kroz pokriće troškova kamata razmotrena i dinamička zaduženost.

Tablica 12: Pokazatelji zaduženosti za poduzeće Marine Kaštela od 2010. do 2017.

GODINA	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Koeficijent zaduženosti	0,56	0,47	0,53	0,45	0,34	0,29	0,45	0,49
Koeficijent vlastitog financiranja	0,38	0,43	0,40	0,48	0,59	0,65	0,51	0,47
Koeficijent financiranja	1,48	1,10	1,30	0,93	0,58	0,45	0,88	1,03
Pokriće troškova kamata	20,78	31,78	16,56	13,13	28,49	33,68	9,58	8,48

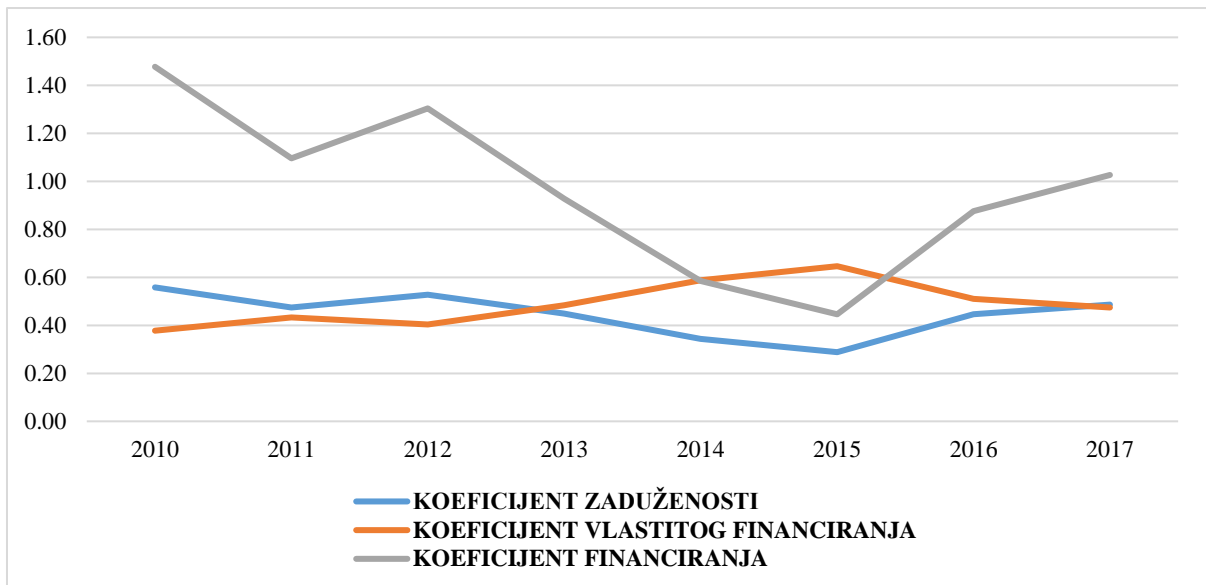
Izvor: izrada autorice prema podacima iz bilanci i računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010.-2017.)

Koeficijent zaduženosti iskazuje se u postotcima i svoju najveću vrijednost ima upravo u prvoj promatranoj godini i iznosi 56% što bi značilo da je 56% ukupne imovine financirano iz tuđih izvora. Najniža vrijednost ovog koeficijenta je 0,29, odnosno 29% u 2015. godini. Kontrolna vrijednost ovog koeficijenta je 50% ili niže pa se za cijelo promatrano razdoblje može reći da se poduzeće nalazi u prihvatljivom području financijskog rizika jer jedino u dvije promatrane godine koeficijent prelazi 50%.

Koeficijent vlastitog financiranja također se iskazuje u postotcima i njegova kontrolna vrijednost je 50% i više, odnosno bilo bi poželjno da se veći dio imovine financira iz vlastitih izvora. Vrijednosti koeficijenta koje su iznad kontrolne zabilježene su u tri od osam promatranih godina, a najveća vrijednost koeficijenta bila je 2015. godine i iznosila je 0,65, odnosno 65%. Najniža vrijednost zabilježena je u prvoj promatranoj godini i iznosila je 0,38, odnosno 38%.

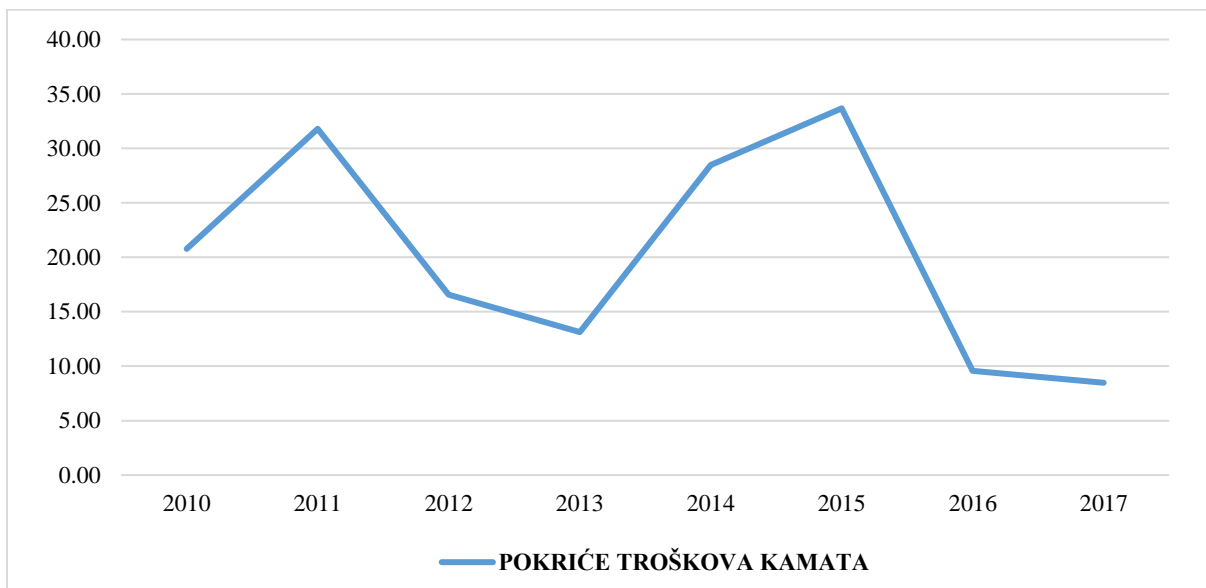
Koeficijent financiranja u odnos stavlja obveze i kapital i njegova vrijednost bi trebala biti najviše 1, a svakako je poželjno da bude što niža. U promatranom razdoblju može se zaključiti da Marine Kaštela d.o.o. ima visoki odnos između obveza i kapitala koji u četiri promatrana razdoblja prelazi vrijednost 1. Najniža vrijednost koeficijenta zabilježena je u 2015. godini i iznosi 0,45.

Pokriće troškova kamata se kao pokazatelj razlikuje od ova tri prethodna jer ne ulazi u strukturu bilance i njene odnose, već pokazuje koliko su puta troškovi kamata pokriveni operativnom dobiti. Njegova minimalna vrijednost je 3 pa se na temelju dobivenih vrijednosti u promatranom razdoblju može reći da je poduzeće uspješno u servisiranju kamata, odnosno duga iz operativne dobiti ali isto bi kao alarm trebale biti posljednje dvije promatrane godine kada je pokazatelj najmanji i još dodatno sa trendom pada.

Grafikon 13: Kretanje pokazatelja zaduženosti za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine

Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 10

Grafikon 14: Kretanje pokrića troškova kamata za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine

Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 10

4.3.3. Pokazatelji aktivnosti

Na temelju određenih pozicija iz bilanci i računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. izračunata su četiri pokazatelja aktivnosti i to koeficijent obrta ukupne imovine, koeficijent obrta kratkotrajne imovine, koeficijent obrta potraživanja i trajanje naplate potraživanja u danima. U tablici 13 prikazani su odabrani koeficijenti za razdoblje od 2010. do 2017. godine iz kojih se može vidjeti u kolikoj je mjeri imovina poduzeća djelotvorno angažirana u poslovnim procesima poduzeća.

Tablica 13: Pokazatelji aktivnosti za poduzeće Marine Kaštela od 2010. do 2017.

GODINA	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Koeficijent obrta ukupne imovine	0,56	0,56	0,60	0,53	0,54	0,53	0,35	0,27
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	2,62	2,01	1,69	2,05	1,65	1,23	3,12	3,65
Koeficijent obrta potraživanja	3,64	2,72	2,31	2,42	1,94	1,97	3,74	4,68
Trajanje naplate potraživanja u danima	100	134	158	151	188	185	98	78

Izvor: izrada autorice prema podacima iz bilanci i računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010.-2017.)

Koeficijent obrta ukupne imovine ima poprilično ravnomjernu krivulju do 2016. godine kada se očituje pad koji se nastavlja i u 2017. godini. Najveći iznos koeficijent ima u 2012. godine kada iznosi 0,60, odnosno ukupna imovina je 60% ukupnih prihoda. Iz prikazanih vrijednosti može se reći da se imovina poduzeća nije optimalno koristila, pogotovo uzimajući u obzir posljednje dvije promatrane godine.

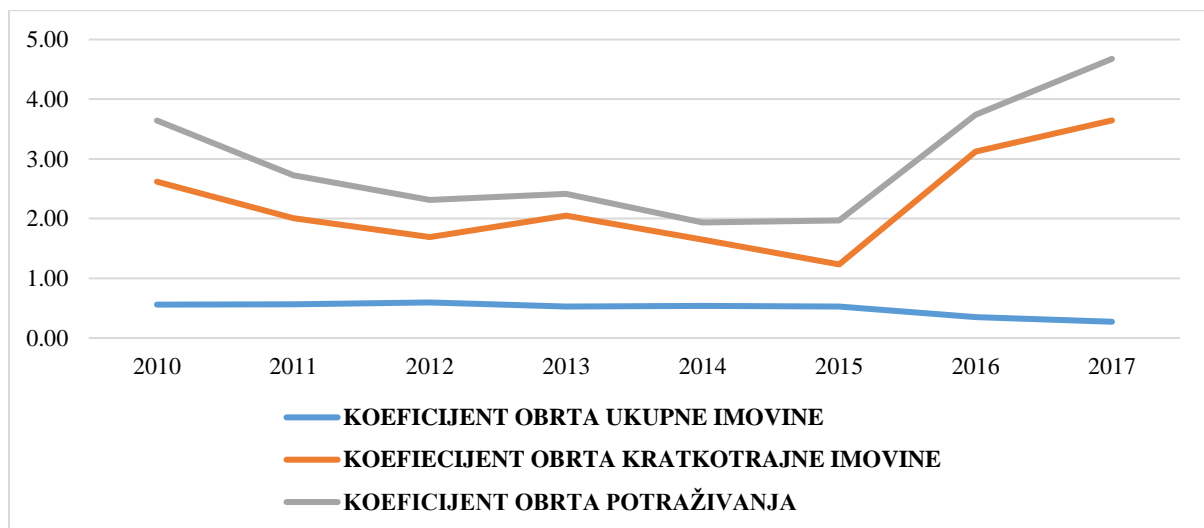
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine ima promjenjivi trend u promatranim razdoblju. Najveća vrijednost koeficijenta je 3,65 i postiže se u 2017. godini, dok je najniža vrijednost koeficijenta 1,23 i postiže se u 2015. godini. Iz navedenih vrijednosti može se primijetiti da je koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine porastao tri puta u odnosu na njegovu najnižu vrijednost.

Koeficijent obrtaja potraživanja kao i prethodni koeficijent ima promjenjivi trend u promatranom razdoblju. U 2017. godini potraživanja su se pretvarala u prihode 4,68 puta i to

je najviša vrijednost ovoga koeficijenta u promatranom razdoblju. Uzimajući u obzir cijelo promatrano razdoblje može se reći da je bilo oscilacija u vrijednosti ovoga koeficijenta.

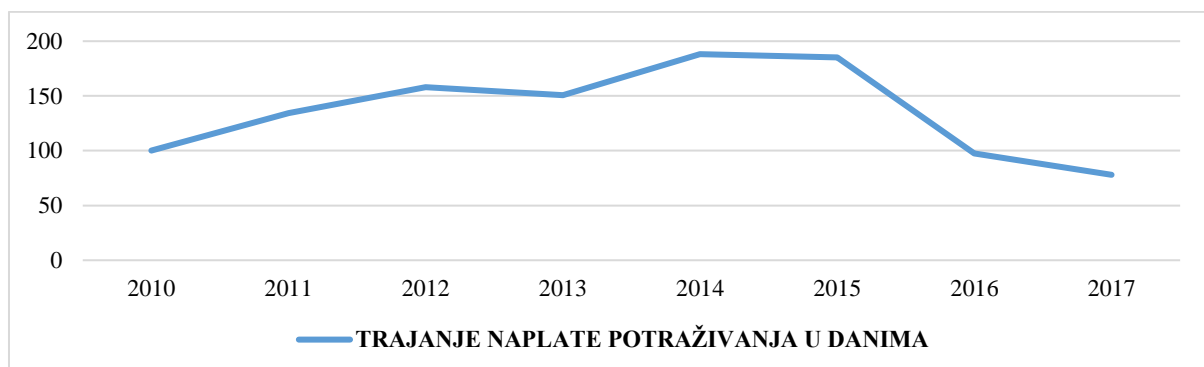
Trajanje naplate potraživanja u danima u posljednje dvije promatrane godine smanjuje se za više od dva puta nego što je bilo u 2015. godini. Ovaj koeficijent najveću vrijednost postiže u 2014. godini kada je bilo potrebno 188 dana da se potraživanja naplate. Najmanji vremenski period potreban da se naplate potraživanja bilježi se u 2017. godini i iznosi 78 dana.

Grafikon 15: Kretanje pokazatelja aktivnosti za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine

Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 11

Grafikon 16: Kretanje trajanje naplate potraživanja u danima za poduzeće Marine Kaštela d.o.o.

Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 11

4.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Na temelju određenih pozicija iz računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. izračunata su tri pokazatelja ekonomičnosti i to ekonomičnost ukupnog poslovanja, ekonomičnost prodaje i ekonomičnost financiranja. U tablici 14 i grafikonu 17 prikazani su odabrani koeficijenti za razdoblje od 2010. do 2017. godine, a iz njih se može vidjeti koliko je prihoda ostvareno po jedinici rashoda.

Tablica 14: Pokazatelji ekonomičnosti za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine

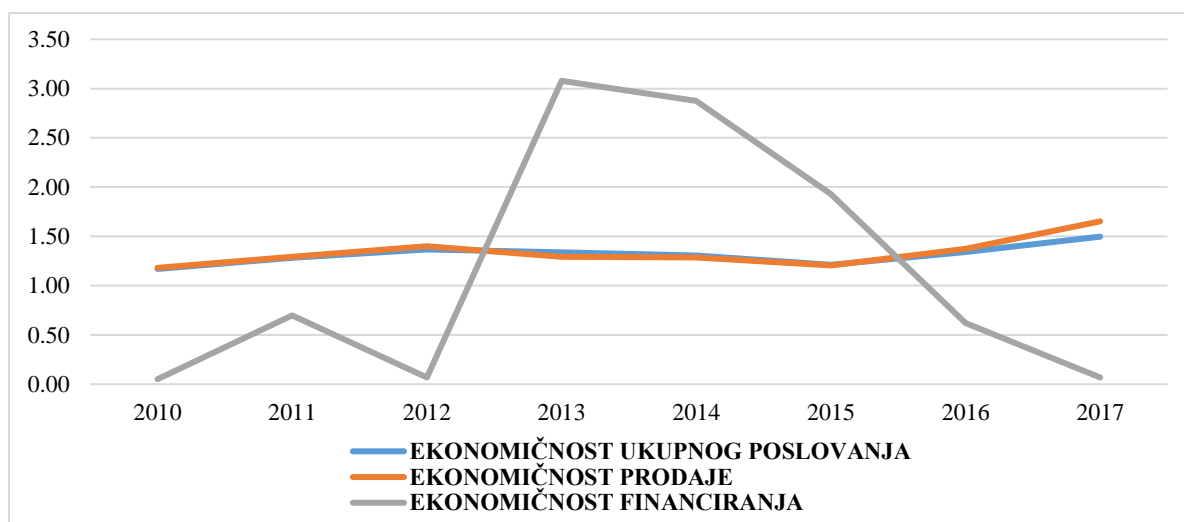
GODINA	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,17	1,28	1,37	1,34	1,31	1,21	1,34	1,50
Ekonomičnost prodaje	1,18	1,29	1,40	1,29	1,29	1,21	1,37	1,65
Ekonomičnost financiranja	0,05	0,70	0,07	3,08	2,88	1,93	0,62	0,07

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilanci i računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010.-2017.)

Ekonomičnost ukupnog poslovanja, odnosno odnos između ukupnih prihoda i ukupnih rashoda trebao bi općenito biti veći od 1 kod svih poduzeća. Njegova vrijednost veća od 1 ukazuje da su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda. U promatranom razdoblju za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. može se reći da postoje oscilacije u ekonomičnosti ukupnog poslovanja jer postotak za koji su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda ima raspon od 17% do 50%.

Ekonomičnost prodaje ima gotovo identičnu putanju kao i ekonomičnost ukupnog poslovanja pa se na grafikonu 17 gotovo i ne razlikuju osim u zadnjoj promatranj godini. Promatrajući vrijednosti pokazatelja može se reći da i on ima prisutne oscilacije u promatranom razdoblju jer postotak za koji su poslovni prihodi veći od poslovnih rashoda ima raspon od 18% do čak 65%.

Ekonomičnost financiranja ima jako velike oscilacije u promatranom razdoblju. Njegova najniža vrijednost zabilježena je u 2010. godini i iznosi 0,05 što znači da su financijski prihodi tek 5% od iznosa financijskih rashoda. Najviša vrijednost zabilježena je u 2013. godini i iznosi 3,08 što znači da su financijski prihodi za tri puta veći od financijskih rashoda u promatranj godini.

Grafikon 17: Kretanje pokazatelja ekonomičnosti za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine

Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 12

4.3.5. Pokazatelji profitabilnosti

Na temelju određenih pozicija iz bilanci i računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. izračunato je pet pokazatelja profitabilnosti i to neto marža profita, bruto marža profita, neto rentabilnost imovine, bruto rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice). U tablici 15 prikazani su odabrani koeficijenti za razdoblje od 2010. do 2017. godine, a iz kojih se može vidjeti snaga zarade poduzeća, odnosno ukupni efekt likvidnosti, upravljanja imovinom i dugom na mogućnost ostvarenja profita.

Tablica 15: Pokazatelji profitabilnosti za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine

GODINA	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Neto marža profita (u %)	12,24	18,20	28,12	25,69	23,89	17,09	26,90	37,86
Bruto marža profita (u %)	15,25	22,85	28,56	26,95	24,14	17,90	28,19	37,86
Neto rentabilnost imovine (u %)	6,83	10,24	16,76	13,51	12,90	8,97	9,41	10,33
Bruto rentabilnost imovine (u %)	8,51	12,86	17,02	14,17	13,03	9,40	9,86	10,33
Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice) (u %)	16,99	22,69	38,92	26,15	21,26	13,48	16,54	19,13

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilanci i računa dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o. (2010.-2017.)

Neto marža profita kao indikator dobitka koji je poduzeću preostao nakon oporezivanja, najbolje pokazuje konačnu uspješnost realiziranih poslova, tj. poslovanja općenito. Evidentno je da je ovaj pokazatelj između 2010. i 2012. godine značajnije porastao, ali je nakon toga opadao, sve do 2016. godine. Između 2016. i 2017. godine opet je vidljiv veći porast, a uz to je njegova vrijednost u zadnjem promatranom razdoblju i najveća.

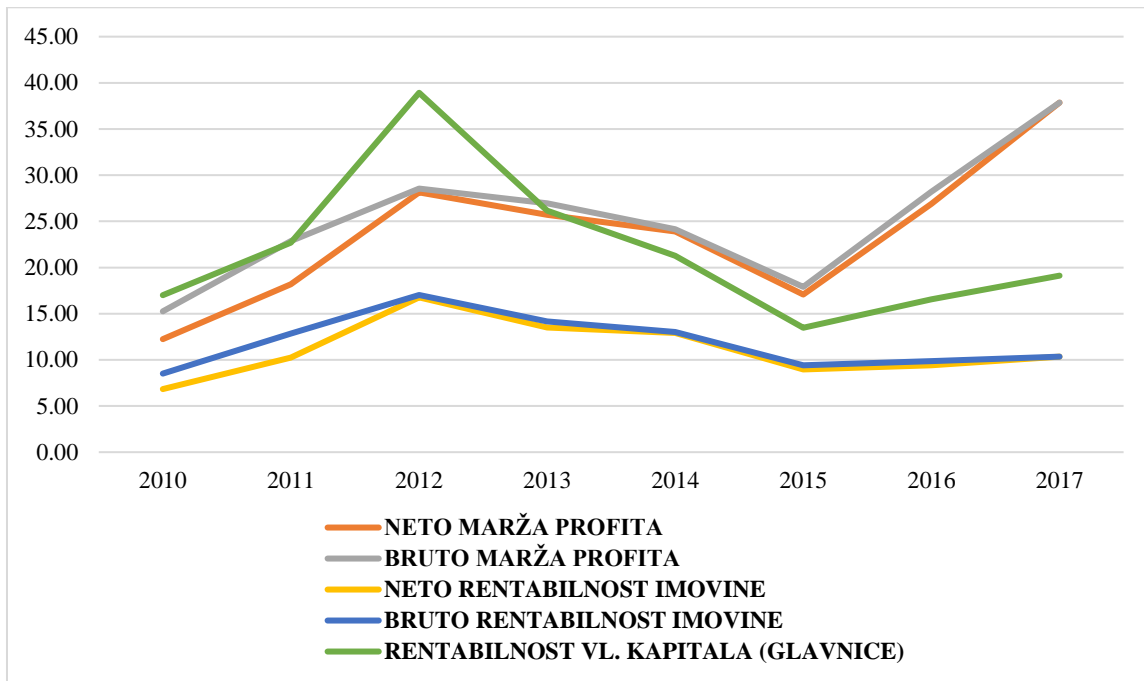
Bruto marža profita pokazuje da je poduzeće u 2017. godini imalo najviše prihoda za pokriće troškova uprave i prodaje i troškova financiranja te za ostvarenje dobitka, a budući da je poduzeću nakon pokrića proizvodnih troškova ostalo 37,86% prihoda za pokriće poslovne nadogradnje. Vrijednost ovog pokazatelja vidno je najmanja u početnoj godini analize, tj. u 2010. a nakon čega u sljedećim razdobljima slijede kako njegov porast pa tako i pad, odnosno oscilacije u vrijednosti.

Neto rentabilnost imovine koji pokazuje uspješnost zarađivanja s obzirom na angažiranu imovinu, je kod poduzeća također rastao u periodu od 2010. do 2012. godine, a nakon čega je uslijedio silazni trend. Kretanje ovog pokazatelja je bilo negativno, dakle opadajuće sve do posljednje promatrane godine, 2017. Najviše jedinica poslovnog rezultata po jedinici imovine, poduzeće je ostvarilo 2012. godine, kada je ovaj koeficijent iznosio 16,76%.

Bruto rentabilnost imovine se od prethodnog pokazatelja razlikuje u prikazu relativnog poreznog opterećenju u odnosu na ukupnu imovinu. I ovaj pokazatelj vrijednosno oscilira, te je za poduzeće najpovoljniji u 2012. godini.

Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice) je mjera ostvarenog profita korištenjem sredstava uložениh u vlastiti kapital poduzeća. Kao i kod prethodne dvije mjere profitabilnosti (rentabilnosti) i ova je najviša, dakle najbolja u 2012. godini. Međutim, nakon značajnog pada koji je uslijedio u 2015. godini, vrijednost pokazatelja ponovo raste. Dakle, prijelazom s 2015. na 2016. a potom i u 2017. godinu, povrat na vlastiti kapital se podiže.

Grafikon 18: Kretanje pokazatelja profitabilnosti za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine

Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 13

5. USPOREDBA POSLOVANJA PODUZEĆA MARINE KAŠTELA D.O.O. S KONKURENTIMA

5.1. Odabrani konkurenti

U ovom djelu rada cilj je provesti komparaciju odabranih financijskih pokazatelja Marine Kaštela s njezinim konkurentima. U kom smislu su odabrana tri tržišna aktera s istom osnovnom registriranom djelatnošću, a što je prema NKD 2007.⁸⁷ - 9329, Ostale zabavne i rekreacijske djelatnosti. Uz to, kriterij odabira je bila i veličina subjekata. Poduzeće Marine Kaštela je sukladno GFI 2018.⁸⁸ klasificirano kao srednje, te su stoga odabrani konkurenti također poduzeća te iste veličine. Pri pronalasku podobnih konkurenata, korištena je Digitalna komora HGK.⁸⁹ Najprije je putem usluge „tražilica poslovnih subjekata“, pronađeno samo poduzeće Marine Kaštela a nakon čega su putem opcije „tržišna usporedba“, u prezentiranoj rang listi na razini cijele RH, identificirani subjekti koji uz istu djelatnosti, dijele i veličinu, te nisu u blokadi.

Financijska izvješća za provedbu analize putem pokazatelja, preuzeta su s e-servisa FINA-e, RGFI – javna objava.⁹⁰ Temeljem ZOR-a (NN br.78/15) propisano je kako se preuzeta dokumentacija i podaci smiju koristiti samo za vlastite potrebe i ne smiju se ustupati trećim osobama, dalje distribuirati ili objavljevati.⁹¹ Treba naglasiti da su podaci u radu prezentirani u i sukladnosti s Općom uredbom o zaštiti podataka.⁹² Zbog navedenoga, ni jedan od konkurenta nije imenovan, te su izloženi isključivo rezultati financijske analize. Dakle, podaci o samim subjektima kao i korišteni financijski izvještaji nisu eksponirani, čime je postignut praktični cilj rada kao i zaštita osobnih podataka subjekata, tj. poduzeća čiji su osobni podaci podvrgnuti postupku obrade.

Naposljetku, treba napomenuti i to da su analizom konkurenata obuhvaćana tri posljednja razdoblja prethodno razmatana za poduzeće Marine Kaštela d.o.o., dakle 2015., 2016. i 2017.

⁸⁷ Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007.

⁸⁸ Godišnji financijski izvještaji za poslovnu 2018. godinu

⁸⁹ Digitalna komora je besplatna on-line platforma Hrvatske gospodarske komore. Riječ je o informacijsko-komunikacijskoj platformi za e-usluge namijenjenoj članicama HGK, javnoj upravi i građanima. Izvor: Internet, raspoloživo na: <https://bit.ly/30xfLm1> [13.09.2019.].

⁹⁰ Registra godišnjih financijskih izvještaja

⁹¹ Vidi: Internet, raspoloživo na: <https://bit.ly/1NzydNQ> [13.09.2019.].

⁹² Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ. Izvor: Internet, raspoloživo na: <https://bit.ly/2MD3TJr> [13.09.2019.].

godina. Uz to, iz svake od pet skupina pokazatelja, odabrana su po dva pojedinačna mjerila, a sve to radi postizanja jezgrovite i ne preobilne analize.

5.1.1. Konkurent A

Tablica 16: Odabrani pokazatelji za konkurenta A od 2015. do 2017. godine

GODINA	2015.	2016.	2017.
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,62	1,02	0,33
Koeficijent financijske stabilnosti	0,68	0,99	0,84
Koeficijent financiranja	1,06	1,87	1,98
Pokriće troškova kamata	2,62	2,83	6,97
Koeficijent obrta ukupne imovine	1,85	1,21	1,45
Trajanje naplate potraživanja u danima	75	73	74
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,02	1,03	1,06
Ekonomičnost financiranja	0,18	0,39	0,49
Neto marža profita (u %)	2,43	2,61	5,06
Rentabilnost vlastitog kapitala (u %)	6,18	6,02	18,62

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilanci i računa dobiti i gubitka poduzeća A (2015.-2017.)

Iz gornje tablice je vidljivo kako poduzeće u sve tri promatrane godine ima **koeficijent tekuće likvidnosti** niži od 2, i to s trendom opadanja. Dakle, 2015. godine ovaj koeficijent je imao najveću vrijednost od 1,62, koja iako nije idealna je veća od granične vrijednosti od 1. U naredne dvije godine vrijednost tekuće likvidnosti znatno opada te u 2017. godini iznosi tek 0,33 a što ukazuje na visoku mogućnost da poduzeće ostane bez sredstava za podmirenje kratkoročnih obveza.

Drugi pokazatelj likvidnosti, **koeficijent financijske stabilnosti** je kroz sve tri godine održan na zadovoljavajućoj razini, a to je manje od 1. Međutim, kao i kod prethodnog pokazatelja, njegovo kretanje nije pozitivno budući se između dvije krajnje godine povećao. Ovakav trend

ukazuje na to da se povećala tendencija financiranja dugotrajne imovine iz kratkoročnih izvora, a što nije dobro za održavanje likvidnosti.

Koeficijent financiranja također ukazuje na negativne promjene između promatranih razdoblja, a budući da je njegova vrijednost najpozitivnija u 2015. godini a nakon čega u iduće dvije godine raste. Naime, iako je i u početnoj godini ovaj pokazatelj bio iznad zadovoljavajuće vrijednosti od 1, činjenica njegova porasta na vrijednost od skoro 2 (1,98) u 2017. godini ukazuje na porast zaduženosti i visoke vrijednosti obveza u odnosu na glavnica. Slijedom toga raste i financijski rizik, odnosno moguće poteškoće pri vraćanju posuđenih sredstava i plaćanju kamata.

Sljedeći pokazatelj zaduženosti, **pokriće troškova kamata**, se za razliku od prethodnog, tj. prethodnih, u promatranim godinama poboljšao. Naime, u prve dvije godine njegova vrijednost je bila ispod minimalne zadovoljavajuće vrijednosti od 3. Međutim, u zadnjoj, 2017. godini situacija se popravila, te je pokazatelj prešao prag zadovoljenja, što znači da se smanjila i rizičnost podmirenja obveza po dospjelim kamatama.

Za **koeficijent obrta ukupne imovine** je poželjno da bude što već jer to upućuje na veću brzinu cirkulacije imovine u toku godine. Iz tablice se vidi da je ovaj pokazatelj među tri promatrane godine, najpovoljniji u početnoj. Dakle, 2015. godine poduzeće je najuspješnije koristilo svoju imovinu. U narednom razdoblju, vrijednost pokazatelja opada, ali se 2017. godine ponovno povećava.

Prosječno **trajanje naplate potraživanja u danima** se nije značajnije mijenjalo. Ovaj pokazatelj u svim godinama ima slične vrijednosti, s najboljom u 2016. kada je potrebno vrijeme naplate potraživanja u prosjeku iznosilo 73 dana.

Pokazatelj **ekonomičnosti ukupnog poslovanja** je u svim godinama iznad 1, što znači da poduzeće posluje s dobitkom, a uz to pokazuje trend porasta. Iz toga proizlazi da je poduzeća u 2017. godini, u usporedbi s ranije dvije godine, ostvarilo najviše prihoda po jedinci rashoda.

Kao i prethodni pokazatelj, i mjera **ekonomičnosti financiranja** se poboljšavala iz godine u godinu. Međutim, usprkos tomu, ni u 2017. kada je vrijednost ovog pokazatelja najveća, i dalje nije na zadovoljavajućoj razini. Vrijednost ispod 1 ukazuje na nepovoljan omjer financijskih rashoda i financijskih prihoda.

Neto marža profita je najbolji pokazatelj konačne uspješnosti poslovanja jer ukazuje na postotak raspoložive dobiti na kraju obračunskog razdoblja. Uočljivo je kako je od 2015. do

2017. godine ovaj pokazatelj porastao a što ukazuje na poboljšanu poslovnu izvedbu, tj. veći postotak dobiti s kojom poduzeće može slobodno raspolagati.

Rentabilnost vlastitog kapitala je mjera za koju je također poželjno da bude što veća, a budući da to ukazuje na uspješnost poduzeća u stvaranju dodanih vrijednosti za vlasnike putem uloženog kapitala. Može se uočiti kako je ovaj pokazatelj prinosa na vlastite izvore financiranja u prve dvije godine podjednak, te da se u zadnjoj, 2017. povećao a što je naravno pozitivno.

5.1.2. Konkurent B

Tablica 17: Odabrani pokazatelji za konkurenta B od 2015. do 2017. godine

GODINA	2015.	2016.	2017.
Koeficijent tekuće likvidnosti	0,17	0,13	0,24
Koeficijent financijske stabilnosti	1,18	1,15	1,08
Koeficijent financiranja	1,92	1,21	1,08
Pokriće troškova kamata	1,98	2,60	3,16
Koeficijent obrta ukupne imovine	0,22	0,23	0,28
Trajanje naplate potraživanja u danima	35	21	11
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,28	1,42	1,36
Ekonomičnost financiranja	0,05	0,16	0,29
Neto marža profita (u %)	32,46	41,13	34,77
Rentabilnost vlastitog kapitala (u %)	13,84	17,96	15,52

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilanci i računa dobiti i gubitka poduzeća B (2015.-2017.)

Koeficijent tekuće likvidnosti je u svim promatranim razdobljima nizak, te daleko ispod tradicionalnog, tj. općeg stajališta kako bi trebao iznositi bar 2 (ili 1,8 po nekima). Vidljivo je da je ovaj pokazatelj niži čak i od 1 a što je mjera granične likvidnosti. Iako se pokazatelj popravio u 2017. godini u odnosu na prethodne, omjer između kratkotrajne imovine i

kratkoročnih obveza je i dalje nezadovoljavajući. Ovako niska vrijednost radnog kapitala upućuje na rizik nepodmirenja tekućih obveza.

Koeficijent financijske stabilnosti je u svim promatranim godinama iznad 1, a što je nije poželjna vrijednost. Vrijednost iznad 1 označava deficit radno raspoloživog kapitala, tj. smanjenu sigurnost poslovanja. Međutim, kod ovog pokazatelja je evidentan silazni trend, te je njegova vrijednost najniža u 2017. godini, a što je pozitivno kretanje.

S druge strane, **koeficijent financiranja** se iz godine u godinu smanjivao, što znači da se u zadnjoj godini u odnosu na prethodne, zaduženost smanjila, a čime se smanjio i financijski rizik. Iako i u krajnjoj, 2017. godini njegova vrijednost odstupa od tradicionalnog stajališta prema kojem je odnos obveza i glavnice 1:1, dobivena mjera se u današnjim uvjetima poslovanja smatra prihvatljivom.

Pokazatelj **pokrića troškova kamata** se također pozitivno kretao, te je u 2017. godini iznosio više od 3, a što se smatra prihvatljivom vrijednošću. Dakle, za ovu mjeru je poželjno da iznosi barem 3, jer u protivnom postoji rizik da poduzeće u budućnosti, ukoliko mu prihodni opadnu, neće moći pomiriti obvezu kamata na posuđena sredstva.

Vrijednost **koeficijenta obrta ukupne imovine** je isto tako porasla, što znači da se između promatranih godina smanjila potreba za radnim kapitalom, te podigla uspješnost korištenja imovine.

Za **naplatu potraživanja u danima** je poželjno da traje što kraće, te je u tom vidu ovaj pokazatelj jako dobar. Vidljivo je ne samo njegovo znatno smanjenje nego i općenito govoreći niska vrijednost koja govori u prilog uspješnosti poduzeća u pretvaranju potraživanja u novac, tj. naplati istih.

Analiza **ekonomičnost ukupnog poslovanja** ukazuje da je poduzeće u svim godinama poslovalo ekonomično, s tim da je najveći učinak ostvaren 2016. godine, kada je po jedinici rashoda ostvareno 1,42 jedinica prihoda.

Ekonomičnost financiranja je niža od 1, što znači da poduzeće ostvariva manje financijskih prihoda nego što ima financijskih rashoda. Međutim, pokazatelj ima pozitivan, uzlazni trend što znači i poboljšani odnos među promatranim veličinama.

Za **neto marža profita** je poželjno da bude što veća, te je ona kao takva, poduzeću bila najbolja u 2016. godini. Ova mjera koja pokazuje postotak dobiti s kojom poduzeće može slobodno raspolagati, povećala se s 2015. na 2016. godinu, ali je u 2017. godini ponovo opala.

Kao i prethodni, pokazatelj **rentabilnost vlastitog kapitala** je najviše iznosio u 2016. godini, što znači da se u 2017. smanjio ostvareni povrat na uloženi vlastiti kapital.

5.1.3. Konkurent C

Tablica 18: Odabrani pokazatelji za konkurenta C od 2015. do 2017. godine

GODINA	2015.	2016.	2017.
Koeficijent tekuće likvidnosti	0,89	0,77	0,67
Koeficijent financijske stabilnosti	1,03	1,05	1,06
Koeficijent financiranja	0,73	0,74	0,69
Pokriće troškova kamata	4,51	3,13	6,21
Koeficijent obrta ukupne imovine	0,38	0,35	0,32
Trajanje naplate potraživanja u danima	63	72	52
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,33	1,27	1,28
Ekonomičnost financiranja	0,16	0,14	0,27
Neto marža profita (u %)	30,14	28,10	25,15
Rentabilnost vlastitog kapitala (u %)	16,23	12,82	11,76

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilanci i računa dobiti i gubitka poduzeća C (2015.-2017.)

Vidljivo je da pokazatelj **tekuće likvidnosti** ni u jednoj od promatranih godina ne premašuje niti graničnu vrijednost od 1, a kamoli tradicionalno zadovoljavajuću vrijednost od 2 (ili bar 1,8). Nadalje, negativno je i to što je već nepovoljni koeficijent u 2015. i dalje opadao u naredne dvije godine, a što ukazuje na izgledne poteškoće u udovoljavanju tekućim obvezama.

Iz tablice je evidentno i da **koeficijent financijske stabilnosti**, za kojeg se smatra da bi trebao iznositi najviše 1, prelazi tu vrijednost, a uz to pokazuje i trend rasta. Što znači da se poduzeće previše oslanja na kratkoročnim izvorima u financiranju dugotrajne imovine, a traži se suprotna situacija. Dakle, da se iz dijela dugoročnih izvora financirati kratkotrajna imovina, a ne obratno.

Koeficijent financiranja pokazuje dobar odnos duga i vlastitog kapitala budući je u svim godinama ispod 1, te se između dvije krajnje godine čak i smanjio. Dakle, poduzeće se nije zaduživalo iznad vrijednosti vlastitog kapitala.

Pokazatelj razmjera pokrivenosti troškova kamata koji s dobiti prije oporezivanja, **pokriće troškova kamata** je u svim promatranim godinama pogodan. Ovo naročito vrijedi za zadnju godinu kada je vrijednost pokazatelja najveća.

Sljedeći mjera, **obrta ukupne imovine**, pokazuje da su dani vezivanja imovine porasli. Željena situacija je da se brzina cirkulacije imovine povećava, a ne obratno, dakle, da pokazatelj raste, a što ovdje nije slučaj.

Trajanje naplate potraživanja u danima se najprije između 2015. i 2016. godine povećalo za 9 dana, da bi se potom, taj broj, u 2017. snizio za čak 20 dana. Poželjno je dakako da poduzeće što brže naplaćiva svoja potraživanja, a vidljivo je kako je najuspješnije u tome bilo 2017. godine, kada ovaj pokazatelj iznosi 52 dana u prosjeku.

Iz **ekonomičnosti ukupnog poslovanja**, može se ocijeniti da poduzeće u cijelom promatranom razdoblju ostvaruje dobit, budući je pokazatelj u svim godinama iznad 1. Međutim, ovaj pokazatelj nije porastao, te je tako najbolji 2015. godine.

Ekonomičnost financiranja bi također trebao iznositi bar 1, a poželjno je i više od toga. Evidentno je da prezentirani odnosi financijskih pridoda i rashoda, nisu optimalni, ali su u 2017. na boljoj razini nego u prethodnim godinama.

Postotak ostvarenog neto dobitka prema vrijednosti cjelokupnih prihoda, odnosno **neto marža profita** se očito smanjivala. Međutim, i uz to, ova mjera je i dalje dobroj razini, pa i u 2017. kada je najmanja. Činjenica da poduzeću ostaje 25,15% dobiti koju može rasporediti u vidu dividendi ili prenijeti na zadržani dobitak, nije zanemariva.

Rentabilnost vlastitog kapitala ukazuje da je poduzeće rentabilno, dakle posluje s dobiti. S druge strane, vidno je i da se povrat na vlastiti kapital smanjio, tj. opali su profiti koji su generirani kroz ulaganje u vlastiti kapital.

5.2. Usporedba poslovanja poduzeća na temelju odabranih pokazatelja poslovanja

Nakon pojedinačne analize, potrebno je izvršiti i usporedbu sva četiri poduzeća, odnosno izabranog poslovnog subjekta - Marine Kaštela d.o.o. s njegova tri konkurenta. Kako bi se na temelju odabranih financijskih pokazatelja - po jednog iz svake od pet grupa, ustvrdilo koje je poduzeće bilo najuspješnije, korištena je PROMETHEE metoda za višekriterijsko odlučivanje. Ovakva usporedba, tj. ocjena uspješnosti obuhvatila je tri uzastopne godine - 2015., 2016. i 2017. godinu, što znači da se na razini svake godine pomoću odabrane metode odredio međusobni rang uspješnosti poduzeća.

PROMETHEE su metode namijenjene višekriterijskoj analizi skupa alternativa i primjenjuju se za njihovo rangiranje. Naziv je skraćenica naziva Preference Ranking Organization METHods for Evaluation. Razvili su je J.P. Brans i P. Vincke te predstavili po prvi put 1982. godine. Uspjeh, procvat i veliku popularnost "PROMETHEE" metode mogu zahvaliti ponajprije svojim matematičkim svojstvima i lakoći primjene. Poznate su:⁹³

- PROMETHEE I koja daje djelomični ili parcijalni poredak alternativa;
- PROMETHEE II koja daje potpuni poredak alternativa;
- PROMETHEE III koja daje intervalni poredak alternativa, te
- PROMETHEE IV koja daje svojevrsno proširenje prethodne metode na neprekidne skupove alternativa (npr. dimenzije nekog proizvoda ili vrijednosti ulaganja).

Od navedenih, jedino su prve dvije metode dostupne u okviru besplatne verzije programa (academic edition), a postoji još i licencirana inačica (business edition) s cjelovitim mogućnostima, kao i probna (demo) te on-line verzija. Međutim, neovisno o raspoloživoj varijanti, PROMETHEE program je dizajniran da korisniku pomogne u:

- Procijeni nekoliko mogućih odluka ili predmeta temeljem više kriterija, a koji su k tome često sukobljeni;
- Identificiranju najbolje moguće odluke;
- Rangiranju mogućih odluka od najbolje do najgore;
- Raspodjeli stavki u unaprijed definirane klase, kao što su na primjer: loši kupci, dobri kupci, izvanredni kupci;

⁹³ Bonić, N., Brkić, I., Domljan, I. (2017): Odabir najpovoljnije lokacije parkirališta korištenjem višekriterijskog odlučivanja, e-Zbornik : Elektronički zbornik radova građevinskog fakulteta, 7 (14), 101-116, Građevinski fakultet, Sveučilište u Mostaru, str. 105, [Internet], raspoloživo na: <https://hrcak.srce.hr/199731> [16.09.2019.].

- Vizualizaciji problema ili ocjeni odluka kako bi se bolje razumjele poteškoće u donošenju dobrih odluka.
- Dostizanju konsenzusnih odluka kada nekoliko donositelja odluka ima sukobljena stajališta;
- Opravdavanju ili odbacivanju odluka na temelju objektivnih elemenata.⁹⁴

S obzirom na sve navedeno, u nastavku će se izložiti postupak i rezultat potpunog poretka poduzeća, odnosno njihov rang temeljem PROMETHEE II metode, korištenjem verzije: 1.4. Academic edition.

U prvom koraku analize definirane su dimenzije problema, a to je skup akcija i skup kriterija. U slučaju ove analize akcije se odnose na promatrana poduzeća, dok su odabrani financijski pokazatelji:

- Koeficijent tekuće likvidnost;
- Koeficijent financiranja;
- Koeficijent obrta ukupne imovine;
- Ekonomičnost ukupnog poslovanja;
- Neto marža profita.

Nakon toga, za svaki pokazatelj je određena težina i preferencija numeričke vrijednosti, te preferencijalna funkcija. U vidu težine kao broja koji predstavlja relativnu važnost kriterija, najveći je dodijeljen pokazatelju neto marže profita, i to od 0,24 dok je svim ostalima dana manja važnost. Dakle, koeficijentima tekuće likvidnosti, financiranja, obrtaja ukupne imovine te pokazatelju ekonomičnosti ukupnog poslovanja dana je težina kriterija od 0,19. Za svaki kriterij je definirana i preferencija njegove numeričke vrijednosti, i to da li je poželjno da ista bude što manja - "min" ili što veća - "max". U tom kontekstu je svim pokazateljima osim koeficijentu financiranja dodijeljen atribut "max", a budući da je poželjno da pokazatelj bude što veći. Jedino kod pokazatelja financiranja vrijedi da je pozitivniji što je njegova vrijednost manja pa je stoga njemu dodijeljen atribut "min".

⁹⁴ Vidi: VPSolutions (2013): Visual PROMETHEE 1.4 Manual, str. 7, [Internet], raspoloživo na: <https://bit.ly/2MkyOeR> [16.09.2019.].

Nadalje, svakom pojedinačnom kriteriju pridružena je i preferencijalna funkcija koja određuje kako se razlike pri evaluaciji parova prevode u stupnjeve sklonosti. Pri izboru odgovarajuće funkcije u obzir su uzete teorijski tražene vrijednosti pokazatelja, ali i analizirane razlike u dobivenim vrijednostima pokazatelja između četiri promatrana poslovna subjekta.

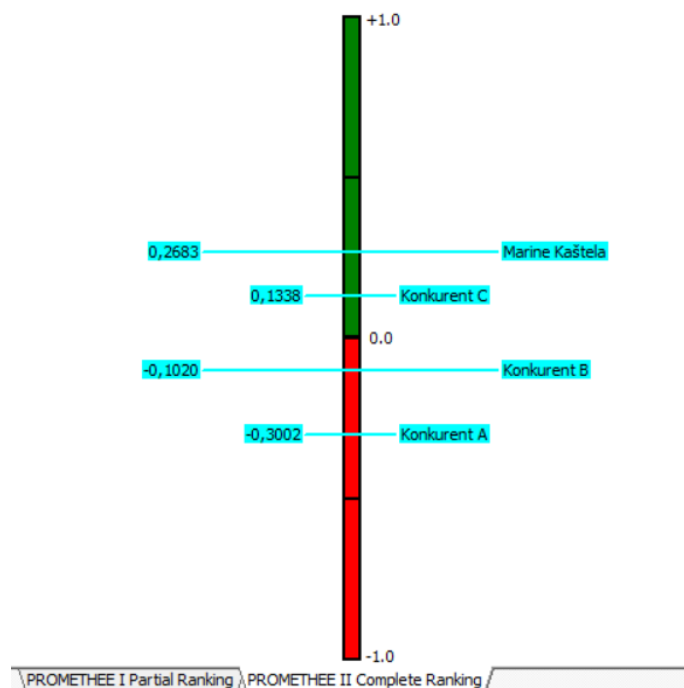
Koeficijentu tekuće likvidnosti i koeficijentu financiranja pridružen je "kriterij razina" tako da je razlika između parametara "q" i "p" 0,50. Koeficijentu obrta ukupne imovine pridružen je "kriterij s linearnom preferencijom" s pragom preferenciranja "p" od 0,10. Pokazatelju ekonomičnosti ukupnog poslovanja je također pridružen "kriterij s linearnom preferencijom" s vrijednošću parametra "p" od 0,20. Naposljetku, pokazatelju neto profitne marže je pridružen "kriterij s linearnom preferencijom" i to na način da preferencija postaje stroga kada se odstupanje izjednači s pragom od 2. Zbog značajnosti ovog pokazatelja dodijeljen je nešto veći prag nakon kojega preferencija postaje stroga. Dakle, onda kada je neto marža profita veća za 2% u odnosu na druga promatrana poduzeća ta razlika će se smatrati dovoljno značajnom za strogu preferenciju, dok je sve ispod tog praga inkrementalna preferencija.

Poslije definiranja svih potrebnih parametara, unesene su i odgovarajuće numeričke vrijednosti pokazatelja za svako poduzeće, u svim promatranim godinama, a sukladno čemu je program izradio niz vizualnih prezentacija, među kojima je i PROMETHEE II potpuni poredak.

	☒	☒	☒	☒	☒
2015. godina	Koeficijent t...	Koeficijent fi...	Koeficijent o...	Ekonomičnos...	Neto marža ...
Unit	unit	unit	unit	unit	unit
Cluster/Group	◆	◆	◆	◆	◆
Preferences					
Min/Max	max	min	max	max	max
Weight	0,19	0,19	0,19	0,19	0,24
Preference Fn.	Level	Level	V-shape	V-shape	V-shape
Thresholds	absolute	absolute	absolute	absolute	absolute
- Q: Indifference	1,50	0,50	n/a	n/a	n/a
- P: Preference	2,00	1,00	0,10	0,20	2,00
- S: Gaussian	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Statistics					
Minimum	0,17	0,45	0,22	1,02	2,43
Maximum	4,77	1,92	1,85	1,33	32,46
Average	1,86	1,04	0,74	1,21	20,53
Standard Dev.	1,76	0,55	0,65	0,12	11,98
Evaluations					
☒ Marine Kaštela	4,77	0,45	0,53	1,21	17,09
☒ Konkurent A	1,62	1,06	1,85	1,02	2,43
☒ Konkurent B	0,17	1,92	0,22	1,28	32,46
☒ Konkurent C	0,89	0,73	0,38	1,33	30,14

Slika 4: Interaktivni dijaloški okvir programa s definiranim dimenzijama problema za 2015. godinu

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilanci i računa dobiti i gubitka poduzeća za sva poduzeća u 2015. godini

Slika 5: PROMETHEE II potpuni poredak poduzeća u 2015. godini

Izvor: Izrada autorice

Rank	action		Phi	Phi+	Phi-
1	Marine Kaštela	■	0,2683	0,5518	0,2835
2	Konkurent C	■	0,1338	0,4038	0,2700
3	Konkurent B	■	-0,1020	0,3255	0,4275
4	Konkurent A	■	-0,3002	0,2217	0,5218

Slika 6: PROMETHEE tablica toka za poduzeća u 2015. godini

Izvor: Izrada autorice

Iz gornje vizualne prezentacije, tj. slike 7 može se lako uočiti kako je u 2015. godini na prvom mjestu poduzeće Marine Kaštela d.o.o. budući da ima najveći neto tok od 0,2683. Neto tok „predstavlja ravnotežu između pozitivnih i negativnih preferencijalnih tokova, što znači da uzima u obzir i objedinjuje i jake i slabe strane akcije u jedan rezultat.“⁹⁵ Na drugom mjestu je konkurent C sa znatno nižim neto tokom od 0,1338, potom slijedi konkurent B, s neto tokom od -0,1020, i na kraju konkurent A s vrijednošću neto toka od -0,3002.

Način na kojeg se došlo do konačnog zbroja na kojem se temelji rang, dakle neto toka, prikazan je na slici 6. Iz tablice tokova za sva poduzeća u 2015. godini vide se vrijednosti njihovih pozitivnih tokova (Phi +), negativnih tokova (Phi -) te kumulativa istih u neto tokovima (Phi).

Phi + mjeri koliko je radnja (a) preferirana nad drugim radnjama (n-1). To je globalna mjera snage akcije "a". Što je veći pozitivni tok to je bolja akcija. Phi – je suprotnog značenja od Phi + što znači da mjeri koliko su druge radnje (n-1) preferirane nad akcijom "a", odnosno kolika je globalna mjera njezine slabosti.⁹⁶

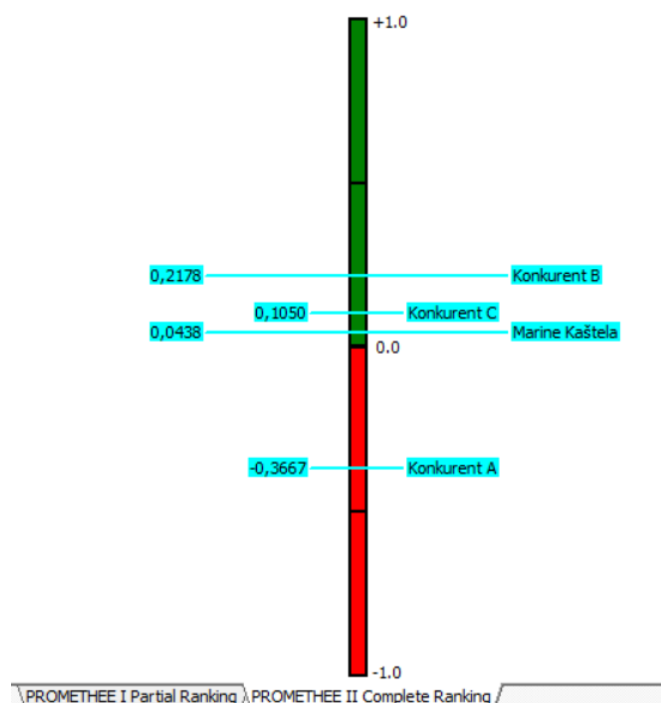
⁹⁵ Vidi: VPSolutions (2013): Visual PROMETHEE 1.4 Manual, str. 7, [Internet], raspoloživo na: <https://bit.ly/2MkyOeR> [16.09.2019.].

⁹⁶ Ibid. str. 149.

	☒	☒	☒	☒	☒
2016. godina	Koeficijent t...	Koeficijent fi...	Koeficijent o...	Ekonomičnos...	Neto marža ...
Unit	unit	unit	unit	unit	unit
Cluster/Group	◆	◆	◆	◆	◆
Preferences					
Min/Max	max	min	max	max	max
Weight	0,19	0,19	0,19	0,19	0,24
Preference Fn.	Level	Level	V-shape	V-shape	V-shape
Thresholds	absolute	absolute	absolute	absolute	absolute
- Q: Indifference	1,50	0,50	n/a	n/a	n/a
- P: Preference	2,00	1,00	0,10	0,20	2,00
- S: Gaussian	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Statistics					
Minimum	0,13	0,74	0,23	1,03	2,61
Maximum	1,17	1,87	1,21	1,42	41,13
Average	0,77	1,18	0,54	1,26	24,68
Standard Dev.	0,40	0,44	0,39	0,15	13,91
Evaluations					
☒ Marine Kaštela	1,17	0,88	0,35	1,34	26,90
☒ Konkurent A	1,02	1,87	1,21	1,03	2,61
☒ Konkurent B	0,13	1,21	0,23	1,42	41,13
☒ Konkurent C	0,77	0,74	0,35	1,27	28,10

Slika 7: Interaktivni dijaloški okvir programa s definiranim dimenzijama problema za 2016. godinu

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilanci i računa dobiti i gubitka poduzeća za sva poduzeća u 2016. godini

Slika 8: PROMETHEE II potpuni poredak poduzeća u 2016. godini

Izvor: Izrada autorice

Rank	action	Phi	Phi+	Phi-
1	Konkurent B	0,2178	0,4078	0,1900
2	Marine Kaštela	0,1072	0,3238	0,2167
3	Konkurent C	0,0417	0,3180	0,2763
4	Konkurent A	-0,3667	0,1900	0,5567

Slika 9: PROMETHEE tablica toka za poduzeća u 2016. godini

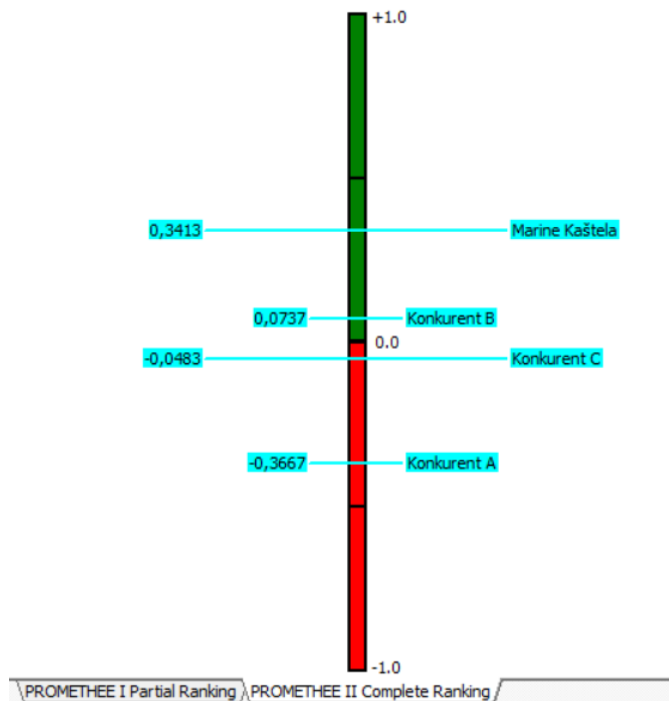
Izvor: Izrada autorice

Iz Slike 8 očituje se promjena poretka poduzeća u 2016. u odnosu na prethodnu godinu, i to u korist konkurenta B. Evidentno je kako je konkurent B doživio najveću pozitivnu promjenu vrijednosti neto toka i to iz negativne u pozitivnu vrijednost što mu je omogućilo prvo mjesto u 2016. godini. S druge strane, kod poduzeća Marine Kaštela d.o.o. i konkurenta C je vidljiv snažan pad vrijednosti neto tokova zbog čega je rang oba poduzeća snižen. Dakle, Marine Kaštela d.o.o. je s vodeće pozicije u 2015. godini u promatranoj 2016. godini pozicionirano na drugom mjestu, dok je konkurent C s drugog mjesta pozicioniran na pretposljednem, odnosno trećem mjestu. Pozicija konkurenta A se dodatno pogoršala budući da se njegov neto tok u promatranom razdoblju smanjio. Njegov je neto tok u 2016. godini opao na -0,3667, a što je najniža vrijednost među konkurencijom, sukladno čemu je to poduzeće i u ovoj godini na zadnjem mjestu.

	☒	☒	☒	☒	☒
2017. godina	Koeficijent t...	Koeficijent fi...	Koeficijent o...	Ekonomičnos...	Neto marža ...
Unit	unit	unit	unit	unit	unit
Cluster/Group	◆	◆	◆	◆	◆
Preferences					
Min/Max	max	min	max	max	max
Weight	0,19	0,19	0,19	0,19	0,24
Preference Fn.	Level	Level	V-shape	V-shape	V-shape
Thresholds	absolute	absolute	absolute	absolute	absolute
- Q: Indifference	1,50	0,50	n/a	n/a	n/a
- P: Preference	2,00	1,00	0,10	0,20	2,00
- S: Gaussian	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Statistics					
Minimum	0,24	0,69	0,27	1,06	5,06
Maximum	0,67	1,98	1,45	1,50	37,86
Average	0,47	1,20	0,58	1,30	25,71
Standard Dev.	0,19	0,48	0,50	0,16	12,81
Evaluations					
☒ Marine Kaštela	0,65	1,03	0,27	1,50	37,86
☒ Konkurent A	0,33	1,98	1,45	1,06	5,06
☒ Konkurent B	0,24	1,08	0,28	1,36	34,77
☒ Konkurent C	0,67	0,69	0,32	1,28	25,15

Slika 10: Interaktivni dijaloški okvir programa s definiranim dimenzijama problema za 2017. godinu

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz bilanci i računa dobiti i gubitka poduzeća za sva poduzeća u 2017. godini

Slika 11: PROMETHEE II potpuni poredak poduzeća u 2017. godini

Izvor: Izrada autorice

PROMETHEE Flow Table

Rank	action		Phi	Phi+	Phi-
1	Marine Kaštela	■	0,3413	0,4427	0,1013
2	Konkurent B	■	0,0737	0,2867	0,2130
3	Konkurent C	■	-0,0483	0,2637	0,3120
4	Konkurent A	■	-0,3667	0,1900	0,5567

Slika 12: PROMETHEE tablica toka za poduzeća u 2017. godini

Izvor: Izrada autorice

U posljednjoj, 2017. godini poredak se ponovo promijenio i to na način da je poduzeće Marine Kaštela d.o.o., nakon pada u prethodnoj godini, ponovo smješteno na prvo mjesto. Neto tok poduzeća se oporavio, vrativši se u snažnu pozitivnu vrijednost od 0,3413. Neto tok konkurenta B se u odnosu na prethodno razdoblje smanjio, i to s 0,1072 na 0,0737. Pad je vidljiv kod konkurenta C čiji je neto tok u 2017. godini prešao u negativnu vrijednost, s druge strane pozicija je kao i u prethodnom razdoblju. Na zadnjem mjestu je kao i u prethodnim godinama konkurent A. Neto tok ovog konkurenta je konzistentno najslabiji, te je u svim promatranim godinama negativan. Uz to, zanimljivo je za primijetiti kako je u ovom razdoblju vrijednost neto toka ovog konkurenta podjednaka kao i prethodnoj 2016. godini.

6. ZAKLJUČAK

Predmet ovog diplomskog rada je bila analiza financijskih izvještaja poduzeća Marine Kaštela d.o.o., a sa svrhom ocjene uspješnosti poslovanja u periodu od 2010. do 2017. godine, kao i usporedba sa odabranim konkurentima. Sa tom svrhom, provedena je teorijska i empirijska razrada procjene uspješnosti poslovanja poduzeća, temeljena na osnovnim metodama analize financijskih izvještaja. Dakle, kao instrumenti pretvorbe tako prezentiranih informacija u indikatore ekonomske stvarnosti i pojedinačnih aspekata poslovanja poduzeća, korišteni su postupci horizontalne i vertikalne analize te analize putem pokazatelja. Također, kako bi se izvršila komparacija sa drugim tržišnim akterima, te donio i konačni sud o poziciji odabranog poduzeća u odnosi na njegove suparnike, provedena je i višekriterijska analiza pomoću PROMETHEE metode. Ovim putem je ispitana istinitost postavljenih hipoteza rada, a koje su slijedom rezultata analize potvrđene. Te hipoteze, kao i zaključci su kako slijedi:

***HI:** Analiza financijskih izvješća od 2010. do 2017. godine poduzeća Marine Kaštela d.o.o. pokazuje da poduzeće uspješno posluje u promatranom razdoblju.*

Sukladno analizi financijskih izvještaja u periodu od 2010. do 2017. godine poduzeća Marine Kaštela d.o.o., prihvaćena je prva postavka rada. Razlog zbog kojeg se ovakvo stajalište sada može smatrati potvrđenim je činjenica da je poduzeće kroz svih osam promatranih godina poslovalo pozitivno, dakle ostvarivalo dobit. Obuhvatnom analizom pokazatelja uočeno je kako nisu svi pokazatelji u svim godinama imali tradicionalno zadovoljavajuće vrijednosti, te su u pojedinim periodima pokazivali i negativne kretnje. No i nemoguće je za očekivati da će svi pokazatelji uvijek imati idealne mjere, te gledano u globalu, dakle usprkos nepovoljnim trendovima, krajnja uspješnost poslovanja poduzeća ni u jednom trenutku nije bila kompromitirana. Horizontalnom analizom uočeno je kako je u osam godina dobitak razdoblja (uglavnom) progresivno rastao. Iznimka tome su jedino 2013. i 2016. godina kada je ostvaren pad u odnosu na prethodne periode. Komparacijom krajnjih godina - 2010. i 2017. zaključeno je kako se dobit razdoblja povećala za 26,21%. Uz to, neto marža profita kao pokazatelj konačne uspješnosti poslovanja u 2017. godini ima najveću promatranu vrijednost od 37,86% a što je povećanje od čak 25,62 postotnih bodova u odnosu na prvu godinu.

H2: *Na temelju pokazatelja poslovanja u 2017. godini Marine Kaštela d.o.o. je ostvarila bolje poslovne rezultate u odnosu na tri promatrana konkurenta.*

Shodno s rezultatima usporedbe, prihvaćena je i druga hipoteza rada. Metodom višekriterijske analize pomoću programa PROMETHEE, točnije njegovim postupkom potpunog rangiranja PROMETHEE II, pokazano je da poduzeće Marina Kaštela d.o.o., u 2017. godini zauzima bolji položaj u odnosu na konkurente. U 2017. godini je evidentno iz samog interaktivnog dijaloškog okvira programa kako Marina Kaštela d.o.o., ima najveću neto profitnu maržu te ekonomičnost ukupnog poslovanja, no najlošiji koeficijent obrta ukupne imovine. Ovaj pokazatelj brzine cirkulacije imovine u toku godine, je u 2017. imao najlošiju vrijednost za poduzeće a što je pokazano horizontalnom analizom pokazatelja aktivnosti od 2010. do 2017. godine (Tablica 13). Vidno najbolji rang, dakle vodeća pozicija ostvarena je i 2015. godine kada su neto tokovi dvaju konkurentskih poduzeća išli u negativnu vrijednost. No, treba se osvrnuti i na to da je u 2016. godini pozicija poduzeća kompromitirana padom na drugo mjesto, i to uslijed nepovoljnih vrijednosti pojedinih pokazatelja, a naročito neto marže profita koja ima najjači ponder.

U konačnici se može zaključiti da poduzeće Marine Kaštela d.o.o. uspješno održava „zdravlje“ svog poslovanja. Stabilnost poslovanja je zadržana kroz duži niz godina, tijekom kojih ni jednom nije došlo do poslovanja s gubitkom. Istina je da su u pojedinim godinama određeni financijski omjeri bili manje povoljni, kao i posljedične vrijednosti pokazatelja, no unatoč tome, konačni rezultat poslovanja je uglavnom imao pozitivan smjer kretanja. Snaga poslovanja se održala čak i nakon nastupa ekonomske krize u RH, koja je značajno pogoršala opće stanje gospodarstva. Pokazatelji su doživjeli pad u zadržanoj dobiti u 2013. te 2015. godini, ali svakako ne do razine gubitka. Zbog toga je čak i tada kontinuitet poslovanja ostao neupitan. Uz to, nakon spomenutih godina, poduzeće je već u narednim razdobljima ostvarilo pozitivan pomak, dakle oporavak, a što najbolje govori o održivosti poslovanja. Nadalje, uspoređujući vrijednosti pokazatelja kod konkurencije, vidljivo je da pri tumačenju pokazatelja poslovanja treba uzeti u obzir i granu industrije, tj. industrijski prosjek. Budući da u ovom radu nisu uzimani u obzir ti parametri, vodilja u interpretaciji je bila teorijski računovodstveno zadovoljavajuća vrijednost, pri čemu su pokazatelji i njihov posljedični značaj, možda interpretirani kao negativniji nego što zaista jesu. Konačni zaključak je da je poslovanje Marine Kaštela d.o.o. bilo uspješno ne samo kroz promatrano razdoblje, nego su ostvarene sve pretpostavke da bi se i u budućnosti mogao očekivati njegov uspjeh.

POPIS SLIKA I TABLICA

Slika 1: Skraćeni prikaz bilance	16
Slika 2: Logo poduzeća Marine Kaštela d.o.o.	30
Slika 3: Mapa Marine Kaštela	33
Slika 4: Interaktivni dijaloški okvir programa s definiranim dimenzijama problema za 2015. godinu	73
Slika 5: PROMETHEE II potpuni poredak poduzeća u 2015. godini	73
Slika 6: PROMETHEE tablica toka za poduzeća u 2015. godini	74
Slika 7: Interaktivni dijaloški okvir programa s definiranim dimenzijama problema za 2016. godinu	75
Slika 8: PROMETHEE II potpuni poredak poduzeća u 2016. godini	75
Slika 9: PROMETHEE tablica toka za poduzeća u 2016. godini	76
Slika 10: Interaktivni dijaloški okvir programa s definiranim dimenzijama problema za 2017. godinu	77
Slika 11: PROMETHEE II potpuni poredak poduzeća u 2017. godini	77
Slika 12: PROMETHEE tablica toka za poduzeća u 2017. godini	78
Grafikon 1: Kretanje aktive i pasive poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017.....	37
Grafikon 2: Kretanje dugotrajne, kratkotrajne i ukupne imovine poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017.	38
Grafikon 3: Kretanje dugoročnih, kratkoročnih i ukupnih obveza poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017.	39
Grafikon 4: Kretanje stavki aktive i pasive poduzeća Marine Kaštela d.o.o.	41
Grafikon 5: Udio dugotrajne i kratkotrajne imovine u aktivi poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017.	43
Grafikon 6: Udio kapitala i rezervi, dugoročnih obveza, kratkoročnih obveza i odgođenog plaćanja troškova i prihoda budućeg razdoblja u pasivi poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017.	44
Grafikon 7: Kretanje ukupnih prihoda i rashoda poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017. godine	46
Grafikon 8: Kretanje ukupnih prihoda, ukupnih rashoda i dobiti razdoblja poduzeća Marine Kaštela d.o.o.	48
Grafikon 9: Kretanje dobiti razdoblja poduzeća Marine Kaštela d.o.o. za razdoblje od 2010. do 2017. godine	49
Grafikon 10: Struktura ukupnih prihoda poduzeća Marine Kaštela d.o.o.....	51
Grafikon 11: Struktura ukupnih rashoda poduzeća Marine Kaštela d.o.o.....	51
Grafikon 12: Kretanje pokazatelja likvidnosti za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine	54
Grafikon 13: Kretanje pokazatelja zaduženosti za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine	56
Grafikon 14: Kretanje pokrića troškova kamata za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine	56
Grafikon 15: Kretanje pokazatelja aktivnosti za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine	58

Grafikon 16: Kretanje trajanje naplate potraživanja u danima za poduzeće Marine Kaštela d.o.o.	58
Grafikon 17: Kretanje pokazatelja ekonomičnosti za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine	60
Grafikon 18: Kretanje pokazatelja profitabilnosti za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine	62
Tablica 1: Razvrstavanje poduzetnika sukladno odredbama ZOR-a	11
Tablica 2: Skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka	18
Tablica 3: Skraćena bilanca Marine Kaštela d.o.o.	36
Tablica 4: Apsolutna promjena skraćene bilance u razdoblju od 2011. do 2017.	40
Tablica 5: Relativna promjena skraćene bilance u razdoblju od 2011. do 2017.	41
Tablica 6: Vertikalna analiza skraćene bilance u razdoblju od 2010. do 2017. godine ...	43
Tablica 7: Skraćeni račun dobiti i gubitka poduzeća Marine Kaštela d.o.o.	45
Tablica 8: Apsolutna promjena računa dobiti i gubitka u razdoblju od 2011. do 2017. ..	47
Tablica 9: Relativna promjena računa dobiti i gubitka u razdoblju od 2011. do 2017. ..	48
Tablica 10: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka za razdoblje 2010.-2017.	50
Tablica 11: Pokazatelji likvidnosti za poduzeće Marine Kaštela od 2010. do 2017. godine	52
Tablica 12: Pokazatelji zaduženosti za poduzeće Marine Kaštela od 2010. do 2017.	55
Tablica 13: Pokazatelji aktivnosti za poduzeće Marine Kaštela od 2010. do 2017.	57
Tablica 14: Pokazatelji ekonomičnosti za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine	59
Tablica 15: Pokazatelji profitabilnosti za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. od 2010. do 2017. godine	60
Tablica 16: Odabrani pokazatelji za konkurenta A od 2015. do 2017. godine	64
Tablica 17: Odabrani pokazatelji za konkurenta B od 2015. do 2017. godine	66
Tablica 18: Odabrani pokazatelji za konkurenta C od 2015. do 2017. godine	68

LITERATURA

1. Bakran, D., Gulin, D., Hladika, M., Milčić, I. (2017): Pripremne radnje za sastavljanje financijskih izvještaja za 2017. godinu, Računovodstvo i financije 12/2017, 5-24, HZRIF, Zagreb.
2. Barbieri, A. (1997): Računovodstvena analiza financijske sposobnosti poduzeća, Slobodno poduzetništvo, 4 (8), 153-164, TEB - Biro za privredno savjetovanje, Zagreb.
3. Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb.
4. Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri, Zagreb.
5. Bešvir, B. (2008) Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRiF plus, Zagreb.
6. Bolfek, B., Stanić, M., Knežević, S. (2012): Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke, Veleučilište u Slavonskom Brodu, Slavonski Brod.
7. Bonić, N., Brkić, I., Domljan, I. (2017): Odabir najpovoljnije lokacije parkirališta korištenjem višekriterijskog odlučivanja, e-Zbornik : Elektronički zbornik radova građevinskog fakulteta, 7 (14), 101-116, Građevinski fakultet, Sveučilište u Mostaru, [Internet], raspoloživo na: <https://hrcak.srce.hr/199731> [16.09.2019.].
8. Buble, M. i sur. (2005): Strateški menadžment, Sinergija, Zagreb.
9. Crnković, L., Martinović, J., Mijoč, I. (2008): Financijsko računovodstvo, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet, Osijek.
10. Dražić-Lutilsky, I. i sur. (2010): Računovodstvo, HZRIF, Zagreb.
11. Financijska izvješća poduzeća Marina Kaštela d.o.o., [Internet], raspoloživo na: <https://bit.ly/1NzydNQ> [01.07.2019.].
12. Grubišić, D. (2004): Poslovna ekonomija, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split.
13. Gulin, D. (2008): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, HZRIF, Zagreb.
14. Horngren C. T., Datar S. M., Foster G. (2003): Cost Accounting: a Managerial Emphasis, Prentice Hall, New Jersey.
15. Ivanović, Z. (1997): Financijski menadžment, 2. izd., Sveučilište u Rijeci, Hotelijerski fakultet Opatija.
16. Jakir, I. (2001): Proračunsko računovodstvo, Informator, Zagreb.
17. Jurun, E., Ratković, N. (2017): Poslovna statistika sa primjerima u Microsoft Excelu, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split.
18. Mićin, K. (2008): Računovodstvo osiguravajućih društava, HASIBO, Zagreb.

19. Narodne novine (2016): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 120.
20. Narodne novine (2015): Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 86.
21. Nebold, P., Carlson, W. L., Thorne, B. M. (2013): Statistics for business and economics, 12th ed., Paerson education, Harlow.
22. Osmanagić-Bedenik, N. (2002): Poslovna analiza temeljem godišnjih financijskih izvješća, Računovodstvo, revizija i financije, 12 (3), 62-70, RRiF, Zagreb.
23. Parać, B. (2011): Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje, Intergrafika, Zagreb.
24. Pavičić, J., Alfirević, N. (2002): Učinkovita interna poslovna izvješća, Poslovni magazin RRiF-a, 10 (2), 20-21, RRiF, Zagreb.
25. Pivac, S., Šego, B. (2006): Statistika, Zoro, Zagreb.
26. Popović, Ž., Vitezić, N. (2009): Revizija i analiza - instrumenti uspješnog donošenja poslovnih odluka, 2. izd., HZRIF, Zagreb.
27. Prdić, J., Tolušić Z. (1999): Analiza financijskih izvještaja uz završni račun poduzeća za proteklu godinu, Ekonomski vjesnik, 10 (1-2), 93-95.
28. Rašić, K. (2016): Analiza financijskih izvještaja na primjeru prehrambene industrije, Diplomski rad, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split.
29. Rozga, A. (2008): Statistika za ekonomiste, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split.
30. Šestanović, A., Vukas, J., Stojanović, M. (2015): Važnost novčanog toka kao pokazatelja kvalitete poduzetničkog uspjeha, Obrazovanje za poduzetništvo - E4E, 5(1), 123-136, Visoka škola za ekonomiju, poduzetništvo i upravljanje Nikola Šubić Zrinski, Zagreb, [Internet], raspoloživo na: <https://hrcak.srce.hr/144519> [07.09.2019.].
31. Tintor, J. (2009): Poslovna analiza, Masmedia, Zagreb.
32. Vidučić, Lj. (2006): Financijski menadžment, 5. izd., RRiF plus, Zagreb.
33. Vidučić, Lj. (2012): Financijski menadžment, 7. izd., RRiF plus, Zagreb.
34. Vidučić Lj., Pepur S., Šimić M. (2015): Financijski menadžment, 9. izd., RRiF plus, Zagreb.
35. Vujević, I. (2005): Financijska analiza u teoriji i praksi, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split.
36. Vujević I. (2009): Analiza financijskih izvještaja, ST-Tisak, Split.

37. Vujević, K., Balen, M. (2006): Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća pomorskoga prometa, Pomorstvo, 20 (2), 33-45, Pomorski fakultet u Rijeci, Rijeka, [Internet], raspoloživo na: <https://hrcak.srce.hr/6897> [10.09.2019.].
38. VPSolutions (2013): Visual PROMETHEE 1.4 Manual, [Internet], raspoloživo na: <https://bit.ly/2MkyOeR> [16.09.2019.].
39. Vuko T. (2013): Analiza financijskih izvješća, Interna skripta (nastavni materijal), Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet Split.
40. Žager, L. (redaktor) (2008): Analiza financijskih izvještaja, 2. izd., Masmedia, Zagreb.
41. Žager, L., Sever, S. (2009): Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja, Računovodstvo i financije 3/2009, 44 –51, HZRIF, Zagreb.

Internetski izvori:

1. <http://www.osfi.hr/Default.aspx?sid=2> [06.09.2019.].
2. <https://bit.ly/30MIbI5> [06.09.2019.].
3. <https://bit.ly/32bVB25> [09.09.2019.].
4. <https://bit.ly/30xfLm1> [13.09.2019.].
5. <https://bit.ly/1NzydNQ> [13.09.2019.].
6. <https://bit.ly/2MD3TJr> [13.09.2019.].
7. <https://www.marina-kastela.hr/> [10.09.2019.].
8. <https://www.marina-kastela.hr/usluge/> [10.09.2019.].
9. <https://www.marina-kastela.hr/marina/> [10.09.2019.].

SAŽETAK

Ključne riječi: *Pokazatelji uspješnosti, Rangiranje prema uspješnosti, Statistička analiza financijskih izvještaja, Usporedna analiza sa konkurentima*

Financijski izvještaji predstavljaju završnu fazu računovodstvenog procesiranja podataka i pojavljuju se kao nosioci računovodstvenih informacija. Cilj objedinjavanja financijskih informacija u strukturiranom obliku jest pružiti svim zainteresiranim dionicima pouzdanu podlogu za donošenje budućih poslovnih odluka. Kako bi pri tome njihovo razumijevanje bilo što potpunije, neophodno je prezentirane informacije adekvatno analizirati. U analitičke postupke takve svrhe ubrajaju se horizontalna analiza, vertikalna analiza te analiza putem pokazatelja. U praktičnom djelu ovog rada prezentirana je uporaba sve tri temeljne skupine i to za poduzeće Marine Kaštela d.o.o. i to u periodu od 2010. do 2017. godine. Nadalje, cilj istraživanja je bila i usporedba odabranog poslovnog subjekta s njegova tri konkurenta, u koju svrhu je provedena analiza putem odabranih financijskih pokazatelja za razbolje od 2015. do 2017. godine. Ovim putem je dobivena slika o kretanju poslovanja poduzeća Marine Kaštela d.o.o. kao i njegovih konkurenata. Pojedinačnim analizama identificirane su promjene u pojedinim pokazateljima, te moguće posljedice tih promjena za poslovanje. Kako bi se naposljetku mogla dati i konačna ocjena o uspješnosti poduzeća u odnosu na druge tržišne aktere iz iste gospodarske grane, upotpunjena je i multikriterijska analiza pomoću PROMETHEE metode. Rezultati ovog postupka su pokazali da bi prema izabranoj metodi rangiranja poduzeće Marine Kaštela d.o.o. moglo biti rangirano kao najbolje u 2015. i 2017. godini, dok je u 2016. poslovalo lošije u odnosu na jednog odabranog konkurenta.

SUMMARY

Keywords: *Comparative analysis with competitors, Performance indicators, Ranking according to performance, Statistical analysis of financial statements*

Financial statements represent the final stage of accounting data processing and serve as carriers of accounting information. The objective of consolidating financial information in a structured manner is to provide all interested stakeholders with a solid basis for future business decisions. In order to make their understanding as complete as possible, it is necessary to adequately analyze the information presented. Analytical procedures for this purpose include horizontal analysis, vertical analysis and financial indicator analysis. In the practical part of this paper, the use of all three basic groups is presented for the company named Marine Kaštela d.o.o. in the period between 2010 and 2017. Furthermore, the aim of the study was to compare the selected business entity with its three competitors, for which purpose the analysis was carried out using selected financial indicators for the period from 2015 to 2017. Thus providing an image of business development for the company Marine Kaštela d.o.o. as well as its rivals. Individual analyzes identified changes in individual indicators and possible consequences of these changes for business. In order to give a final assessment of performance for the selected enterprise in relation to other market actors in the same industry, a multicriteria analysis was carried out using the PROMETHEE program. The results of this procedure showed that according to the selected ranking method, company Marine Kaštela d.o.o. could be ranked as the best company in 2015 and 2017, but with a worse performance in 2016 in comparison to one selected competitor.